

MAAILMA DOPINGUVASTANE KOODEKS
RAHVUSVAHELINE STANDARD

**TESTIMINE ja
UURIMINE**

MÄRTS 2020

WORLD
ANTI-DOPING
AGENCY
play true

MITTEAMETLIK TÕLGE

RAHVUSVAHELISE TESTIMIS- JA UURIMISSTANDARDI AMETLIKUD TEKSTID ON INGLIS- JA PRANTSUSKEELNE. NEID HOIAB MAAILMA DOPINGUVASTANE AGENTUUR (WADA) NING NEED ON AVALDATUD SELLE VEEBILEHEL. TÕLGENDAMISEL TEKKINUD VASTUOLUDE KORRAL LÄHTUTAKSE INGLISKEELSEST TEKSTIST.

* Tänusõnad

WADA TUNNUSTAB JA TÄNAB LUISA TÕLKEBÜROOD RAHVUSVAHELISE TESTIMIS- JA UURIMISSTANDARDI EESTIKEELSE TEKSTI KOOSTAMISSE ANTUD VÄÄRTUSLIKU PANUSE EEST. SEE VÕIMALDAB LEVITADA STANDARDIT ERI RIIKIDES, ET WADA, AMETIASUTUSED JA SPORDILIIKUMINE SAAKSID ÜHISELT KAITSTA DOPINGUST PUHTAID SPORTLASI.

Kehtiv alates 2020. aasta märtsist.

Rahvusvaheline testimis- ja uurimisstandard

Maailma dopinguvastase koodeksi rahvusvaheline testimis- ja uurimisstandard on kohustuslik *rahvusvaheline standard*, mis on välja töötatud maailma dopinguvastase programmi osana.

Rahvusvaheline testimisstandard võeti esimest korda vastu 2003. aastal ja see jõustus 1. jaanuaril 2004. Hiljem on seda muudetud kuus korda. Esimesed muudatused hakkasid kehtima 1. jaanuaril 2009, teised 1. jaanuaril 2011, kolmandad siis, kui testimisstandard nimetati ümber rahvusvaheliseks testimis- ja uurimisstandardiks, mis jõustus 1. jaanuaril 2015, neljandad 1. jaanuaril 2017, viiendad märtsis 2019 ning kuueand muudatused hakkasid kehtima märtsis 2020.

Rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi ametlikku teksti hoiab WADA ning see avaldatakse inglise ja prantsuse keeles. Kui inglis- ja prantsuskeelne tekst on vastuolus, lähtutakse ingliskeelsest tekstist.

Avaldaja:

Maailma Dopinguvastane Agentuur
Stock Exchange Tower
800 Place Victoria (Suite 1700)
PO Box 120
Montreal, Quebec
Kanada H4Z 1B7

Veebileht: www.wada-ama.org

Tel +1 514 904 9232

Faks +1 514 904 8650

E-post code@wada-ama.org

SISUKORD

ESIMENE OSA. SISSEJUHATUS, KOODEKSI SÄTTED JA MÕISTED	5
1.0 Sissejuhatus ja reguleerimisala.....	5
2.0 Koodeksi sätted	5
3.0 Mõisted ja tõlgendamine	20
TEINE OSA. TESTIMISSTANDARDID	29
4.0 Tõhusa <i>testimise</i> kavandamine.....	29
5.0 <i>Sportlaste</i> teavitamine	43
6.0 <i>Proovi</i> võtmise ettevalmistamine.....	47
7.0 <i>Proovi</i> võtmise korraldamine.....	51
8.0 Turvalisus ja testijärgne haldustegevus.....	55
9.0 <i>Proovide</i> ja dokumentide transport.....	56
10.0 <i>Proovide</i> omandiõigus	57
KOLMAS OSA. TEABE KOGUMISE JA UURIMISE STANDARDID	58
11.0 Teabe kogumine, hindamine ja kasutamine	58
12.0 Uurimine	59
NELJAS OSA. LISAD	64
Lisa A. Võimaliku rikkumise uurimine	64
Lisa B. Erisused puudega <i>sportlaste</i> korral	66
Lisa C. Erisused <i>alaealiste sportlaste</i> korral.....	68
Lisa D. <i>Uriiniproovide</i> võtmine.....	70
Lisa E. <i>Vereproovide</i> võtmine	73
Lisa F. <i>Uriiniproovide</i> ebapiisav kogus	76
Lisa G. <i>Uriiniproovid</i> , mis ei vasta analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõudele	78
Lisa H. Nõuded proovivõtupersonalile.....	80
Lisa I. <i>Koodeksi</i> artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõuded	83
Lisa J. Testimine üritustel.....	100
Lisa K. <i>Sportlase bioloogilise passi</i> tarbeks vereproovide võtmine, hoidmine ja transport	102
Lisa L. Tulemuste haldamise nõuded ja kord <i>sportlase bioloogilise passi</i> korral	107

ESIMENE OSA. SISSEJUHATUS, KOODEKSI SÄTTED JA MÕISTED

1.0 Sissejuhatus ja reguleerimisala

Rahvusvaheline testimis- ja uurimisstandard on kohustuslik *rahvusvaheline standard*, mis on välja töötatud maailma dopinguvastase programmi osana.

Rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi põhieesmärk on *võistlussiseselt ja võistlusväliselt* tehtavate testide tark ja tõhus kavandamine ning võetud *proovide* rikkumatuse ja tuvastatavuse tagamine alates hetkest, mil *sportlast testimisest* teavitatakse, kuni hetkeni, mil *proovid* analüüsimiseks laborisse toimetatakse. Selleks kehtestatakse rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga (sealhulgas selle lisadega) kohustuslikud normid, mis käsitlevad testiplaani kavandamist (sealhulgas *sportlase* asukohateabe kogumist ja kasutamist), *sportlaste* teavitamist, *proovide* võtmise ettevalmistamist ja korraldamist, *proovide* ja dokumentide turvalisuse tagamist / testimisjärgset haldamist ning *proovide* laborisse analüüsimiseks toimetamist.

Rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi teine eesmärk on kehtestada kohustuslikud normid, mis käsitlevad dopinguvastaseks tegevuseks vajaliku teabe tõhusat ja tulemuslikku kogumist, hindamist ja kasutamist ning dopinguvastaste reeglite võimalike rikkumiste tõhusa ja tulemusliku uurimise korraldamist.

Nii nagu *koodeks*, on ka rahvusvaheline testimis- ja uurimisstandard töötatud välja, arvestades nõutaval määral inimõiguste, proportsionaalsuse ja muude asjakohaste õiguspõhimõtetega. Seda tõlgendatakse ja kohaldatakse eeltoodut arvesse võttes.

Käesolevas *rahvusvahelises standardis* kasutatud terminid, mis on määratletud *koodeksis*, on kaldkirjas. *Rahvusvahelises standardis* määratletud terminid on alla joonitud.

2.0 Koodeksi sätted

Alljärgnevad 2015. aasta *koodeksi* artiklid seonduvad otseselt rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga.

***Koodeksi* artikkel 2. Dopinguvastaste reeglite rikkumised**

Dopinguvastaste reeglite rikkumine on:

2.1 *Keelatud aine* või selle *metaboliitide* või *markerite* sisaldumine *sportlase proovis*

...

2.2 *Sportlasepoolne keelatud aine* või *keelatud võtte kasutamine* või *kasutamise katse*

...

2.3 Proovi võtmisest kõrvalehoidmine, sellest keeldumine või selles mitteosalemine

Proovi võtmisest kõrvalehoidmine või ilma mõjuva põhjuseta sellest keeldumine või selles mitteosalemine pärast asjakohastes dopinguvastastes reeglites sätestatud korras teavitamist

[Kommentaar artikli 2.3 juurde. Nõnda oleks proovi võtmisest kõrvalehoidmist käsitleva dopinguvastase reegli rikkumisega tegemist näiteks juhul, kui tuvastatakse, et sportlane vältis tahtlikult dopingukontrolliametnikku eesmärgiga hoiduda teate saamisest või testimisest. Proovi võtmises mitteosalemine võib tähendada sportlase tahtlikku või hooletut käitumist, kuid proovi võtmisest kõrvalehoidmine või sellest keeldumine kujutab endast sportlase tahtlikku käitumist.]

2.4 Asukohateabega seotud rikkumised

Registreeritud testimisbaasi kuuluva sportlase puudumine testimiselt ja/või asukohateabe esitamata jätmine rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi tähenduses kolmel korral kaheteistkümne kuu jooksul.

2.5 Dopingukontrolli mis tahes osaga manipuleerimine või manipuleerimise katse

Tegevus, mis kahjustab dopingukontrollimenetlust, kuid mis muul juhul ei kuulu keelatud võtte mõiste alla. Manipuleerimine tähendab muu hulgas dopingukontrolliametniku tegevuse tahtlikku häirimist või selle katset, dopinguvastasele organisatsioonile valeandmete esitamist või võimaliku tunnistaja heidutamist või heidutamise katset.

[Kommentaar artikli 2.5 juurde. Näiteks on selle artikli alusel keelatud testimise käigus muuta dopingukontrollivormile kantud identifitseerimisnumbreid, lõhkuda B-proovi analüüsi käigus B-proovi pudelit või muuta proovi, lisades sellesse võõrainet. Ründavat käitumist dopingukontrolliametniku või muu dopingukontrolli kaasatud isiku suhtes, mis muul juhul ei tähenda manipuleerimist, arutatakse spordiorganisatsioonide distsiplinaareeskirjade alusel.]

2.6 Keelatud aine või keelatud võtte valdamine

...

2.7 Mis tahes keelatud aine või keelatud võtte edasiandmine või edasiandmise katse

2.8 Mis tahes sportlasele võistlusesiselt mis tahes keelatud aine manustamine või manustamise katse või tema suhtes keelatud võtte kasutamine või kasutamise katse või mis tahes sportlasele võistlusväliselt mis tahes võistlusväliselt keelatud aine manustamine või manustamise katse või tema suhtes võistlusväliselt keelatud võtte kasutamine või kasutamise katse

2.9 Osavõtt

Abi osutamine, kihutamine, kaasa aitamine, kallutamine, ühine tegutsemine, varjamine või muu teise *isiku* poolne tahtlik osavõtt, millega kaasneb dopinguvastase reegli rikkumine, dopinguvastase reegli rikkumise *katse* või artikli 10.12.1 rikkumine.

2.10 Keelatud seotus

Sportlase või muu *dopinguvastase organisatsiooni* volialasse kuuluva *isiku* kutsealane või spordist tulenev seotus *sportlase* mis tahes *tugiisikuga*:

- 2.10.1 kes kannab *võistluskeeldu*, juhul kui ta kuulub *dopinguvastase organisatsiooni* volialasse, või
- 2.10.2 kes, juhul kui ta ei kuulu *dopinguvastase organisatsiooni* volialasse ja *koodeksi* järgi ei ole tulemuste haldamise menetluses määratud *võistluskeeldu*, on süüdi mõistetud toimingus või kelle suhtes on kriminaal-, distsiplinaar- või kutsealase menetluse raames leitud, et ta on teinud toimingut, mis oleks tähendanud dopinguvastaste reeglite rikkumist, kui selle *isiku* suhtes kehtiksid *koodeksiga* kooskõlas olevad reeglid. Selline *isik* loetakse mittesobivaks kas kuue aasta jooksul, arvates kriminaal-, kutsealase või distsiplinaarmentluse raames langetatud otsusest, või kui kriminaal-, distsiplinaar- või kutsealases menetluses määratud karistus on pikem, siis kuni nimetatud menetluses määratud karistuse lõpuni; või
- 2.10.3 kes tegutseb artiklis 2.10.1 või artiklis 2.10.2 kirjeldatud *isiku* esindaja või vahendajana.

Koodeksi artikkel 5. Testimine ja uurimine

5.1 *Testimise* ja uurimise eesmärk

Testimine ja uurimine toimub vaid dopinguvastasel eesmärgil.

- 5.1.1 *Testimise* eesmärk on hankida analüütilist tõendusmaterjali selle kohta, kas *sportlane* järgib (või ei järgi) *koodeksi* ranget keeldu, mille kohaselt ei tohi *proovid* sisaldada *keelatud aineid* ja ei tohi *kasutada keelatud võtteid*.
- 5.1.2 Uurimist alustatakse:
 - (a) *atüüpiliste leidude* ja *halbade passileidude* korral kooskõlas vastavalt kas artikliga 7.4 või 7.5 teabe või tõendite (sealhulgas eelkõige analüütilise tõendusmaterjali) kogumisega, et teha kindlaks, kas on toime pandud artiklis 2.1 ja/või artiklis 2.2 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumine, ning
 - (b) muude asjaolude korral, mis viitavad dopinguvastase reegli võimalikele rikkumistele kooskõlas artiklitega 7.6 ja 7.7, teabe või tõendite (sealhulgas

eelkõige mitteanalüütilise tõendusmaterjali) kogumisega, et teha kindlaks, kas on toime pandud artiklites 2.2-2.10 sätestatud dopinguvastaste reeglite rikkumine.

5.2 Testimise ulatus

Dopinguvastane organisatsioon, kellel on õigus sportlast testida, võib temalt mis tahes ajal ja mis tahes kohas nõuda proovi andmist. Arvestades artiklis 5.3 sätestatud üritustel testimise pädevuse piiranguid, kehtib alljärgnev.

- 5.2.1 Igal riiklikul dopinguvastasel organisatsioonil on õigus testida võistlussiseselt ja võistlusväliselt kõiki sportlasi, kes on selle riigi kodanikud või residendid või selles riigis väljastatud litsentsi omajad või selle riigi spordiorganisatsiooni liikmed või kes viibivad riikliku dopinguvastase organisatsiooni asukohariigis.
- 5.2.2 Igal rahvusvahelisel alaliidul on õigus testida võistlussiseselt ja võistlusväliselt kõiki sportlasi, kelle kohta kehtivad alaliidu eeskirjad, sealhulgas rahvusvahelistel üritustel või asjakohase rahvusvahelise alaliidu eeskirjadega hõlmatud üritustel osalejaid või nimetatud rahvusvahelise alaliidu või selle rahvusliku spordialaliidu liikmeid või litsentsi omajaid.
- 5.2.3 Igal suurürituse korraldajal, sealhulgas Rahvusvahelisel Olümpiakomiteel ja Rahvusvahelisel Paraolümpiakomiteel on õigus testida oma korraldatud üritustel toimuvatel võistlustel ja võistlusväliselt kõiki sportlasi, kes on registreeritud ühele asjakohase korraldaja poolt tulevikus korraldatavale üritusele või kelle testimise õigus on suurürituse korraldajal tulevikus toimuva üritusega seoses muul alusel.
- 5.2.4 WADA õigus teha teste võistlussiseselt ja võistlusväliselt on sätestatud artiklis 20.
- 5.2.5 Dopinguvastased organisatsioonid võivad testida iga sportlast, kelle testimise õigus neil on ja kes ei ole sportlaskarjääri lõpetanud, sealhulgas võistluskeelu saanud sportlasi.
- 5.2.6 Kui rahvusvaheline alaliit või suurürituse korraldaja delegerib mis tahes osa testimisest edasi riiklikule dopinguvastasele organisatsioonile või sõlmib viimasega sellekohase lepingu (otse või rahvusliku spordialaliidu kaudu), võib asjakohane riiklik Dopinguvastane organisatsioon võtta täiendavaid proove või anda laborile korralduse teha lisaanalüüse selle riikliku dopinguvastase organisatsiooni kulul. Rahvusvahelist alaliitu või suurürituse korraldajat teavitatakse täiendavate proovide võtmisest ja lisaanalüüside tegemisest.

[Kommentaari artikli 5.2 juurde. Lisavolitusi testimiseks võib anda allkirjutajate vahel sõlmitud kahe- või mitmepoolsete kokkulepetega. Enne sportlase testimist ajavahemikus kella 23st kuni 6ni peab dopinguvastasel organisatsioonil olema tekkinud tõsine ja konkreetne kahtlus, et asjakohane sportlane võib kasutada dopingut, välja arvatud juhul, kui sportlane on ise määranud 60-minutilise testimise aja nimetatud ajavahemikuks või on

muul moel nõustunud testimisega selles ajavahemikus. Vastuväidet, mille kohaselt ei olnud dopinguvastasel organisatsioonil tekkinud piisavat kahtlust, mis õigustaks testimist nimetatud ajavahemikus, ei saa kasutada kaitseks dopinguvastase reegli rikkumise vastu, kui reegli rikkumise aluseks on selline testimine või testimise katse.]

5.3 Testimine üritustel

5.3.1 Kui allpool ei ole sätestatud teisiti, peaks *ürituse toimumise kohtades ürituse ajal* vastutama *testimise* algatamise ja juhtimise eest vaid üks organisatsioon. *Rahvusvahelistel üritustel* algatab *proovide* võtmise ja juhib seda *ürituse* juhtorganiks olev rahvusvaheline organisatsioon (nt Rahvusvaheline Olümpiakomitee olümpiamängude korral, rahvusvaheline alaliit maailmameistrivõistluste korral ning Panameerika Spordiorganisatsioon Panameerika mängude korral). *Riiklikel üritustel* algatab *proovide* võtmise ja juhib seda vastava *riiklik dopinguvastane organisatsioon*. *Ürituse* juhtorgani taotlusel tuleb *ürituse ajal* väljaspool *ürituse toimumise kohti* teostatavad *testimised* kooskõlastada selle juhtorganiga.

[Kommentaar artikli 5.3.1 juurde. Mõned rahvusvaheliste ürituste juhtorganid võivad teha ürituse ajal oma teste väljaspool ürituse toimumise kohti ning seetõttu soovivad viia need testimised kooskõlla riikliku dopinguvastase organisatsiooni testimistega.]

5.3.2 Kui *dopinguvastane organisatsioon*, millel muidu oleks *testimise* õigus, kuid mis ei vastuta *testimise* algatamise ja juhtimise eest *üritusel*, soovib sellele vaatamata *testida sportlasi ürituse ajal ürituse toimumise kohtades*, peab asjakohane *dopinguvastane organisatsioon* esmalt pöörduma *ürituse* juhtorgani poole, et saada luba selliste testide tegemiseks ja kooskõlastamiseks. Kui *dopinguvastast organisatsiooni* ei rahulda *ürituse* juhtorganilt saadud vastus, võib *dopinguvastane organisatsioon* WADA avaldatud menetluskorda järgides paluda WADAl luba *testimiseks* ja *testimise* kooskõlastusviisi kindlaksmääramiseks. WADA ei anna niisuguseks *testimiseks* luba enne, kui ta on *ürituse* juhtorganiga nõu pidanud ja viimast teavitanud. WADA otsus on lõplik ega kuulu edasikaebamisele. Kui *testimise* loas ei ole teisiti sätestatud, loetakse sellised testid *võistlusvälisteks* testideks. Selliste testide tulemuste haldamine on *testimise* algatanud *dopinguvastase organisatsiooni* kohustus, kui *ürituse* juhtorgani eeskirjades ei ole sätestatud teisiti.

[Kommentaar artikli 5.3.2 juurde. Enne loa andmist riiklikule dopinguvastasele organisatsioonile testimise algatamiseks ja läbiviimiseks rahvusvahelisel üritusel peab WADA nõu ürituse juhtorganiks oleva rahvusvahelise organisatsiooniga. Enne loa andmist rahvusvahelisele alaliidule testimise algatamiseks ja läbiviimiseks riiklikul üritusel peab WADA nõu selle riigi riikliku dopinguvastase organisatsiooniga, kus üritus aset leiab. Testimist algatav ja juhtiv dopinguvastane organisatsioon võib soovi korral sõlmida kokkuleppeid muude

organisatsioonidega, et delegeerida neile kohustus võtta proove või täita muud rolli dopingukontrolli käigus.]

5.4 Testiplaani kavandamine

- 5.4.1 Pärast rahvusvaheliste alaliitude ja muude *dopinguvastaste organisatsioonidega* nõupidamist võtab WADA rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi põhjal vastu tehnilise dokumendi, kus riskianalüüsist lähtudes sätestatakse, milliseid *keelatud aineid* ja/või *keelatud võtteid* konkreetsetel spordi- ja võistlusaladel kõige suurema tõenäosusega kuritarvitatakse.
- 5.4.2 Nimetatud riskianalüüsile tuginedes töötab iga *testimise õigusega dopinguvastane organisatsioon* välja tõhusa, läbimõeldud ja proportsionaalse testiplaani, milles on kohases ulatuses arvestatud võistlusalade, *sportlaste* kategooriate, testimisliikide, võetavate *proovide* liikide ja *proovide* analüüsi liikide tähtsust ning mis on kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi nõuetega, ning asub seda rakendada. WADA nõudel esitavad *Dopinguvastased organisatsioonid* WADALE koopias oma kehtivast testiplaanist.
- 5.4.3 Kui see on mõistlikult võimalik, kooskõlastatakse *testimine ADAMSi* või muu WADA poolt heakskiidetud süsteemi kaudu, et tõhustada kombineeritud *testimiste* tulemuslikkust ja vältida tarbetut kordustestimist.

5.5 Testimisnõuded

Kõik *testimised* tehakse kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga.

5.6 Sportlase asukohateave

Sportlased, kelle nende rahvusvaheline alaliit ja/või *riiklik dopinguvastane organisatsioon* on lisanud *registreeritud testimisbaasi*, annavad teavet oma asukoha kohta rahvusvahelises testimis- ja uurimisstandardis sätestatud viisil. Rahvusvahelised alaliidud ja *riiklikud dopinguvastased organisatsioonid* kooskõlastavad selliste *sportlaste* määramise ning nende asukohateabe kogumise. Iga rahvusvaheline alaliit ja *riiklik dopinguvastane organisatsioon* avaldab ADAMSi või muu WADA poolt heakskiidetud süsteemi kaudu nimekirja, milles on märgitud selle *registreeritud testimisbaasi* lisatud *sportlased* kas nimeliselt või täpselt määratletud kindlate tunnuste põhjal. *Sportlastele* teatatakse ette nende lisamisest *registreeritud testimisbaasi*, samuti nende eemaldamisest nimetatud baasist. Asukohateave, mida *sportlased* annavad ajal, mil nad kuuluvad *registreeritud testimisbaasi*, on ADAMSi või muu WADA poolt heakskiidetud süsteemi kaudu kättesaadav WADALE ja teistele *dopinguvastastele organisatsioonidele*, kellel on õigus *sportlast* artikli 5.2 alusel testida. Nimetatud teavet hoitakse alati rangelt salajas, seda kasutatakse üksnes *dopingukontrolli* kavandamiseks, kooskõlastamiseks või tegemiseks, *sportlase bioloogilise passi* või muude analüütiliste tulemuste kohta asjakohase teabe andmiseks, dopinguvastase reegli võimaliku rikkumise uurimiseks või dopinguvastase reegli väidetava rikkumise menetluse toetamiseks ning nimetatud teave hävitatakse kooskõlas eraelu ja

isikuandmete kaitse rahvusvahelise standardiga pärast seda, kui see ei ole enam eeltoodud eesmärkideks vajalik.

...

5.8 Uurimine ja teabe kogumine

Dopinguvastased organisatsioonid tagavad, et on suutelised tegema kõike järgnevat vajaduse kohaselt ning kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga:

- 5.8.1 hankima, hindama ja töötleva kõikidest olemasolevatest allikatest saadavat dopinguvastast teavet, et anda andmeid tõhusa, läbimõeldud ja proportsionaalse testiplaani väljatöötamiseks, kavandada *sihttestimist* ja/või luua alus võimaliku (võimalike) dopinguvastase reegli rikkumis(t)e uurimiseks;
- 5.8.2 uurima *atüüpilisi leide* ja *halbu passileide* kooskõlas vastavalt kas artikliga 7.4 või artikliga 7.5, ning
- 5.8.3 uurima kooskõlas artiklitega 7.6 ja 7.7 mis tahes muid analüütilisi või mitteanalüütilisi andmeid või teavet, mis viitavad võimalikule (võimalikele) dopinguvastase reegli rikkumis(t)ele, et välistada võimalik rikkumine või hankida tõendid, mis toetavad dopinguvastase reegli rikkumise menetluse algatamist.

Koodeksi artikkel 6. Proovide analüüs

6.2 *Proovide analüüsimise eesmärk*

Proove analüüsitakse keelatud ainete ja võtete nimekirjas sätestatud keelatud ainete ja keelatud võtete ning muude võimalike WADA poolt kooskõlas koodeksi artikliga 4.5 osutatud ainete avastamiseks või dopinguvastase organisatsiooni abistamiseks asjaomaste parameetrite profileerimisel sportlase uriinis, veres või muus maatriksis, sh DNA või genoomiprofileerimine, või muudel õiguspärastel dopinguvastase võitluse eesmärkidel. Proove võib võtta ja säilitada tulevikus tehtavate analüüside tarbeks.

[Kommentaari artikli 6.2 juurde. Asjakohast profiiliteavet võib kasutada näiteks sihttestimise suunamiseks või artiklis 2.2 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumise menetluse toetamiseks või mõlemal nimetatud eesmärgil.]

...

6.4 *Proovide analüüsimise ja tulemustest teavitamise nõuded*

Laborid analüüsivad *proove* ja teavitavad tulemustest kooskõlas rahvusvahelise laborite standardiga. Et tagada tõhus *testimine*, sätestatakse artiklis 5.4.1 nimetatud tehnilises dokumendis riskianalüüsil põhinevad, konkreetse spordi- ja võistlusala jaoks kohased

proovide analüüsimise menüüd ning laborid analüüsivad *proove*, järgides mainitud menüüsid, välja arvatud alljärgnevatel juhtudel.

- 6.4.1 *Dopinguvastased organisatsioonid* võivad paluda laboritel analüüsida nende *proove*, kasutades tehnilises dokumendis kirjeldatuist põhjalikumaid menüüsid.
- 6.4.2 *Dopinguvastased organisatsioonid* võivad paluda laboritel analüüsida nende *proove*, kasutades tehnilises dokumendis kirjeldatuist pealiskaudsemaid menüüsid, üksnes juhul, kui nad on veennud *WADA*t, et tulenevalt konkreetsetest nende riigis või spordialal valitsevatest oludest on pealiskaudsem analüüs kooskõlas nende testiplaanis sätestatuga asjakohane.
- 6.4.3 Rahvusvahelises laborite standardis sätestatu kohaselt võivad laborid omal algatusel ja kulul analüüsida *proove* selliste *keelatud ainete* või *keelatud võtete* suhtes, mida ei ole lisatud tehnilises dokumendis kirjeldatud *proovi* analüüsimise menüüsse või mida testiv asutus ei ole loetlenud. Selliste analüüside tulemustest teavitatakse ning need on samaväärsed muude analüütiliste tulemustega ja nendega kaasnevad samad tagajärjed.

[Kommentaari artikli 6.4 juurde. Käesoleva artikli eesmärk on laiendada nn targa testimise põhimõtet proovide analüüsimise menüüle, et dopingu kasutamist kõige tõhusamalt ja tulemuslikumalt avastada. On teada, et dopinguvastase võitluse jaoks eraldatud vahendid on piiratud ning proovide analüüsimise menüü laiendamine võib mõnel spordialal ja mõnes riigis vähendada nende proovide arvu, mida on võimalik analüüsida.]

6.5 Proovide täiendav analüüs

Tulemuste haldamise eest vastutav *dopinguvastane organisatsioon* võib mis tahes *proovi* täiendavalt analüüsida igal ajal, enne kui ta edastab nii A- kui ka B-*proovi* analüütilised tulemused (või A-*proovi* tulemuse, kui B-*proovi* analüüsimisest on loobunud või analüüsi ei tehta) *sportlasele* artiklis 2.1 sätestatud dopinguvastase reegli väidetava rikkumise alusena.

Proove võib säilitada ja täiendavalt analüüsida artiklis 6.2 kirjeldatud eesmärgil igal ajal üksnes *proovi* võtmise algatanud ja seda juhtinud *dopinguvastase organisatsiooni* või *WADA* korraldusel. (*Proovide* hoiustamise või *WADA* algatusel toimuva täiendava analüüsi eest tasub *WADA*.) *Proovide* täiendav analüüsimine peab olema kooskõlas rahvusvahelises laborite standardis ning rahvusvahelises testimis- ja uurimisstandardis sätestatud nõuetega.

Koodeksi artikkel 7. Tulemuste haldamine

7.1 Vastutus tulemuste haldamise eest

Kui artiklites 7.1.1 ja 7.1.2 ei ole sätestatud teisiti, vastutab tulemuste haldamise ja asja arutamise eest *proovi* võtmise algatanud ja seda juhtinud *dopinguvastane organisatsioon* (kui *proove* ei ole võetud, siis see *dopinguvastane organisatsioon*, mis teatab esimesena

sportlasele või muule *isikule* väidetavast dopinguvastase reegli rikkumisest ning seejärel uurib seda dopinguvastase reegli rikkumist põhjalikult) ning menetlus toimub nimetatud organisatsiooni menetlusnormide järgi. ...

7.1.2 Asukohateabega seonduva võimaliku rikkumise (asukohateabe esitamata jätmise või *testimiselt* puudumine) tulemusi haldab see rahvusvaheline alaliit või *riiklik dopinguvastane organisatsioon*, millele *sportlane* esitab oma asukohateabe rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi alusel. See *dopinguvastane organisatsioon*, mis tuvastab asukohateabe esitamata jätmise või testimiselt puudumise, edastab vastava teabe *WADA*le *ADAMS*i või muu *WADA* poolt heakskiidetud süsteemi kaudu, kus see tehakse kättesaadavaks teistele asjakohastele *dopinguvastastele organisatsioonidele*.

...

7.4 *Atüüpiliste leidude läbivaatus*

Rahvusvahelises laborite standardis sätestatu kohaselt peavad laborid teatud juhtudel teavitama ka endogeenselt tekkida võivate *keelatud ainete proovis* sisaldumisest kui *atüüpilistest leidudest*, mis vajavad edasist uurimist. *Atüüpilise leiu* saamisel vaatab tulemuste haldamise eest vastutav *dopinguvastane organisatsioon* asja läbi, et teha kindlaks, kas a) kooskõlas raviotstarbelise kasutamise erandite rahvusvahelise standardiga on võimaldatud *raviotstarbelise kasutamise erand* või võimaldatakse seda edaspidi või b) rahvusvahelisest testimis- ja uurimisstandardist või rahvusvahelisest laborite standardist on ilmselt kõrvale kaldunud ning see on põhjustanud *atüüpilise leiu*. Kui asja läbivaatuse käigus ei tuvastata kehtivat *raviotstarbelise kasutamise erandit* või *atüüpilise leiu* põhjustanud kõrvalekallet, korraldab *dopinguvastane organisatsioon* nõutava uurimise. Kui uurimine on lõpule viidud, teavitatakse *sportlast* ja artiklis 14.1.2 sätestatud muid *dopinguvastaseid organisatsioone* sellest, kas *atüüpiline leid* märgitakse ära *halva analüütilise leiuna*. Asjaomast *sportlast* teavitatakse kooskõlas artikliga 7.3.

[Kommentaari artikli 7.4 juurde. Käesolevas artiklis nimetatud nõutav uurimine oleneb olukorrast. Näiteks kui varem on tehtud kindlaks, et sportlasel on loomulikult kõrgem testosterooni/epitestosterooni tase, piisab, kui uurimise tulemusena kinnitatakse, et atüüpiline leid vastab sellele varem kindlakstehtud tasemele.]

...

7.5 *Atüüpiliste passileidude ja halbade passileidude läbivaatus*

Atüüpiliste passileidude ja *halbade passileidude* läbivaatus toimub kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi ning rahvusvahelise laborite standardiga. Kui *dopinguvastane organisatsioon* on veendunud, et dopinguvastast reeglit on rikutud, teavitab ta *sportlast* viivitamata oma reeglites sätestatud korras rikutud dopinguvastasest reeglist ja rikkumise alusest. Muid *dopinguvastaseid organisatsioone* teavitatakse artiklis 14.1.2 sätestatud korras.

7.6 Asukohateabega seotud rikkumiste läbivaatus

Asukohateabe võimaliku esitamata jätmise ja testimiselt puudumise juhtumid vaadatakse läbi kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga. Kui (vastavalt kas) rahvusvaheline alaliit või *riiklik dopinguvastane organisatsioon* on veendunud, et rikutud on artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastast reeglit, teavitab ta *sportlast* viivitamata oma reeglites sätestatud korras artikli 2.4 väidetavast rikkumisest ja asjakohase väite alusest. Muid *dopinguvastaseid organisatsioone* teavitatakse artiklis 14.1.2 sätestatud korras.

7.7 Artiklites 7.1-7.6 sätestamata dopinguvastaste reeglite rikkumiste läbivaatus

Dopinguvastane organisatsioon või sellise organisatsiooni loodud muu asju läbi vaatav organ uurib dopinguvastase reegli võimalikku rikkumist täiendavalt, kui seda on vaja *koodeksi* alusel vastu võetud kehtivate dopinguvastaste eeskirjade ja reeglite alusel või kui *dopinguvastane organisatsioon* peab seda muul põhjusel kohaseks. Kui *dopinguvastane organisatsioon* on veendunud, et dopinguvastast reeglit on rikutud, teavitab ta *sportlast* viivitamata oma reeglites sätestatud korras rikutud dopinguvastasest reeglist ja rikkumise alusest. Muid *dopinguvastaseid organisatsioone* teavitatakse artiklis 14.1.2 sätestatud korras.

[Kommentaari artiklite 7.1, 7.6 ja 7.7 juurde. Näiteks rahvusvaheline alaliit teavitab sportlast üldjuhul sportlase rahvusliku spordialaliidu kaudu.]

...

Koodeksi artikkel 10. Individuaalsportlaste karistused

10.3.2 Artikli 2.4 rikkumise eest kehtib *võistluskeeld* kaks aastat, mida võib vähendada kuni ühe aastani olenevalt *sportlase süü* astmest. Käesolevas artiklis sätestatud võimalus määrata kaheaastase *võistluskeelu* asemel üheaastane *võistluskeeld* ei kehti nende *sportlaste* kohta, kelle asukoht muutub viimasel hetkel või kelle muu käitumine tekitab tõsise kahtluse, et *sportlane* püüdis olla *testimiseks* kättesaamatu.

...

10.6 *Võistluskeelu* või muude *tagajärgede* tühistamine, lühendamine või peatamine *süüga* mitteseotud põhjustel

10.6.1 *Oluline abi* dopinguvastase reegli rikkumiste avastamisel või tõendamisel

10.6.1.1 *Dopinguvastane organisatsioon*, kes vastutab dopinguvastase reegli rikkumisega seonduvate tulemuste haldamise eest, võib enne artiklis 13 sätestatud lõpliku apellatsioonitsuse tegemist või apellatsioonitähataja möödumist peatada osa *võistluskeelust*

konkreetsel juhul, mil *sportlane* või muu *isik* on osutanud *olulist abi dopinguvastasele organisatsioonile*, uurimisasutusele või kutsealasele distsiplinaarorganile, kui selle tulemusel: i) avastab *dopinguvastane organisatsioon* dopinguvastase reegli rikkumise, mille on toime pannud teine *isik*, või teavitab sellest või ii) avastab uurimis- või distsiplinaarorgan kriminaalsüüteo või kutsenormide rikkumise, mille on toime pannud teine *isik*, või teavitab sellest ning *olulist abi andnud isikult* saadud teave tehakse kättesaadavaks tulemuste haldamise eest vastutavale *dopinguvastasele organisatsioonile*. ...

Koodeksi artikkel 13. Apellatsioonkaebused

13.3 *Dopinguvastase organisatsiooni suutmatus teha otsus õigeks ajaks*

Kui *dopinguvastane organisatsioon* ei tee mingis asjas otsust selle kohta, kas dopinguvastast reeglit on rikutud, *WADA* kehtestatud mõistliku tähtaja jooksul, võib *WADA* esitada otse *spordiarbitraažikohtule* appellatsioonkaebuse nii, nagu *dopinguvastane organisatsioon* oleks teinud otsuse, milles leiab, et dopinguvastast reeglit ei ole rikutud. Kui *spordiarbitraažikohtus* asja arutav kolleegium leiab, et dopinguvastast reeglit on rikutud ja *WADA* oli põhjendatud alus esitada appellatsioon otse *spordiarbitraažikohtule*, hüvitab *dopinguvastane organisatsioon WADAl* appellatsioonkaebuse menetlemisega tekkinud kulud ja esindajatasud.

[Kommentaar artikli 13.3 juurde. Arvestades iga dopinguvastase reegli rikkumise uurimise ja tulemuste haldamise menetluse eripärasid, ei ole mõeldav, et dopinguvastasele organisatsioonile kehtestatakse otsuse tegemiseks kindel tähtaeg ja nähakse ette, et alles selle möödumisel võib WADA sekkuda ja esitada appellatsioonkaebuse otse spordiarbitraažikohtule. Enne sellise sammu astumist peab WADA dopinguvastase organisatsiooniga nõu ja annab talle võimaluse selgitada, miks otsuse tegemine viibib. Käesolev artikkel ei keela rahvusvahelisel alaliidul kehtestada reegleid, millega antakse talle õigus võtta enda menetlusse asju, milles tulemuste haldamine rahvusvahelise alaliidu mõne rahvusliku spordialaliidu poolt põhjendamatult viibib.]

Koodeksi artikkel 14. Konfidentsiaalsus ja aruandlus

14.1 Teave *halbade analüütiliste leidude, atüüpiliste leidude* ja dopinguvastase reegli muude väidetavate rikkumiste kohta

14.1.1 Dopinguvastase reegli rikkumise teade *sportlastele* ja muudele *isikutele*

Dopinguvastase reegli väidetavast rikkumisest teavitamise vorm ja viis sätestatakse selle *dopinguvastase organisatsiooni* reeglites, kelle pädevusse kuulub tulemuste haldamine.

14.1.2 Dopinguvastase reegli rikkumise teade *riiklikele dopinguvastastele organisatsioonidele*, rahvusvahelistele alaliitudele ja *WADAl*

See *dopinguvastane organisatsioon*, kelle pädevusse kuulub tulemuste haldamine, teavitab koos *sportlasele* või muule *isikule* teate saatmisega ka *sportlase riiklikku dopinguvastast organisatsiooni*, rahvusvahelist alaliitu ja WADAt dopinguvastase reegli väidetavast rikkumisest.

...

14.1.4 Olukorra aruanded

Artiklis 14.1.2 sätestatud *dopinguvastaseid organisatsioone* teavitatakse korrapäraselt asjade artikli 7, 8 või 13 alusel läbivaatamise või menetlemise olukorrast ja läbivaatamise või menetluse käigus avastatud leidudest ning neile esitatakse kohe kirjalikult põhistatud selgitus või otsus asjas tehtud lahendi kohta, välja arvatud juhul, kui tegemist on uurimisega, mille tulemusena ei ole artikli 14.1.1 alusel esitatud teadet dopinguvastase reegli rikkumise kohta.

...

Koodeksi artikkel 20. Allakirjutajate lisaülesanded ja -kohustused

20.1 Rahvusvahelise Olümpiakomitee ülesanded ja kohustused:

...

20.1.7 uurida põhjalikult kõiki tema volialasse kuuluvaid dopinguvastase reegli võimalikke rikkumisi, sealhulgas igal üksikul juhul seda, kas *sportlase tugipersonal* või muu *isik* võib olla dopingujuhtumiga seotud.

...

20.2 Rahvusvahelise Paraolümpiakomitee ülesanded ja kohustused:

...

20.2.7 uurida põhjalikult kõiki tema volialasse kuuluvaid dopinguvastase reegli võimalikke rikkumisi, sealhulgas igal üksikul juhul seda, kas *sportlase tugipersonal* või muu *isik* võib olla dopingujuhtumiga seotud.

...

20.3 Rahvusvaheliste alaliitude ülesanded ja kohustused:

...

20.3.6 nõuda, et rahvuslikud spordialaliidud annaksid oma *riiklikule dopinguvastasele organisatsioonile* ja rahvusvahelisele alaliidule igasugust dopinguvastase reegli rikkumisele viitavat või sellega seonduvat teavet ning teeks koostööd uurimisõigusega *dopinguvastase organisatsiooni* korraldatud uurimise käigus;...

20.3.10 uurida oma pädevuse piires põhjalikult kõiki dopinguvastase reegli võimalikke rikkumisi, sealhulgas igal üksikul juhul seda, kas *sportlase tugipersonal* või muu isik võib olla dopingujuhtumiga seotud; tagada *tagajärgede* nõuetekohane kohaldamine ning uurida automaatselt *sportlase tugipersonali*, kui tegemist on dopinguvastase reegli sellise rikkumisega, mis hõlmab *alaealist* või *sportlase tugisikut*, kes on abistanud enam kui ühte dopinguvastase reegli rikkumises süüdi tunnistatud *sportlast*; ...

20.3.14 teha *WADA*ga igakülgset koostööd uurimise käigus, mida *WADA* teostab artikli 20.7.10 kohaselt.

...

20.4 *Riiklike olümpiakomiteede ja riiklike paraolümpiakomiteede ülesanded ja kohustused:*

...

20.4.4 nõuda, et rahvuslikud spordialaliidud annaksid oma *riiklikule dopinguvastasele organisatsioonile* ja rahvusvahelisele alaliidule igasugust dopinguvastase reegli rikkumisele viitavat või sellega seonduvat teavet ning teeks koostööd uurimisõigusega *dopinguvastase organisatsiooni* korraldatud uurimise käigus;...

20.4.10 uurida põhjalikult kõiki tema volialasse kuuluvaid dopinguvastase reegli võimalikke rikkumisi, sealhulgas igal üksikul juhul seda, kas *sportlase tugipersonal* või muu isik võib olla dopingujuhtumiga seotud. ...

20.5 *Riiklike dopinguvastaste organisatsioonide ülesanded ja kohustused:*

....

20.5.4 toetada *riiklike dopinguvastaste organisatsioonide* korraldatavat vastastikust *testimist*; ...

20.5.7 uurida põhjalikult kõiki tema volialasse kuuluvaid dopinguvastase reegli võimalikke rikkumisi, sealhulgas igal üksikul juhul seda, kas *sportlase tugipersonal* või muu isik võib olla dopingujuhtumiga seotud, ning tagada *tagajärgede* nõuetekohane kohaldamine; ...

20.5.9 uurida automaatselt oma volialasse kuuluvat *sportlase tugipersonali*, kui dopinguvastast reeglit on rikkunud alaealine, samuti uurida automaatselt kõiki

sportlase tugiisikuid, kes on abistanud enam kui ühte dopinguvastase reegli rikkumise toimepanemises süüdi mõistetud *sportlast*,

20.5.10 teha WADAg igakülgset koostööd uurimise käigus, mida WADA teostab artikli 20.7.10 kohaselt.

...

20.6 *Suurürituste korraldajate* ülesanded ja kohustused:

...

20.6.5 uurida põhjalikult kõiki tema volialasse kuuluvaid dopinguvastase reegli võimalikke rikkumisi, sealhulgas igal üksikul juhul seda, kas *sportlase tugipersonal* või muu *isik* võib olla dopingujuhtumiga seotud. ...

20.7 WADA ülesanded ja kohustused:

...

20.7.7 töötada välja tõhus *sõltumatu vaatlaja programm* ja muud *üritusteks* nõu andvad programmid ning viia need ellu;

20.7.8 erandjuhtudel ja WADA peasekretäri juhtimisel teha *dopingukontrolle* omal algatusel või muude *dopinguvastaste organisatsioonide* taotlusel ning teha koostööd asjakohaste riiklike ja rahvusvaheliste organisatsioonide ja asutustega, muu hulgas aidata kaasa järelepärimiste tegemisele ja uurimisele;

[Kommentaar artikli 20.7.8 juurde. WADA ei ole testiv asutus, kuid jätab endale õiguse teha erandjuhtudel ise teste, kui asjaomase dopinguvastase organisatsiooni tähelepanu on juhitud probleemidele, kuid neid ei ole rahuldavalt lahendatud.]

20.7.9 koostöös rahvusvaheliste alaliitude, *riiklike dopinguvastaste organisatsioonide* ja *suurürituste korraldajatega* kiita heaks kindlaksmääratud *testimise* ja *proovide* analüüsimise programme;

20.7.10 alustada omal algatusel dopinguvastase reegli rikkumiste ja muude dopingu kasutamist hõlbustavate toimingute uurimist.

Koodeksi artikkel 21. Sportlaste ja muude isikute lisaülesanded ja -kohustused

21.1 *Sportlaste* ülesanded ja kohustused:

...

21.1.2 olla igal ajal *proovide* võtmiseks kättesaadav;

[Kommentaar artikli 21.1.2 juurde. Arvestades kõigiti sportlase inimõigusi ja eraelu puutumatust, on õiguspärastel dopinguvastastel kaalutlustel mõnikord vaja võtta proove hilja õhtul või vara hommikul. Näiteks on teada, et mõni sportlane kasutab sel ajal väikestes doosides EPOt, et seda ei saaks hommikul avastada.]

...

21.1.6 teha koostööd *dopinguvastaste organisatsioonidega*, mis uurivad dopinguvastaste reeglite rikkumisi.

[Kommentaar artikli 21.1.6 juurde. Koostöö mittetegemine ei ole koodeksi alusel dopinguvastase reegli rikkumine, kuid see võib olla aluseks distsiplinaarmenetluse alustamisele mingi huvirühma reeglite järgi.]

21.2 *Sportlase tugipersonali* ülesanded ja kohustused:

...

21.2.2 teha koostööd *sportlaste testimise* programmiga;

...

21.2.5 teha koostööd *dopinguvastaste organisatsioonidega*, mis uurivad dopinguvastaste reeglite rikkumisi.

[Kommentaar artikli 21.2.5 juurde. Koostöö mittetegemine ei ole koodeksi alusel dopinguvastase reegli rikkumine, kuid see võib olla aluseks distsiplinaarmenetluse alustamisele mingi huvirühma reeglite järgi.]

...

21.3 *Piirkondlike dopinguvastaste organisatsioonide* ülesanded ja kohustused:

...

21.3.4 soodustada *riiklike dopinguvastaste organisatsioonide* ja *piirkondlike dopinguvastaste organisatsioonide* korraldatavat vastastikust testimist.

...

Koodeksi artikkel 23. Koodeksi heakskiitmine, täitmine ja muutmine

23.3 Dopinguvastaste programmide elluviimine

Allakirjutajad eraldavad piisavalt vahendeid, et viia ellu dopinguvastaseid programme kõikides koodeksile ja rahvusvahelistele standarditele vastavates valdkondades.

....

3.0 Mõisted ja tõlgendamine

3.1 2015. aasta koodeksis määratletud mõisted, mida kasutatakse rahvusvahelises testimis- ja uurimisstandardis

ADAMS - dopinguvastase tegevuse haldus- ja juhtimissüsteem (ADAMS) on veebipõhine andmebaasi haldusvahend teabe sisestamiseks, säilitamiseks, jagamiseks ja edastamiseks ning see on loodud huvirühmade ja WADA abistamiseks nende dopinguvastases tegevuses, arvestades andmekaitsealaseid õigusakte.

Halb analüütiline leid - WADA akrediteeritud või WADA poolt muul moel heakskiidetud labori aruanne, milles kinnitatakse kooskõlas rahvusvahelise laborite standardi ja sellega seotud tehniliste dokumentidega keelatud aine või selle metaboliitide või markerite (sealhulgas endogeensete ainete suurte koguste) või keelatud võtte kasutamise tõendite olemasolu *proovis*.

Halb passileid - kehtivates rahvusvahelistes standardites halva passileiuna määratletud teavet sisaldav aruanne.

Dopinguvastane organisatsioon - dopingukontrolli mis tahes osa algatamist, elluviimist või jõustamist käsitlevate reeglite kehtestamise eest vastutav *allakirjutaja*. Selleks on näiteks Rahvusvaheline Olümpiakomitee, Rahvusvaheline Paraolümpiakomitee, muud *suurürituste korraldajad*, kes korraldavad oma *üritustel testimist*, WADA, rahvusvahelised alaliidud ja *riiklikud dopinguvastased organisatsioonid*.

Sportlane - mis tahes *isik*, kes võistleb mingil spordialal rahvusvahelisel tasemel (kooskõlas iga rahvusvahelise alaliidu kehtestatud määratlusega) või riiklikul tasemel (kooskõlas iga riikliku dopinguvastase organisatsiooni kehtestatud määratlusega). *Dopinguvastasel organisatsioonil* on õigus kohaldada dopinguvastaseid reegleid ka sportlase suhtes, kes ei ole ei *rahvusvahelise taseme ega ka riikliku taseme sportlane*, ja sel moel laiendada talle mõiste „sportlane“ kehtivust. *Sportlaste* puhul, kes ei ole ei rahvusvahelise taseme ega ka *riikliku taseme sportlased*, võib *dopinguvastane organisatsioon* otsustada korraldada *testimist* piiratud ulatuses või loobuda *testimisest*, analüüsida *proove* mitte kogu *keelatud ainete* nimistu ulatuses, nõuda asukohateavet piiratud ulatuses või loobuda selle nõudmisest või mitte nõuda varem tehtud *raviotstarbelise kasutamise erandeid*. Kuid kui *sportlane*, kes on *dopinguvastase organisatsiooni* volialas ja võistleb rahvusvahelisest või riiklikust tasemest madalamal tasemel, paneb toime artiklis 2.1, 2.3 või 2.5 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumise, tuleb kohaldada *koodeksis* (välja arvatud artiklis 14.3.2) sätestatud *tagajärgi*. Artiklite 2.8 ja 2.9 ning dopinguvastase

teavitus- ja koolitustegevuse tähenduses on sportlane iga isik, kes tegeleb spordiga mis tahes *allkirjutaja*, valitsuse või muu *koodeksi* heaks kiitnud spordiorganisatsiooni volialas.

[Kommentaari. Sellest mõistest selgub, et koodeksi dopinguvastased reeglid kehtivad kõigi rahvusvahelise ja riikliku taseme sportlaste kohta, kusjuures rahvusvahelisel tasemel spordi ja riiklikul tasemel spordi täpsed määratlused sätestatakse vastavalt rahvusvaheliste alaliitude ja riiklike dopinguvastaste organisatsioonide dopinguvastastes reeglites. Mõiste võimaldab igal riiklikul dopinguvastasel organisatsioonil omal äranägemisel laiendada oma dopinguvastast programmi nõnda, et see hõlmaks rahvusvahelise või riikliku taseme sportlaste kõrval ka madalamal tasemel võistlevaid isikuid või isikuid, kes tegelevad kehakultuuriga, kuid ei osale üldse võistlustel. Seega võib riiklik Dopinguvastane organisatsioon otsustada testida näiteks tervisespordi tasemel võistlevaid isikuid, kuid mitte nõuda neilt, et neile oleks enne tehtud raviotstarbelise kasutamise erand. Kuid dopinguvastase reegli rikkumine, mis seisneb halvas analüütilises leius või manipuleerimises, toob kaasa kõik koodeksis (välja arvatud artiklis 14.3.2) sätestatud tagajärjed. Riikliku dopinguvastase organisatsiooni otsustada on see, kas tagajärgi kohaldatakse nende tervisesportlaste suhtes, kes küll tegelevad kehakultuuriga, kuid ei osale kunagi võistlustel. Samamoodi võib suurürituse korraldaja, kes korraldab üritust meistri tasemega võistlejatele, otsustada võistlejaid testida, kuid mitte analüüsida proove kogu keelatud ainete nimistu ulatuses. Dopinguvastane teavitus- ja koolitustegevus peaks hõlmama kõigil tasemetel võistlevaid isikuid.]

Sportlase bioloogiline pass - rahvusvahelises testimis- ja uurimisstandardis ning rahvusvahelises laborite standardis sätestatud andmete kogumise ja võrdlemise programm ja meetodika.

Atüüpiline leid - WADA akrediteeritud või muul moel WADA poolt heaks kiidetud labori aruanne, mis enne *halva analüütilise leiu* tuvastamist vajab edasist uurimist rahvusvahelises laborite standardis või sellega seotud tehnilistes dokumentides sätestatud korras.

Koodeks - maailma dopinguvastane koodeks.

Võistlus - ühekordne võidujooks, partii, mäng või ainukordne spordivõistlus, näiteks korvpallimäng või 100 meetri jooksu finaali olümpiamängudel kergejõustikus. Etapipõhiste võistluste ja muude spordivõistluste korral, kus auhindu jagatakse igapäevaste tulemuste või muude vahetulemuste põhjal, tehakse *võistlusel* ja *üritusel* vahet asjaomase rahvusvahelise alaliidu reeglites sätestatud korras.

Dopingukontroll - kõik etapid ja sammud alates testiplaani kavandamisest kuni võimalike apellatsioonkaebuste lõpliku lahendamiseni, sealhulgas kõik vahepealsed etapid ja sammud, näiteks asukohateabe esitamine, *proovide* võtmine ja käitlemine, laboratoorne analüüs, *raviotstarbelise kasutamise erandite* tegemine, tulemuste haldamine ning asjade arutamine.

Üritus - üksikute võistluste sari, mille korraldab üks juhtorgan (nt olümpiamängud, FINA maailmameistrivõistlused või Panameerika mängud).

Ürituse toimumise kohad - ürituse juhtorgani määratud asjaomased kohad.

Võistlussisene - kui rahvusvahelise alaliidu või asjaomase ürituse juhtorgani reeglites ei ole sätestatud teisiti, tähendab mõiste „võistlussisene“ ajavahemikku, mis algab kaksteist tundi enne võistlust, milles osalejana on sportlane registreeritud, ning kestab vastava võistluse ja võistlusega seotud proovi võtmise lõpuni.

[Kommentaar. Rahvusvaheline alaliit või ürituse juhtorgan võib määrata, et mõistega „võistlussisene“ hõlmatud ajavahemik erineb mõistega „ürituse aeg“ hõlmatud ajavahemikust.]

Sõltumatu vaateja programm - WADA järelevalve all tegutsev rühm vaatelejaid, kes jälgivad ja juhendavad dopingukontrolli korraldamist teatud üritustel ning annavad aru vaatlustulemuste kohta.

Rahvusvaheline üritus - üritus või võistlus, kus ürituse juhtorgan on Rahvusvaheline Olümpiakomitee, Rahvusvaheline Paraolümpiakomitee, rahvusvaheline alaliit, suurürituse korraldaja või muu rahvusvaheline spordiorganisatsioon või mille tehnilised ametnikud määrab eelnimetatud organisatsioon.

Rahvusvahelise taseme sportlane - sportlased, kes osalevad rahvusvahelise alaliidu määratletud rahvusvahelise tasemega spordivõistlusel kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga.

[Kommentaar. Kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga võib rahvusvaheline alaliit määrata tingimused, mille alusel loetakse sportlased rahvusvahelise taseme sportlasteks, nt paremusjärjestus, konkreetsetel rahvusvahelistel üritustel osalemine, litsentsitüüp jne. Kuid need tingimused tuleb avaldada selges ja konkreetses vormis, et sportlased saaks kiiresti ja kerge vaevaga teha kindlaks, millal neid loetakse rahvusvahelise taseme sportlasteks. Näiteks kui tingimuseks on osalemine teatud rahvusvahelistel üritustel, peab rahvusvaheline alaliit avaldama nende rahvusvaheliste ürituste loetelu.]

Alaealine - füüsiline isik, kes on noorem kui kaheksateistkümneaastane.

Riiklik dopinguvastane organisatsioon - juriidiline isik (juriidilised isikud), millele iga riik on omistanud peamise pädevuse ning pannud kohustuse kehtestada ja rakendada dopinguvastaseid reegleid, juhtida proovide võtmist, hallata testitulemusi ning arutada asju riiklikul tasandil. Kui pädev(ad) riiklik(ud) võimuorgan(id) pole niisugust üksust moodustanud, peab selleks olema vastava riigi riiklik olümpiakomitee või selle poolt määratud asutus.

Riiklik üritus - spordiüritus või võistlus, milles osalevad rahvusvahelise või riikliku taseme sportlased, kuid mis ei ole rahvusvaheline üritus.

Riikliku taseme sportlane - sportlased, kes osalevad riikliku dopinguvastase organisatsiooni määratud riikliku tasemega spordivõistlusel kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga.

Riiklik olümpiakomitee - Rahvusvahelise Olümpiakomitee poolt tunnustatud organisatsioon. Mõiste „riiklik olümpiakomitee“ hõlmab ka riiklikku spordikonföderatsiooni nendes riikides, kus riiklik spordikonföderatsioon täidab tavaliselt riiklikule olümpiakomiteele dopinguvastase võitluse raames pandud kohustusi.

Võistlusväline - mis tahes ajavahemik, mis ei ole võistlussisene.

Registreeritud testimisbaas - kõige tähtsamate sportlaste valim, mille on eraldi rahvusvahelisel tasandil koostanud rahvusvahelised alaliidud ja riiklikul tasandil riiklikud dopinguvastased organisatsioonid ning millesse kantud sportlased on vastava rahvusvahelise alaliidu või riikliku dopinguvastase organisatsiooni testiplaani raames võistlussiseselt ja võistlusväliselt korraldatavate testimiste ajal suurendatud tähelepanu all ning peavad seetõttu andma artikli 5.6 ning rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi alusel teavet oma asukoha kohta.

Proov - mis tahes bioloogiline aines, mis on kogutud dopingukontrolli eesmärgil.

[Kommentaar. Mõnikord on väidetud, et vereproovide võtmine rikub teatud religioosete või kultuuriliste rühmade tõekspidamisi. On jõutud järeldusele, et niisugustel väidetest puudub alus.]

Allakirjutajad - koodeksile alla kirjutanud juriidilised isikud, kes on artiklis 23 sätestatud korras võtnud kohustuse koodeksit täita.

Oluline abi - artikli 10.6.1 tähenduses peab isik olulise abi andmiseks 1) allkirjastatud kirjalikus tunnistuses avaldama kogu tema valduses oleva dopinguvastaste reeglite rikkumistega seonduva teabe ning 2) tegema täielikku koostööd mis tahes kõnealuse teabega seonduva juhtumi uurimisel ja sellekohaste otsuste tegemisel, muu hulgas näiteks andma asja arutamisel ütlusi, kui dopinguvastane organisatsioon või asja arutav kolleegium seda taotleb. Samuti peab antud teave olema usaldusväärne ja moodustama olulise osa igast algatatavast uurimisest, või kui uurimist ei algatata, siis oleks see võinud olla piisavaks aluseks, mille põhjal uurimine algatada.

Sihhtestimine - konkreetsete sportlaste valimine testimiseks rahvusvahelises testimis- ja uurimisstandardis sätestatud tingimustel.

Võistkondlik spordiala - spordiala, mille korral on võistluse käigus lubatud vahetada mängijaid.

Testimine - dopingukontrolli osa, mis hõlmab testiplaani kavandamist, proovide võtmist, proovide käitlemist ja proovide vedu laborisse.

WADA - Maailma Dopinguvastane Agentuur.

3.2 Rahvusvahelises testimis- ja uurimisstandardis määratletud mõisted

Sportlase bioloogilise passi dokumentide pakett - labori ja sportlase passi haldusüksuse koostatud materjal, mis kinnitab halba passileidu, näiteks analüütilised andmed, ekspertide kolleegiumi märkused, tõendid kahtlaste asjaolude kohta, samuti muu asjakohane leidu toetav teave.

Kolleegium võib koosneda määratud ekspertidest ja mis tahes ühekordselt nimetatud lisaekspertist (lisaekspertidest), kelle nimetamist võib nõuda mis tahes määratud ekspert või dopinguvastase organisatsiooni sportlase passi haldusüksus.

Volitatud vereproovide võtja - ametiisik, kellel on nõutav kvalifikatsioon ja keda proove võttev asutus on volitanud võtma sportlaselt vereproovi.

Valdusahel - proovi eest vastutavate isikute või organisatsioonide jada alates proovi andmisest kuni proovi laborisse analüüsimiseks üleandmiseni.

Saatja - ametiisik, kes on saanud proove võtvalt asutuselt väljaõppe ja volitused teatud kindlate ülesannete täitmiseks, sealhulgas (proove võtva asutuse otsusel) alljärgnevatest toimingutest ühe või mitme sooritamiseks: proovi võtmiseks valitud sportlase teavitamine, sportlase saatmine ja jälgimine dopingukontrollipunkti saabumiseni, dopingukontrollipunktis viibivate sportlaste saatmine ja/või jälgimine ja/või proovi andmise juures viibimine ja kontrollimine, kui ta on läbinud sellekohase väljaõppe.

Koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõuded - rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi lisa I sätestatud asukohateabega seotud nõuded, mis kehtivad rahvusvahelise alaliidu või riikliku dopinguvastase organisatsiooni registreeritud testimisbaasi kuuluvate sportlaste kohta.

Dopingukontrolliametnik - ametnik, kes on saanud proove võtvalt asutuselt väljaõppe ja volitused täita rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga dopingukontrolliametnikele pandud ülesandeid.

Dopingukontrollipunkt - koht, kus toimub proovi võtmine.

Ekspert - asjakohases valdkonnas teadmisi omav(ad) ning dopinguvastase organisatsiooni ja/või sportlase passi haldusüksuse valitud ekspert (ekspertid) ja/või ekspertide kolleegium, kelle kohus on anda hinnang passi kohta. Ekspert ei tohi kuuluda dopinguvastasesse organisatsiooni.

Ekspertide kolleegium - asjakohases valdkonnas teadmisi omavad ning *dopinguvastase organisatsiooni* ja/või *sportlase passi haldusüksuse* valitud ekspertid, kelle kohus on anda hinnang passi kohta. Veremooduli puhul peavad ekspertidel olema teadmised ühe või mitme järgmise valdkonna kohta: kliiniline hematoloogia (vere patoloogiliste seisundite diagnoosimine), spordimeditsiin või treeningu füsioloogia. Steroidimooduli puhul peavad ekspertidel olema teadmised laboratoorse analüüsi, steroididopingu ja/või endokrinoloogia kohta. Mõlema mooduli puhul peab ekspertide kolleegium koosnema ekspertidest, kelle teadmised on vastastikku täiendavad nii, et kõik asjakohased valdkonnad on esindatud. Ekspertide kolleegium võib koosneda määratud ekspertidest ja mis tahes üheks korraks nimetatud lisaekspertidest (lisaekspertidest), kelle nimetamist võib nõuda mis tahes määratud ekspert või *dopinguvastase organisatsiooni sportlase passi haldusüksus*.

Rikkumine - mõiste, millega märgitakse *koodeksi* artiklites 2.3 ja/või 2.5 sätestatud dopinguvastaste reeglite rikkumisi.

Asukohateabe esitamata jätmine - olukord, kus *sportlane* (või kolmas isik, kellele *sportlane* on vastava ülesande andnud) ei esita täpset ja täielikku asukohateadet, mis võimaldab saada *sportlase testimiseks* kätte asukohateates märgitud aegadel ja kohtades, või kus *sportlane* ei ajakohasta asukohateadet vajaduse järgi, et tagada selle täpsus ja täielikkus kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi artikliga I.3.

Võistluspäev - määratletud artiklis I.3.3.

Testimiselt puudumine - *sportlase* kättesaamatus *testimiseks* tema vastava päeva kohta esitatud asukohateates osutatud 60-minutilise ajavahemiku jaoks märgitud kohas ja kellaajal kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi artikliga I.4.

Etteteatamata testimine - *proovi* võtmine, mis toimub *sportlast* ette hoiatamata ja mille korral on *sportlane* teavitamise hetkest kuni *proovi* andmiseni pideva järelevalve all.

Pass - igale individuaalsportlasele ainuomaste asjakohaste andmete võrdlus, mis võib sisaldada *markerite* pikaajalisi profiile, sellele *sportlasele* ainuomaseid heterogeenseid tegureid ja muud asjakohast teavet, mis võib aidata kaasa *markerite* hindamisele.

Passi hoidja - *Dopinguvastane organisatsioon*, mis vastutab konkreetse *sportlase passi* tulemuste haldamise ja selle *sportlase passiga* seotud asjakohaste andmete teis(t)e *dopinguvastas(t)e organisatsiooni(de)ga* jagamise eest.

Juhuslik valik - *sportlaste* valimine *testimiseks*, mis ei ole *sihttestimine*.

Tulemusi haldav asutus - organisatsioon, mis vastutab *koodeksi* artikli 7.1 alusel testimistulemuste haldamise (või dopinguvastase reegli võimaliku rikkumise muu tõendi) ja asja arutamise eest ning milleks on kas 1) *dopinguvastane organisatsioon* (näiteks Rahvusvaheline Olümpiakomitee või muu *suurürituste korraldaja*, WADA, rahvusvaheline alaliit või riiklik *dopinguvastane organisatsioon*) või 2) muu organisatsioon, kes tegutseb dopinguvastase organisatsiooni pädevuse piires ja reeglite kohaselt (näiteks

rahvusvahelise alaliidu liikmeks olev rahvuslik spordialaliit). Asukohateabega seotud rikkumiste korral on tulemusi haldavaks asutuseks artiklis I.5.1 sätestatud isik.

Proove võttev asutus - organisatsioon, mis vastutab *proovide* võtmise eest kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga ning milleks on kas 1) testiv asutus ise või 2) muu organisatsioon (näiteks kolmandast isikust alltöövõtja), kellele testiv asutus on vastava ülesande delegeerinud või kellega on sõlmitud sellekohane alltöövõtuleping (tingimusel, et *koodeksi* alusel kannab rahvusvahelises testimis- ja uurimisstandardis sätestatud *proovide* võtmise nõuete täitmise eest lõplikku vastutust alati testiv asutus).

Proovivõtukomplekt - A- ja B-pudelid, komplektid või anumad, kogumisnõud, katsutid või muud seadmed, mida kasutatakse *proovi* võtmiseks, hoidmiseks või säilitamiseks mis tahes hetkel proovi võtmise ajal või pärast seda ning mis peavad vastama artikli 6.3.4 nõuetele.

Proovivõtupersonal - üldmõiste, millega tähistatakse proove võtva asutuse volitatud pädevaid ametiisikuid, kes võivad *proove* võtta või selle juures abiks olla.

Proovi võtmine - kõik *sportlast* otseselt puudutavad järjestikused toimingud, mis algavad esimese ühendusevõtmisega ja lõpevad *sportlase* lahkumisega dopingukontrollipunktist pärast *proovi(de)* andmist.

Analüüsi jaoks sobiv suhteline tihedus - *proovide* puhul, mida on vähemalt 90 ml, kuid vähem kui 150 ml, suhteline tihedus 1,005 või üle selle refaktomeetriga mõõtmisel või 1,010 või üle selle testiribade kasutamisel; *proovide* puhul, mida on 150 ml või rohkem, suhteline tihedus 1,003 või üle selle ainult refraktomeetriga mõõtmisel.

Analüüsi jaoks sobiv uriinikogus - vähemalt 90 ml, olenemata sellest, kas labor analüüsib *proovi* kõikide või ainult mõne *keelatud aine* või *keelatud võtte* suhtes.

Manipuleerimiskindel - viitab ühele või enamale näitajale või ligipääsu tõkestavale meetmele, mis on proovivõtukomplekti sisse ehitatud või vajaduse korral sellele lisatud ning mis juhul, kui see on murtud või puudub või seda on muul moel kahjustatud, võib olla nähtavaks tõendiks selle kohta, et on toimunud proovivõtukomplektiga *manipuleerimine* või *manipuleerimise* katse.

Võistkondlik tegevus - sportlik tegevus, mida võistkonda kuuluvad *sportlased* harrastavad kollektiivselt (nt treenimine, reisimine, taktikalised sessioonid) või võistkonna järelevalve all (nt võistkonnaarsti tehtav ravi).

Testiplaan - *dopinguvastase organisatsiooni* koostatud dokument, milles kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi artikliga 4 kavandatakse nende *sportlaste* testimist, keda organisatsioonil on õigus testida.

Testiv asutus - organisatsioon, mis on andnud korralduse konkreetsete *proovide* võtmiseks ning milleks on kas 1) *dopinguvastane organisatsioon* (näiteks Rahvusvaheline Olümpiakomitee või muu *suurürituste korraldaja*, WADA, rahvusvaheline alaliit või riiklik

dopinguvastane organisatsioon) või 2) muu organisatsioon, mis teeb teste *dopinguvastase organisatsiooni* pädevuse piires ja reeglite kohaselt (näiteks rahvusvahelise alaliidu liikmeks olev rahvuslik spordialaliit).

Ebaõnnestunud katse aruanne - üksikasjalik aruanne ebaõnnestunud katse kohta võtta *registreeritud testimisbaasi* kuuluvalt *sportlaselt proov*; aruandes näidatakse katse kuupäev, koht, mida külastati, täpne külastatud kohta saabumise ja sealt lahkumise aeg, kohapeal *sportlase* leidmiseks rakendatud abinõud (sealhulgas üksikasjalik teave kokkupuudete kohta kolmandate isikutega) ning mis tahes muu asjakohane teave *proovi* võtmise katse kohta.

Asukohateabega seotud rikkumine - asukohateabe esitamata jätmine või testimiselt puudumine.

Asukohateade - teave, mille esitab *registreeritud testimisbaasi* kuuluv *sportlane* või mis esitatakse tema nimel *sportlase* asukoha kohta järgmises kvartalis kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi artikliga I.3.

3.3 Rahvusvahelises laborite standardis määratletud mõisted

Adaptiivne mudel - matemaatiline mudel, mis on välja töötatud selleks, et tuvastada *sportlaste* ebatavalised pikaajalised tulemused. Mudeli abil arvutatakse välja *sportlase* normaalse füsioloogilise seisundi korral esinevate markeriväärtuste tõenäoline pikaajaline profiil.

Analüütiline testimine - see osa *dopingukontrollist*, mida tehakse laboris ning mis hõlmab *proovi* käitlemist, analüüsi ja tulemustest teavitamist.

Sportlase passi haldusüksus - *dopinguvastase organisatsiooni* määratud *isikud*, kelle ülesandeks on passide haldamine, *dopinguvastasele organisatsioonile* läbimõeldud *sihttestimiseks* nõu andmine, ekspertide kolleegiumiga ühenduse pidamine, *sportlase* bioloogilise passi dokumentide paketi kokkupanemine ja kinnitamine ning *halbade* *passileidudest* teavitamine.

Kontroll - analüütilise testimise käigus tehtav toiming, mille eesmärk on tuvastada *proovis* ühe või enama konkreetse *keelatud aine*, selle metaboliidi (metaboliitide) või *keelatud aine* või *võtte* kasutamise *markeri(te)* olemasolu või mõõta nende kontsentratsiooni/taset¹.

Labor - WADA akrediteeritud labor(id), mis teeb (teevad) teste ja toiminguid, et hankida dopinguvastase tegevuse käigus andmeid *keelatud ainete ja võtete nimekirja* kantud *keelatud ainete, võtete* ja *markerite* avastamiseks ning vajaduse korral uriiniproovides ja muus bioloogilises lähtematerjalis piirmääraga aine koguse määramiseks.

¹ [Märkus kontrolli kohta. Piirmääraga aine kontroll näitab ühtlasi *keelatud aine* kontsentratsiooni/taset, mis ületab kehtivat lubatud määra (sätestatud lubatud määra käsitlevas tehnilises dokumendis).

Labor, mille WADA on akrediteerinud sportlase bioloogilise passi programmi jaoks - labor(id), millel puudub WADA muu akrediteering ning mis teeb (teevad) teste ja toiminguid *sportlase bioloogilise passi* programmi toetuseks ja kooskõlas *sportlase bioloogilise passi* programmiks akrediteerimata laborite heakskiitmise tingimustega.

3.4 Tõlgendamine

- 3.4.1 Kui ei ole sätestatud teisiti, tähendavad alljärgnevas tekstis sisalduvad viited artiklitele viiteid rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi artiklitele.
- 3.4.2 Rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi sätete juures olevaid kommentaare kasutatakse *rahvusvahelise standardi* tõlgendamiseks.
- 3.4.3 Rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi lisad on samamoodi täitmiseks kohustuslikud nagu standardi ülejäänud osad.
- 3.4.4 Rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi ametlikku teksti hoiab WADA ning see avaldatakse inglise ja prantsuse keeles. Kui inglis- ja prantsuskeelne tekst on vastuolus, lähtutakse ingliskeelsest tekstist.

TEINE OSA. TESTIMISSTANDARDID

4.0 Tõhusa *testimise* kavandamine

4.1 Eesmärk

- 4.1.1 *Koodeksi* artiklis 5.4 nõutakse, et iga testimisõigusega *dopinguvastane organisatsioon* kavandaks ja rakendaks n-õ tarka *testimist*, mis on proportsionaalne organisatsiooni volialasse kuuluvate *sportlaste* hulgas dopingu kasutamise ohuga ning mis aitab dopingu kasutamist tõhusalt avastada ja ära hoida. Rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi punkti 4.0 eesmärk on näha ette toimingud, mis on vajalikud eeltoodud nõudele vastava testiplaani koostamiseks. Selle raames tuleb määrata kindlaks kõik *dopinguvastase organisatsiooni* dopinguvastase programmiga hõlmatud sportlased ning hinnata, milliseid *keelatud aineid* ja *keelatud võtteid* võidakse kõige tõenäolisemalt konkreetse(te)l spordi-/võistlusala(de)l kuritarvitada; seejärel tuleb spordi- ja/või võistlusala(de), *sportlaste* kategooriate, testimisliikide, kogutavate *proovide* liikide ja *proovide* analüüsimise viiside hulgast teha kohased eelistused.
- 4.1.2 *Dopinguvastane organisatsioon* tagab selle, et *sportlase tugipersonal* ega ükski muu *isik*, kellel on huvide konflikt, ei osale oma *sportlastele* testiplaani väljatöötamises ega *sportlaste* testimiseks valimises.
- 4.1.3 *Dopinguvastane organisatsioon* koostab kirjaliku testiplaani ja esitab selle *WADAl*, a) kui ta taotleb *WADAl* *koodeksi* artikli 6.4.2 alusel luba analüüsida *proove*, kasutades *koodeksi* artiklis 5.4.1 viidatud tehnilises dokumendis sätestatud pealiskaudsemaid menüüsid kooskõlas käesoleva *rahvusvahelise standardi* artikliga 4.7.1, ning b) kui seda nõuab *WADA*, et veenduda, kas *dopinguvastane organisatsioon* täidab *koodeksi* artiklis 5.4 sätestatud nõudeid.
- 4.1.4 Põhitoimingud on seega riskianalüüs ja eelistuste väljaselgitamine, sealhulgas teabe kogumine, jälgimine ja järelkontroll; riskianalüüsist ja eelistustest lähtuva testiplaani väljatöötamine; selle (vajaduse korral) *WADAl* esitamine ja *WADAg* selle üle nõu pidamine; testiplaani kontrollimine, hindamine, ülevaatamine, muutmine ja ajakohastamine vajaduse järgi, arvestades muutunud asjaolusid, ning plaani rakendamine.

4.2 Riskianalüüs

- 4.2.1 Nagu *koodeksi* artiklis 5.4 sätestatud, peab testiplaani lähtealuseks olema heas usus koostatud hinnang selle kohta, milliseid *keelatud aineid* ja/või *keelatud võtteid* võidakse kõige tõenäolisemalt konkreetse(te)l spordi- ja võistlusala(de)l kuritarvitada. Viidatud hinnangus tuleb arvestada (vähemalt) alljärgnevaga:

- a. asjakohas(t)e spordiala(de)l (ja/või spordiala(de) raamesse jääva(te)l võistlusala(de)l) nõutav füüsiline ja muu võimekus, võttes arvesse eelkõige spordi-/võistlusala(de)l vajalikke füsioloogilisi nõudeid;
- b. võimalik sooritusvõimet parandav mõju, mida doping võib avaldada asjakohas(t)el spordi-/võistlusala(de)l;
- c. asjakohas(t)el spordi-/võistlusala(de)l saadavad tasud ja/või muud dopinguga kasutamist soodustada võivad asjaolud;
- d. asjakohas(t)e spordi- ja/või võistlusala(de) dopinguajalugu;

[Kommentaari artikli 4.2.1 punkti d juurde. Kui spordiala kohta ei ole koostatud kõikehaaravat ja tõhusat testimisprogrammi, mis hõlmab nii võistlussiseselt kui ka võistlusväliselt tehtavaid teste, ei näita halbade analüütiliste leidude olematus või vähene esinemine spordialal dopinguga kasutamise ohu kohta suurt midagi.]

- e. olemasolevad teadusuuringud dopinguga kasutamise suundumuste kohta (nt ekspertide artiklid);
- f. asjakohasel spordialal dopinguga võimaliku kasutamise kohta kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi punktiga 11.0 saadud teave / kogutud andmed (nt *sportlase* ütlused, kriminaalasjade uurimise käigus saadud teave ja/või muud andmed, mis on kogutud kooskõlas WADA juhendiga uurimistoimingute kooskõlastamise ning dopinguvastase teabe ja tõendite jagamise kohta), ning
- g. varasemate testiplaanidega hõlmatud ajavahemikel saadud tulemused.

4.2.2 Testiplaani väljatöötamisel järgib *dopinguvastane organisatsioon* koodeksi artiklites 5.4.1 ja 6.4 viidatud tehnilist dokumenti. Peale selle teeb *dopinguvastane organisatsioon* omapoolse riskianalüüsi. Selles tuleb heauskselt arvestada asjakohase spordi- või võistlusala kohta teise, kattuva testimisõigusega dopinguvastase organisatsiooni koostatud riskianalüüsi. Kuid riikliku dopinguvastase organisatsiooni hinnang dopinguga kasutamise ohu kohta konkreetsel spordi- või võistlusalal ei ole siduv rahvusvahelisele alaliidule ning rahvusvahelise alaliidu hinnang dopinguga kasutamise ohu kohta konkreetsel spordi- või võistlusalal ei ole siduv *riiklikule dopinguvastasele organisatsioonile*.

4.2.3 *Dopinguvastane organisatsioon* võtab arvesse ka dopinguga kasutamise arengusuundi (vastavalt) oma spordialal, riigis või *üritusel*. Muu hulgas hinnatakse järgmisi asjaolusid:

- a. millised keelatud ained ja/või keelatud võtted parandaks sportlase arvates sooritusvõimet asjakohas(t)el spordi- või võistlusala(de)l kõige tõenäolisemalt;
 - b. millises karjäärietapis kaaluks sportlane asjakohasel spordialal kõige tõenäolisemalt niisuguse lubamatu eelise kasutamist ning
 - c. arvestades asjakohase spordi-/võistlusala hooaja ülesehitust (sealhulgas võistluste tüüpgraafikuid ja treenimissuundumusi), millisel ajal aastas kasutaks sportlane kõige tõenäolisemalt dopingut.
- 4.2.4 Kõik ülejäänud sammud, mis tuleb astuda testiplaani väljatöötamiseks (ja mis on sätestatud punktis 4.0 allpool), peavad põhinema artiklis 4.2 ettenähtud riskianalüüsil. *Dopinguvastane organisatsioon* peab olema suuteline WADAt veenma, et on asjaomaseid ohte nõuetekohaselt analüüsinud ja analüüsi tulemustest lähtuvalt kehtestanud sobiva testiplaani.
- 4.2.5 Testiplaani kavandamine peab olema kestev, mitte ühekordne tegevus. *Dopinguvastane organisatsioon* vaatab oma testiplaani korrapäraselt üle ja kohandab seda vajaduse järgi, et võtta arvesse uut teavet ja uusi andmeid, mida *dopinguvastane organisatsioon* on kogunud ja saanud, samuti muude *dopinguvastaste organisatsioonide* tehtud teste. Kuid *koodeksi* artiklis 5.4.1 sätestatud tehnilises dokumendis ette nähtud riskianalüüsi muutmiseks peab WADA andma nõusoleku.

4.3 Sportlaskonna kindlakstegemine

- 4.3.1 *Koodeksi* artikliga 5.2 antakse *dopinguvastastele organisatsioonidele* õigus testida sportlasi, kelle hulk võib olla väga suur. Kuid arvestades *dopinguvastaste organisatsioonide* väheseid vahendeid, võimaldab *koodeksis* toodud sportlase mõiste *riiklikel dopinguvastastel organisatsioonidel* piirata riiklike dopinguvastaste programmidega hõlmatud (eelkõige *testitavate*) sportlaste hulka nendega, kes võistlevad kõrgeimal riiklikul tasemel (st *riikliku dopinguvastase organisatsiooni* määratletud *riikliku taseme sportlastega*). See võimaldab ka rahvusvahelistel alaliitudel keskenduda oma dopinguvastastes programmides (sealhulgas *testimisele*) nendele sportlastele, kes võistlevad korrapäraselt rahvusvahelisel tasemel (st rahvusvahelise alaliidu määratletud *rahvusvahelise taseme sportlastele*).

[Kommentaari artikli 4.3.1 juurde. Miski ei takista rahvusvahelisel alaliidul testida oma volialasse jäävat sportlast, kes ei ole rahvusvahelise taseme sportlane, kui alaliit peab seda vajalikuks, nt juhul, kui sportlane võistleb rahvusvahelisel üritusel. Lisaks võimaldab koodeksis sätestatud sportlase mõiste riiklikul dopinguvastasel organisatsioonil laiendada oma dopinguvastast programmi (sealhulgas testimist) sportlastele, kes võistlevad riiklikust tasemest madalamatel tasemetel. Kuid rahvusvahelise alaliidu testiplaanis tuleks põhitähelepanu suunata rahvusvahelise

taseme sportlastele ning riikliku dopinguvastase organisatsiooni testiplaanis riikliku ja kõrgema taseme sportlastele.]

4.3.2 Seetõttu tuleb pärast artiklis 4.2 sätestatud riskianalüüsi valmimist järgmise sammuna teha kindlaks nende *sportlaste* kogum, keda konkreetne *dopinguvastane organisatsioon* võiks põhimõtteliselt testida, st (rahvusvahelisel alaliidul tuleb) kehtestada kohane *rahvusvahelise taseme sportlase* määratlus või (*riiklikul dopinguvastasel organisatsioonil*) kohane *riikliku taseme sportlase* määratlus.

- a. Rahvusvaheline alaliit võib omal äranägemisel määrata need tingimused, mille alusel loetakse *sportlased rahvusvahelise taseme sportlasteks*, nt paremusjärjestus, osalemine konkreetsetel *rahvusvahelistel üritustel* vms. See otsus tuleb teha heas usus ja kooskõlas alaliidu kohustusega kaitsta spordiala puhtust rahvusvahelisel tasemel (spordiala näitamine publikule) ning kehtestada määratlus, mis hõlmab kõiki korrapäraselt rahvusvahelisel tasemel võistlevaid isikuid ja/või isikuid, kes võistlevad tasemel, millel võidakse püstitada maailmarekordeid.

[Kommentaari artikli 4.3.2 punkti a juurde. Koodeksi järgi peab iga rahvusvaheline alaliit avaldama selges ja konkreetses vormis tingimused, mille alusel liigitatakse sportlased rahvusvahelise taseme sportlasteks, et kõikide jaoks oleks arusaadav, kuhu on piir tõmmatud ja kuidas kindlaid sportlasi tuleb liigitada. Näiteks kui tingimused hõlmavad võistlemist teatud rahvusvahelistel üritustel, peab rahvusvaheline alaliit avaldama nende rahvusvaheliste ürituste loetelu.]

- b. Samamoodi võib *riiklik dopinguvastane organisatsioon* omal äranägemisel määrata tingimused, mille alusel loetakse sportlased *riikliku taseme sportlasteks*. Jällegi tuleks see otsus teha heas usus ja kooskõlas organisatsiooni kohustusega kaitsta spordiala puhtust riiklikul tasemel (eri spordialadest tulenev rahvuslik uhkus ning hüppelaud rahvusvahelisele *võistlusele*, sealhulgas rahva esindamine *rahvusvahelistel üritustel* või *võistlustel*). Seega peaks see mõiste üldjuhul hõlmama kõiki neid, kes võistlevad vastava spordiala riiklike *võistluste* kõrgeimatel tasemetel (st riiklikel meistrivõistlustel või muudel *üritustel*, mille raames otsustatakse, kes on riigi parim asjakohases kategoorias / asjakohasel võistlusalal ja/või keda tuleks valida esindama riiki *rahvusvahelistel üritustel* või *võistlustel* või mida arvestatakse selle otsustamisel). See peaks hõlmama ka neid riigi kodanikke, kes üldjuhul või sageli võistlevad rahvusvahelisel tasemel ja/või *rahvusvahelistel üritustel* või *võistlustel* (mitte riiklikul tasemel), kuid keda nende rahvusvaheline alaliit ei loe *rahvusvahelise taseme sportlasteks*.

4.4 Spordi- ja/või võistlusalade eelistamine

4.4.1 Seejärel peaks *dopinguvastane organisatsioon* kaaluma, kas esineb tegureid, mille tõttu tuleks *testimiseks* ettenähtud vahendeid eraldada tema volialasse jäävatest spordi- või võistlusaladest või rahvastest (vastavalt) esmajärjekorras ühele. See tähendab alljärgnevat.

- a. Rahvusvaheline alaliit hindab dopingu kasutamise suhtelist ohtu spordiala raamesse jäävatel võistlusaladel ja spordialaga tegelevate rahvaste hulgas.
- b. *Riiklik dopinguvastane organisatsioon* hindab dopingu kasutamise suhtelist ohtu tema volialasse jäävatel spordialadel, samuti riiklike dopinguvastaste eeskirjade imperatiivseid sätteid, mille alusel tuleb teatud spordialasid teistele eelistada.

[Kommentaari artikli 4.4.1 punkti b juurde. Riiklike dopinguvastaste organisatsioonide kohta kehtivad erinevad riiklikust poliitikast tulenevad nõuded ja eelistused. Näiteks võib mõni riiklik dopinguvastane organisatsioon põhjendatult eelistada olümpial esindatud spordialasid (neist mõnda või kõiki), teine aga vastavale rahvale eriomaste sportimisharjumuste tõttu (näiteks) mõningaid muid n-ö riiklike spordialasid. Neid riikliku poliitika nõudeid võetakse riikliku dopinguvastase organisatsiooni testiplaani kavandamisel asjakohaselt arvesse koos riikliku dopinguvastase organisatsiooni hinnanguga dopingu kasutamise suhtelise ohu kohta tema riiklikus volialas harrastatavatel spordialadel. Nende alusel võib riiklik dopinguvastane organisatsioon näiteks otsustada oma teatud ajavahemikuks koostatud testiplaanis 1) teha teste teatud oma volialasse jäävatel spordialadel, kuid mitte teistel, ning 2) eelistada teatud spordialasid teistele mitte sellepärast, et neil spordialadel on dopingu kasutamise oht suurem, vaid sellepärast, et riiklik huvi nende spordialade puhtuse vastu on suurem.]

- c. *Suurürituste korraldaja* hindab dopingu kasutamise suhtelist ohtu üritusel kavas olevatel spordi- ja/või võistlusaladel.

4.4.2 Teine tegur, mis on asjakohane testiplaanis testimisvahendite eraldamisel, on vastava(te)l spordi- ja/või võistlusala(de)l ja/või vastava(te) rahva(st)e hulgas asjakohasel tasemel võistlevate *sportlaste* arv. Kui dopingu kasutamise hinnanguline oht on kahel spordi- või võistlusalal või kahe rahva hulgas võrdne, tuleb enam vahendeid eraldada sellele spordi- või võistlusalale või rahvale, mida harrastab või mille hulgas on suurem arv *sportlasi*.

4.5 Erinevate *sportlaste* eelistamine

4.5.1 Kui kogu sportlaskond on kindlaks tehtud (vt artikkel 4.3) ja eelistatud spordialad/võistlusalad/rahvad määratud (vt artikkel 4.4), kasutatakse n-ö targas testiplaanis *sihttestimist*, et suunata testimisvahendid sportlaskonna hulgas sinna, kus neid on kõige enam tarvis. Seetõttu eelistatakse *sihttestimist*, st

märkimisväärne osa *dopinguvastase organisatsiooni testiplaani* alusel korraldatavast *testimisest* tähendab kogu sportlaskonda kuuluvate *sportlaste sihttestimist*.

[Kommentaar artikli 4.5.1 juurde. Eelistatakse sihttestimist, sest juhuslik testimine või isegi kaalutud juhuslik testimine ei taga kõikide asjaomaste sportlaste piisavat testimist. Samuti ei kehtestata koodeksiga sihttestimiseks mõistliku kahtluse või tõenäosuse nõuet. Kuid sihttestimist ei tohiks kasutada muudel eesmärkidel peale õiguspärase dopingukontrolli.]

4.5.2 *Dopinguvastased organisatsioonid* kaaluvad *sihttestimise* korraldamist alljärgnevate *sportlaste* kategooriate suhtes:

- a. rahvusvahelised alaliidud nende (eelkõige esmatähtsate võistlusaladega tegelevate või rahvaste hulka kuuluvate) *sportlaste* suhtes, kes võistlevad korrapäraselt rahvusvahelistel *võistlustel* kõrgeimal tasemel (nt olümpia- või paraolümpiamängude või maailmameistrivõistluste medalikandidaadid) ja kes määratakse kas paremusjärjestuse või muude asjakohaste tingimuste alusel;
- b. *riiklikud dopinguvastased organisatsioonid* alljärgnevate, esmatähtsate spordialadega tegelevate *sportlaste* suhtes:
 - i. *sportlased*, kes kuuluvad riigi olümpia- või paraolümpiakoondisesse või suure riikliku tähtsusega spordiala koondisesse (või kes võidakse sinna valida);
 - ii. *sportlased*, kes treenivad iseseisvalt, kuid kelle tulemused on olümpia/paraolümpia või maailmameistrivõistluste tasemel ja kes võidakse valida nimetatud üritustel osalema;
 - iii. *sportlased*, kes saavad riiklikku toetust, ning
 - iv. kõrgel tasemel tegutsevad *sportlased*, kes on teise riigi kodanikud, kuid viibivad (elavad, treenivad, võistlevad või viibivad muul põhjusel) *riikliku dopinguvastase organisatsiooni* asukohariigis;
- c. kõik asjakohase testimisõigusega *dopinguvastased organisatsioonid*:
 - i. *võistluskeeldu* või *esialgset võistluskeeldu* kandvate *sportlaste* suhtes ning
 - ii. nende *sportlaste* suhtes, keda eelistati *testimisel* enne sportlaskarjääri lõpetamist ja kes nüüd soovivad naasta aktiivsesse sporti.

- 4.5.3 Muud tegurid, mida tuleks arvestada selle üle otsustamisel, keda *sihttestimisega* hõlmata, võivad olla spordialati väga erinevad, olenedes konkreetse spordiala eriomastest tunnustest. Kuid need tegurid hõlmavad tõenäoliselt kõiki või osa alljärgnevaid *sportlase* toiminguid või asjaolusid, mis viitavad võimalikule dopinguga kasutamisele / dopinguga kasutamise suurenenud ohule:
- a. varasemad dopinguvastase reegli rikkumised / testid, sealhulgas mis tahes ebataavalised bioloogilised näitajad (verenäitajad, steroidiprofiilid jms);
 - b. sportlikud tulemused, sealhulgas tulemuste äkiline suur paranemine ja/või püsivalt head tulemused ilma piisavas ulatuses tehtud *testideta*;
 - c. korduv asukohateabega seotud nõuete rikkumine;
 - d. kahtlased toimingud asukohateate esitamisel (nt viimasel hetkel tehtud muudatused asukohateates);
 - e. kõrvalisse kohta kolimine või kõrvalises kohas treenimine;
 - f. kavas olnud *võistluse* katkestamine või sellelt puudumine;
 - g. seotus kolmanda isikuga (näiteks võistkonnakaaslase, treeneri või arstiga), keda on varem seostatud dopinguga;
 - h. vigastus;
 - i. vanus/karjääriletapp (nt noorte tasemelt täiskasvanute tasemele liikumine, lepingu lõppemise lähenemine, sportlaskarjääri lõpu lähenemine);
 - j. rahalised stiimulid paremate tulemuste eest, nt auhinnaraha või sponsorlusvõimalused, ja/või
 - k. kolmandalt isikult saadud usaldusväärne teave või andmed, mida *dopinguvastane organisatsioon* on kogunud või mida on organisatsiooniga jagatud kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi punktiga 11.0.
- 4.5.4 *Testimine*, mis ei ole *sihttestimine*, toimub juhusliku valiku teel, mis tehakse selleks ettenähtud dokumenteeritud süsteemi kasutades. Juhuslik valik võib olla kas täiesti juhuslik (varem kindlaksmääratud tingimusi arvesse ei võeta ja *sportlased* valitakse juhuslikult *sportlaste* nimekirjast või kogumist) või kaalutud (*sportlased* seatakse pingeritta varem kindlaksmääratud tingimuste alusel, et suurendada või vähendada valituks osutumise tõenäosust). Kaalutud juhuslik valik tehakse kindlaksmääratud tingimustest lähtudes ja arvesse võib võtta artiklis 4.5.3 loetletud tegureid (vajaduse järgi) eesmärgiga tagada, et valituks osutuks suurem hulk n-ö ohus olevaid sportlasi.

[Kommentaar artikli 4.5.4 juurde. Dopingu avastamise kõrval võib juhusliku valiku alusel toimuv testimine täita olulist rolli dopingu kasutamise ärahoidmisel, samuti ürituse n-ö puhtuse kaitsmisel.]

- 4.5.5 Selguse huvides - hoolimata *sportlaste testimiseks*, eelkõige *sihttestimiseks* valimise tingimuste määramisest, samuti tõsiasjast, et üldjuhul peaks *testimine* toimuma ajavahemikul kella 5st 23ni, välja arvatud juhul, kui on olemas alus öiseks *testimiseks*, kehtib (koodeksi artiklis 5.2 sätestatud) aluspõhimõte, et testimisõigusega *dopinguvastane organisatsioon* võib nõuda sportlaselt proovi andmist mis tahes ajal ja mis tahes kohas, olenemata sellest, kas *sportlane* on *testimiseks* välja valitud eelnimetatud tingimusi arvestades. Seega ei või *sportlane* keelduda *proovi* võtmises osalemast väitega, et sellist *testimist* ei ole ette nähtud *dopinguvastase organisatsiooni testiplaanis* ja/või *testimine* ei toimu ajavahemikul kella 5st 23ni ja/või *sportlane* ei vasta asjakohastele *testimiseks* väljavalimise tingimustele või teda ei oleks muul põhjusel pidanud *testimiseks* välja valima.

4.6 Eri testimisliikide eelistamine

- 4.6.1 Artiklites 4.2-4.5 sätestatud riskianalüüsi ja eelistuste alusel peab *dopinguvastane organisatsioon* otsustama, millises ulatuses on vaja teha alljärgnevat liiki teste, et targalt ja tõhusalt avastada dopingu kasutamine asjakohas(t)el spordiala(de)l, võistlusala(de)l ja/või rahva(st)e hulgas ning seda ära hoida:

- a. *võistlussisesed* testid ja *võistlusvälised* testid
 - i. Spordi- ja/või võistlusaladel, mille korral hinnatakse *võistlusvälisel* ajal dopingu kasutamise ohtu suureks, tuleb eelistada *võistlusväliseid* teste ning oluline osa määratud testidest tehakse *võistlusväliselt*. Samas tehakse märkimisväärsel hulgal teste siiski ka *võistlussiseselt*.
 - ii. Spordi- ja/või võistlusaladel, mille korral hinnatakse *võistlusvälisel* ajal dopingu kasutamise ohtu väikeseks (st mille kohta saab üheselt näidata, et *võistlusväline* dopingu kasutamine ei paranda tõenäoliselt sportlikku sooritusvõimet ega anna muid lubamatuid eeliseid), eelistatakse *võistlussisest* testimist ning oluline osa määratud testidest tehakse *võistlussiseselt*. Kuid teatud ulatuses, mis on proportsionaalne vastaval spordi-/võistlusalal dopingu *võistlusvälise* kasutamise ohuga, tehakse teste ka *võistlusvälisel* ajal. Väga erandlikel asjaoludel, st nendel vähestel spordi-ja/või võistlusaladel, mille korral on heauskselt leitud, et dopingu kasutamise oht *võistlusvälisel* ajal on ebaoluline, võib *võistlusvälisel* ajal teste mitte teha;
- b. *uriinitestid*;
- c. *veretestid* ja

- d. pikaajalist profileerimist hõlmavad *testid*, st *sportlase bioloogilise passi* programm.
- 4.6.2 Kui tegemist ei ole erandlike ja põhjendatud asjaoludega, tehakse kõik *testid* etteteatamata testimise korras.
- a. *Võistlussiseste testide* korral võib ette teatada saavutatava koha järgi valimisest. Kuid *sportlase/koha järgi* juhuslikku valituks osutumist ei avaldata *sportlasele* enne, kui teda testimisest teavitatakse.
- b. Kõik *võistlusvälised testid* tehakse etteteatamata testimise korras, välja arvatud erandlikel ja põhjendatud asjaoludel.
- 4.6.3 Et tagada *testide* tegemine etteteatamata testimise korras, kindlustab testiv asutus (ja proove võttev asutus, kui see on erinev), et *sportlaste* valimise otsused avaldatakse enne *testimist* üksnes nendele isikutele, kellel on vastavat teavet vaja testide tegemiseks.

4.7 Proovide analüüsimine

- 4.7.1 *Dopinguvastased organisatsioonid* paluvad laboritel analüüsida võetud *proove* viisil, mille väljatöötamisel on arvestatud konkreetsele spordialale/võistlusalale/riigile eriomaseid asjaolusid. Kooskõlas *koodeksi* artikliga 6.4 lähtutakse sellest, et *dopinguvastased organisatsioonid* lasevad kõiki nende nimel võetud *proove* analüüsida *koodeksi* artiklis 5.4.1 viidatud tehnilises dokumendis ettenähtud *proovide* analüüsimise menüüde alusel, kuid a) nad võivad igal ajal paluda laboritel analüüsida nende *proove*, kasutades selleks tehnilises dokumendis kirjeldatust põhjalikumaid menüüsid, ning b) samuti võivad nad paluda laboritel analüüsida mõnda või iga *proovi*, kasutades selleks tehnilises dokumendis kirjeldatust pealiskaudsemaid menüüsid, kui nad on tõendanud *WADA*le, et nende testiplaanis märgitud (vastavalt kas) spordi- või võistlusalale või rahvale eriomaste asjaolude tõttu on pealiskaudsem analüüs põhjendatud.
- 4.7.2 *WADA* kinnitab *proovide* analüüsimise tehnilises dokumendis sätestatud pealiskaudsema menüü ulatuses juhul, kui ta on veendunud, et sel moel kasutatakse olemasolevaid testimisvahendeid kõige targemalt, tõhusamalt ja tulemuslikumalt.
- 4.7.3 *Dopinguvastane organisatsioon* näeb testiplaanis ette korra *proovide* ja nende võtmisega seotud dokumentide säilitamiseks, et võimaldada *proovide* hilisemat täiendavat analüüsi kooskõlas *koodeksi* artikliga 6.5. Nimetatud kord peab vastama rahvusvahelisele laborite standardile ning rahvusvahelisele eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse standardile, samuti võetakse selles arvesse *koodeksi* artiklis 6.2 sätestatud *proovide* analüüsimise eesmärgid ja (muu hulgas) alljärgnevat asjaolusid:

- a. labori soovitusi;
- b. tagasiulatava analüüsi võimalikku vajadust seoses *sportlase bioloogilise passi* programmiga;
- c. *sportlast*, spordi- ja/või võistlusala puudutavaid lähitulevikus kasutusele võetavaid uusi dopingu avastamise võtteid ja/või
- d. artiklis 4.5 sätestatud kõikidele või osale n-ö suure riski tingimustele vastavate *sportlastelt* võetud *proove*.

4.8 Asukohateabe kogumine

- 4.8.1 Asukohateabe kogumine ei ole eesmärk omaette, vaid lihtsalt vahend eesmärgi saavutamiseks, nimelt etteteatamata testimise tõhusaks ja tulemuslikuks korraldamiseks. Seega juhul, kui *dopinguvastane organisatsioon* leiab, et on vaja testida (sealhulgas *võistlusvälisel* ajal) teatud *sportlasi*, peab ta otsustama, kui palju on tal vaja teavet nende *sportlaste* asukoha kohta, et teha teste tõhusalt ja ilma ette teatamata. *Dopinguvastane organisatsioon* peab hankima kogu asukohateabe, mida ta vajab testiplaanis sätestatud testide tõhusaks ja tulemuslikuks tegemiseks. Asukoha kohta ei tohi koguda rohkem teavet, kui eeltoodud eesmärgiks vaja.

[Kommentaar artikli 4.8.1 juurde. Kooskõlas koodeksi artikliga 5.6 võib dopinguvastase organisatsiooni kogutud asukohateavet kasutada dopingukontrolli kavandamiseks, kooskõlastamiseks ja tegemiseks, sportlase bioloogilise passi või muude analüütiliste andmete jaoks asjakohase teabe andmiseks, dopinguvastase reegli võimaliku rikkumise uurimise ja/või dopinguvastase reegli väidetava rikkumise menetluse toetuseks. Peale selle võib asukohateabe kogumisel olla kasulik dopingu kasutamist ärahoidev mõju.]

- 4.8.2 Otsustada tuleb, kas asukohateavet peab andma *sportlane* või võib seda hankida muudest allikatest. Näiteks kui *võistlus* ja/või treening mingil spordialal korraldatakse ja toimub võistkondlikul alusel, mitte individuaalsportlaste vahel, ning see hõlmab võistkondlikku tegevust, võib rahvusvaheline alaliit või *riiklik dopinguvastane organisatsioon* (omal äranägemisel) otsustada, et võistkondliku tegevuse ajal on piisav sportlase võistkonna antud asukohateave ning *sportlane* ei pea selle aja kohta lisateavet andma. Kuid sellistel juhtudel peab *sportlane* andma teavet oma asukoha kohta ajavahemikel, mil võistkondlikku tegevust ei ole ette nähtud või mil *sportlane* selles ei osale, et võimaldada sel ajal *sportlase etteteatamata testimist*.
- 4.8.3 *Dopinguvastane organisatsioon* võib otsustada, et vajab teatud *sportlaste* kategooriatelt asukoha kohta rohkem teavet kui teistelt. Artiklites 4.2-4.5 sätestatud riskianalüüsi ja eelistuste põhjal võib ta kaaluda n-ö püramiidskeemi

kehtestamist. Selle kohaselt jaotatakse *sportlased* testimise tähtsuse järgi eri astmetesse. Iga astme *sportlaste* kohta peaks *dopinguvastane organisatsioon* otsustama, kui palju asukohateavet ta vajab testiplaaniga nendele *sportlastele* ettenähtud testide tõhusaks ja tulemuslikuks tegemiseks.

[Kommentaar artikli 4.8.3 juurde. Näiteks võib dopinguvastane organisatsioon oma testiplaanis kehtestada eri astmetel olevate sportlaste n-ö püramiidi selliselt, et i) alumisel astmel on need sportlased, kellelt nõutakse testiplaanis neile ettenähtud testide tegemiseks vähe asukohateavet või ei nõuta seda üldse, ii) selle kohal on järgmised astmed (sportlastega, kellelt nõutakse rohkem asukohateavet, sest muudest allikatest saab vähe andmeid, et neid sportlasi testimiseks, sealhulgas võistlusväliseks testimiseks leida) ning iii) ülemisel astmel on sportlased, kellelt nõutakse kõige rohkem asukohateavet, sest neid valitakse testimiseks (sealhulgas võistlusväliseks testimiseks) tõenäoliselt kõige sagedamini ning muudest allikatest saab nende testimiseks leidmist võimaldava asukoha kohta vähe andmeid. Ülemisel astmel peaks asuma tähtsaimad sportlased (nt riikliku ja/või rahvusvahelise tunnustuse nimel võistlevad isikud), sportlase bioloogilise passi programmi kaasatud sportlased ning sportlased, kelle puhul on dopingu kasutamise oht suurim, vt artikkel 4.5. Koosõlas artikliga 4.8.4 peaks see sportlaste kõrgeim aste lisatama registreeritud testimisbaasi (et kehtiks koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõuded), välja arvatud juhul, kui dopinguvastane organisatsioon on ilmselgelt võimeline koguma asjaomaste sportlaste asukohateavet muude vahendite abil.

Sellise otsustusõiguse eesmärk on eelkõige anda dopinguvastastele organisatsioonidele võimalus koostada valimid sportlastest, kellelt hangitakse teatud asukohateavet, mis ei pruugi vastata koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõuetele, kuid mis on siiski kasulik, sest seda saab kasutada dopinguvastase organisatsiooni testimisprogrammi tõhususe parandamiseks. Näiteks võib rahvusvaheline alaliit või riiklik Dopinguvastane organisatsioon otsustada, et võistlusväliselt on vaja testida teatud kategooriasse kuuluvaid sportlasi spordialal, kus võistlusi ja/või treeninguid korraldatakse ja need toimuvad võistkondlikul alusel, mitte individuaalsportlaste vahel, kuid ta saab teste tõhusalt ja etteteatamata teha, kasutades teavet, mis on kättesaadav võistkonda kuuluvate ja võistkondlikus tegevuses osalevate sportlaste liikumise kohta. Kuid kui võistkonna kohta käiv teave ei ole asjakohaste sportlaste tõhusaks ja etteteatamata testimiseks piisav ning testide tegemiseks on vaja, et sportlased täidaks koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõudeid, peab rahvusvaheline alaliit või riiklik Dopinguvastane organisatsioon lisama need sportlased oma registreeritud testimisbaasi.

Kui registreeritud testimisbaasist allapoole jääva astme sportlane ei täida tema astme sportlaste kohta kehtivaid asukohateabega seotud nõudeid, peaks asjakohane rahvusvaheline alaliit või riiklik dopinguvastane organisatsioon kaaluma sportlase lisamist registreeritud testimisbaasi.]

- 4.8.4 Kui rahvusvaheline alaliit või riiklik dopinguvastane organisatsioon plaanib võtta konkreetsetelt sportlastelt aasta jooksul võistlusväliselt kolm või enam proovi, lisab ta need sportlased oma registreeritud testimisbaasi (et sportlasel tekiks kohustus täita koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõudeid), välja arvatud juhul, kui tal on ilmselgelt võimalik hankida piisav asukohateave tõhusaks ja tulemuslikuks etteteatamata testimiseks muul moel.

[Kommentaar artikli 4.8.4 juurde. Igal rahvusvahelisel alaliidul ja riiklikul dopinguvastasel organisatsioonil on teisest sõltumatu õigus otsustada, a) kui palju võistlusväliseid teste tal on vaja teha oma volialasse kuuluva(te)l spordiala(de)l ning b) kas sportlased, keda otsustatakse testida, peavad täitma koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõudeid, et saaks kavandada nende tõhusat ja tulemuslikku ning etteteatamata testimist, või kas selliste testide tegemiseks piisav asukohateave on kättesaadav muul moel, nii et asjaomastele sportlastele pole vaja panna kohustust täita koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõudeid. Dopinguvastane organisatsioon peab olema suuteline tõendama, et on asjakohaseid ohte piisavalt analüüsinud ja teinud vajalikud eelistused kooskõlas artiklitega 4.2-4.5 ning on analüüsi tulemusena kehtestanud sobivad tingimused. Esmajoones peab sellisel dopinguvastasel organisatsioonil, mille testiplaan näeb ette võistlusväliseid testimisi, olema registreeritud testimisbaas, kuhu on lisatud sportlased, kes peavad täitma koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõudeid, välja arvatud juhul, kui organisatsioon tõendab, et suudab sellised sportlased igasuguseks võistlusväliseks etteteatamata testimiseks leida, ilma et need täidaks koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõudeid. Kuid igal juhul ei tohi registreeritud testimisbaasi kuuluda rohkem sportlasi kui need, keda rahvusvaheline alaliit või riiklik dopinguvastane organisatsioon plaanib (iseseisvalt või teiste asjaomaseid sportlasi testima õigustatud dopinguvastaste organisatsioonidega kooskõlastatult) võistlusvälisel ajal testida vähemalt kolm korda aastas.]

- 4.8.5 Registreeritud testimisbaasi kuuluvat sportlast testima õigustatud dopinguvastased organisatsioonid peaks asjaomase sportlase võistlusväliseks testimiseks kasutama asukohateavet, mida sportlane on andnud kooskõlas koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõuetega. Kõik sportlased, kes ei anna nõutavat teavet oma asukoha kohta kolm korda 12 kuu jooksul (asukohateabe esitamata jätmine) ja/või ei ole testimiseks kättesaadavad märgitud asukohas (testimiselt puudumine), vastutavad dopinguvastase reegli rikkumise eest koodeksi artikli 2.4 alusel.

- 4.8.6 Kui registreeritud testimisbaasi kuuluvatelt sportlastelt asukohateabe kogumiseks kasutatakse ADAMSit, on niisuguste sportlaste nimed WADAlle ja teistele asjakohastele dopinguvastastele organisatsioonidele automaatselt kättesaadavad koodeksi artiklis 5.6 nõutud korras. Muudel juhtudel peavad rahvusvahelised alaliidud ja riiklikud dopinguvastased organisatsioonid koodeksi artikli 5.6 täitmiseks edastama tingimused, mille alusel määratakse need sportlased, kes

peaks kuuluma *registreeritud testimisbaasi*, ja/või nimetatud tingimustele vastavate ja seetõttu *registreeritud testimisbaasi* lisatud *sportlaste* nimekirja kirjalikult WADAlle, (vastavalt kas) rahvusvahelisele alaliidule või *riiklikule dopinguvastasele organisatsioonile* ja muudele *dopinguvastastele organisatsioonidele*, kellel on õigus asjaomaseid *sportlasi testida*.

[Kommentaar artikli 4.8.6 juurde. Riiklik dopinguvastane organisatsioon ei pea lisama oma registreeritud testimisbaasi neid organisatsiooni volialasse kuuluvaid sportlasi, kes on lisatud vastava rahvusvahelise alaliidu registreeritud testimisbaasi, ja vastupidi. Igal juhul ei tohi sportlaselt nõuda, et ta esitaks asukohateavet mitu korda eri dopinguvastastele organisatsioonidele. Kui sportlane kuulub rahvusvahelise alaliidu püramiidis ühele astmele, kuid riikliku dopinguvastase organisatsiooni püramiidis teisele astmele, esitab ta asukohateavet rangemate nõuetega astme järgi ning kõik teda testima õigustatud dopinguvastased organisatsioonid võivad seda teavet kasutada tema testimiseks vajaliku asukoha kindlakstegemiseks.]

- 4.8.7 Kõik rahvusvahelised alaliidud ja *riiklikud dopinguvastased organisatsioonid* vaatavad *sportlaste registreeritud testimisbaasi* lisamise tingimused korrapäraselt üle ja muudavad neid vajaduse järgi, et tagada tingimuste eesmärgipärane rakendamine, st olukord, kus tingimustega on hõlmatud kõik asjakohased *sportlased*. Arvesse tuleks võtta vastava perioodi võistluskalendrit. Näiteks võib vajalikuks osutada *registreeritud testimisbaasi* lisatud *sportlaste* arvu suurendamine enne olümpia- või paraolümpiamänge või maailmameistrivõistlusi.
- 4.8.8 Peale selle vaatavad kõik rahvusvahelised alaliidud ja *riiklikud dopinguvastased organisatsioonid* korrapäraselt (vähemalt korra kvartalis) üle oma *registreeritud testimisbaasi* lisatud *sportlaste* nimekirja, veendumaks, et kõik nimekirja kantud *sportlased* vastavad endiselt ettenähtud tingimustele. *Sportlased*, kes tingimustele enam ei vasta, tuleks registreeritud testimisbaasist kustutada ja tingimustele vastavad *sportlased* sellesse lisada. *Dopinguvastane organisatsioon* peab teavitama *sportlasi* nende staatuse muutumisest ja avaldama viivitamata uue *registreeritud testimisbaasi* lisatud *sportlaste* nimekirja kooskõlas artikliga 4.8.6.
- 4.8.9 Ajal, mil *sportlaste* testimise õigus on *suurürituse korraldajal*, võib *suurürituse korraldaja*:
- juhul kui *sportlased* kuuluvad *registreeritud testimisbaasi*, kasutada vastaval ajavahemikul *sportlaste* testimiseks nende esitatud asukohateateid;
 - nende *sportlaste* suhtes, kes ei kuulu *registreeritud testimisbaasi*, kehtestada *ürituse* ajaks reeglid, mille kohaselt peavad need *sportlased* esitama teavet oma asukoha kohta asjaomasel perioodil ulatuses, mida *suurürituse korraldaja* peab *sportlaste* testimise korraldamise eesmärgil vajalikuks ja proportsionaalseks.

4.9 Tegevuse kooskõlastamine muude *dopinguvastaste* organisatsioonidega

4.9.1 *Dopinguvastased organisatsioonid* viivad oma testimistegevuse kooskõlla muude, kattuva testimisõigusega *dopinguvastaste organisatsioonide* testimistegevusega, et ühine *testimine* oleks võimalikult tõhus ja välditaks konkreetsete *sportlaste* ebavajalikku kordustestimist. Eelkõige:

- a. peavad *dopinguvastased organisatsioonid* nõu muude asjakohaste *dopinguvastaste organisatsioonidega* selleks, et kooskõlastada testimistegevust ja vältida dubleerimist. Kooskõlas *koodeksi* artikliga 5.3 sõlmitakse enne selge kokkulepe ülesannete ja kohustuste kohta seoses *testimisega üritustel*. Kui sellist kokkulepet ei ole võimalik sõlmida, lahendab WADA küsimuse kooskõlas lisa J „Testimine üritustel” sätestatud põhimõtetega;
- b. jagab *dopinguvastane organisatsioon* teavet tehtud testide kohta esimesel võimalusel teiste asjakohaste *dopinguvastaste organisatsioonidega* ADAMSi või muu WADA poolt heakskiidetud süsteemi kaudu.

4.9.2 *Dopinguvastane organisatsioon* võib palgata lepingu alusel muid *dopinguvastaseid organisatsioone* või kolmandaid isikuid enda nimel proove võtvateks asutusteks. Lepingus võib käsundiandjast *dopinguvastane organisatsioon* (mis praeguses tähenduses on testiv asutus) sätestada, kuidas peab proove võttev asutus *dopinguvastase organisatsiooni* nimel *proove* võttes kasutama rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga proove võtvale asutusele antud diskretsiooniõigusi.

[Kommentaari artikli 4.9.2 juurde. Näiteks on rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi järgi jäetud diskretsiooniotsusega määratavaks tingimused, mille alusel tuvastatakse sportlase isik (artikkel 5.3.4), asjaolud, mille korral on lubatud dopingukontrollipunkti hilinemine (artikkel 5.4.4), tingimused, millega tagatakse, et kõiki võetud proove hoitakse enne dopingukontrollipunktist äraviimist nende rikkumatust, kuuluvust ja turvalisust tagaval viisil (artikkel 8.3.1), see, kes võib viibida proovi võtmise juures (artikkel 6.3.3), ning juhised, mida dopingukontrolliametnik peab järgima, kui tuleb otsustada, kas esineb erakorralisi asjaolusid, mille tõttu tuleks proovi võtmisest loobuda ilma analüüsiks sobiva suhtelise tihedusega proovi võtmata (artikkel G.4.6).]

4.9.3 *Dopinguvastased organisatsioonid* peaks pidama nõu üksteise ja WADAg, samuti õiguskaitseorganite ja muude asjakohaste asutustega niisuguse teabe ja andmete hankimise, väljatöötamise ja jagamise teemal, mis võib olla kasulik testiplaani kavandamisel, ning kooskõlastama omavahel nimetatud teabe hankimise, väljatöötamise ja jagamise rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi punkti 11.0 kohaselt.

5.0 Sportlaste teavitamine

5.1 Eesmärk

Eesmärk on tagada, et *testimiseks* väljavalitud *sportlast* teavitatakse *proovi* võtmisest artiklis 5.4.1 sätestatud korras, austatakse *sportlase* õigusi, välistatakse antava *prooviga* manipuleerimise võimalused ning dokumenteeritakse teavitamine.

5.2 Üldsätted

Sportlaste teavitamine saab alguse, kui proove võttev asutus algatab valitud *sportlaste* teavitamise, ning lõpeb, kui *sportlane* saabub dopingukontrollipunkti või kui testiv asutus saab teada *sportlase* võimalikust rikkumisest. Põhitoimingud on:

- a. dopingukontrolliametnike, saatjate ja muu proovivõtupersonali määramine;
- b. *sportlase* asukoha kindlakstegemine ja tema isikusamasuse tuvastamine;
- c. *sportlase* teavitamine sellest, et ta on valitud *proovi* andma, ning tema õigustest ja kohustustest;
- d. etteteatamata testimise korral *sportlase* pidev saatmine alates teavitamise hetkest kuni ettenähtud dopingukontrollipunkti saabumiseni, ning
- e. teavitamise või teavitamise katse dokumenteerimine.

5.3 Nõuded enne *sportlaste* teavitamist

- 5.3.1 Kui tegemist ei ole erandlike ja põhjendatud asjaoludega, võetakse *proovid* etteteatamata testimise korras.

[Kommentaar artikli 5.3.1 juurde. Rahvusliku spordialaliidu või muu organi nõue, et teda teavitataks ette tema volialasse kuuluvate sportlaste testimisest nii, et ta saaks testimise juurde saata oma esindaja, ei ole põhjendatud.]

- 5.3.2 Proove võttev asutus määrab proovi võtmise korraldamiseks või abistamiseks ametisse proovivõtupersonali, kes on saanud neile määratud ülesannetele vastava väljaõppe, kellel ei ole huvide konflikti seoses *proovi* võtmise tulemusega ja kes ei ole *alaealised*, ning annab nimetatud personalile asjakohased volitused.
- 5.3.3 Proove võttev asutus annab proovivõtupersonalile ametliku dokumendi, näiteks testiva asutuse volikirja, mis tõendab nende õigust *sportlaselt proovi* võtta. Dopingukontrolliametnikud kannavad kaasas ka täiendavat isikut tõendavat dokumenti, millele on kantud nende nimi ja foto (nt proove võtva asutuse väljastatud isikutunnistus, juhiluba, haigekassakaart, pass või muu sarnane kehtiv isikutunnistus) ning isikutunnistuse aegumiskuupäev.

- 5.3.4 Testiv asutus või proove võttev asutus kehtestab tingimused *proovi* andma valitud *sportlase* isikusamasuse tuvastamiseks. Sellega tagatakse, et valitud *sportlane* on teate saanud *sportlane*. *Sportlase* isiku tõendamise viis registreeritakse dopingukontrollivormil.
- 5.3.5 Vastavalt kas proove võttev asutus, dopingukontrolliametnik või saatja teeb kindlaks valitud *sportlase* asukoha ning määrab teavitamise viisi ja aja, võttes arvesse spordiala/võistluse/treeningu/vms eriomaseid asjaolusid ja konkreetset olukorda.
- 5.3.6 Proove võttev asutus kehtestab korra *sportlase* teavitamise katse(te) ja tulemus(te) üksikasjalikuks dokumenteerimiseks.
- 5.3.7 Esimesena tuleb *proovi* võtmiseks valituks osutumisest teavitada *sportlast*, välja arvatud juhul, kui artikli 5.3.8 järgi peab enne võtma ühendust kolmanda isikuga.
- 5.3.8 Vastavalt kas proove võttev asutus, dopingukontrolliametnik või saatja otsustab, kas enne *sportlase* teavitamist tuleb teavitada kolmandat isikut. See on vajalik juhul, kui *sportlane* on *alaealine* (kooskõlas lisaga C „Erisused *alaealiste sportlaste* korral”), või juhul, kui selle tingib *sportlase* puue (kooskõlas lisaga B „Erisused puudega *sportlaste* korral”), samuti juhul, kui teavitamiseks on tarvis tõlki ja tõlk on olemas.

[Kommentaar artikli 5.3.8 juurde. Võistlussiseste testide korral võib teavitada kolmandaid isikuid alaealiste või puudega sportlaste testimisest, kui seda on vaja selleks, et aidata proovivõtupersonalil teha kindlaks testitava(d) sportlase(d) ja anda vastava(te)le sportlas(t)ele teada, et neil tuleb anda proov. Kuid kolmandat isikut (nt võistkonna arsti) ei ole vaja dopingukontrollist teavitada, kui sellist abi ei lähe tarvis. Teave tuleb kolmandatele isikutele anda turvaliselt ja konfidentsiaalselt, et ei tekiks ohtu, et sportlane saab enne teada enda valimisest proovi võtmiseks. Üldjuhul tuleks seda teha selle võistluse lõpus, milles sportlane osales, või ajal, mis on võimalikult lähedal võistluse lõpule.]

5.4 Sportlaste teavitamise nõuded

- 5.4.1 Esimesel kontakteerumisel tagab vastavalt kas proove võttev asutus, dopingukontrolliametnik või saatja, et *sportlast* ja/või kolmandat isikut (kui see on vajalik artikli 5.3.8 järgi) teavitatakse alljärgnevalt:
- sportlase* kohustusest osaleda *proovi* võtmisel;
 - volitustest, mille alusel *proov* võetakse;
 - võetava *proovi* liigist ja kõikidest tingimustest, mis tuleb täita enne *proovi* võtmist;

- d. *sportlase* õigustest, sealhulgas õigusest:
 - i. paluda kaasa esindaja ja tõlk, kui viimane on olemas, kooskõlas artikli 6.3.3 punktiga a;
 - ii. küsida lisateavet *proovi* võtmise käigu kohta;
 - iii. taotleda õigust hilineda dopingukontrollipunkti mõjuval põhjusel ning
 - iv. taotleda eritingimuste kohaldamist kooskõlas lisaga B „Erisused puudega *sportlaste* korral”;
- e. *sportlase* kohustustest, sealhulgas kohustusest:
 - i. viibida kogu aeg dopingukontrolliametniku/saatja vahetus vaateväljas alates hetkest, mil dopingukontrolliametnik/saatja võtab *sportlasega* esimest korda ühendust, kuni *proovi* võtmise lõpuni;
 - ii. esitada isikut tõendav dokument artikli 5.3.4 kohaselt;
 - iii. järgida *proovi* võtmise korda (*sportlast* tuleb teavitada rikkumise võimalikest tagajärgedest) ning
 - iv. ilmuda viivitamata *proovi* andma, kui viivitamiseks puuduvad mõjuvad põhjused kooskõlas artiklis 5.4.4 sätestatuga;
- f. dopingukontrollipunkti asukohast;
- g. asjaolust, et kui *sportlane* otsustab enne *proovi* andmist süüa või juua, teeb ta seda omal riisikol;
- h. vajadusest vältida vedelike liigset manustamist, kuna selle tõttu võib viibida sobiva *proovi* andmine, ning
- i. sellest, et uriiniproov, mille *sportlane* proovivõtupersonalile annab, peab olema esimene uriin, mille *sportlane* pärast teavitamist väljutab, s.t *sportlane* ei tohi väljutada uriini duši all või muul moel enne *proovi* andmist proovivõtupersonalile.

5.4.2 Pärast *sportlase* poole pöördumist kohustub dopingukontrolliametnik/saatja:

- a. jälgima *sportlast* pidevalt alates temaga ühenduse võtmisest kuni *sportlase* lahkumiseni dopingukontrollipunktist pärast *proovi* andmist;
- b. tõendama oma isikut *sportlasele* artiklis 5.3.3 viidatud dokumentide abil ning

c. tuvastama *sportlase* isiku artiklis 5.3.4 sätestatud järgides. *Sportlase* isiku tuvastamine mis tahes muul viisil või *sportlase* isiku tuvastamata jäämine dokumenteeritakse ja avaldatakse testivale asutusele. Kui *sportlase* isikut ei õnnestu tuvastada artiklis 5.3.4 sätestatud tingimuste kohaselt, otsustab testiv asutus, kas on vaja lisakontrolli kooskõlas lisaga A „Võimaliku rikkumise uurimine“.

5.4.3 Seejärel palub saatja/dopingukontrolliametnik *sportlase* allkirjastada vorm teavituse saamise kohta. Kui *sportlane* keeldub teavituse saamise kohta allkirja andmast või väldib teavituse saamist, teavitab saatja/dopingukontrolliametnik võimaluse korral *sportlast* keeldumise või rikkumise tagajärgedest ning saatja (kui selleks ei ole dopingukontrolliametnik) avaldab kõik olulised asjaolud viivitamata dopingukontrolliametnikule. Võimaluse korral jätkab dopingukontrolliametnik *proovi* võtmisega. Dopingukontrolliametnik dokumenteerib asjaolud üksikasjalikus aruandes ja teavitab testivat asutust toimunust. Testiv asutus järgib lisas A „Võimaliku rikkumise uurimine“ sätestatud korda.

5.4.4 Dopingukontrolliametnik/saatja võib omal äranägemisel kaaluda kolmanda isiku mõistlikku taotlust või *sportlase* palvet lubada tal hilineda dopingukontrollipunkti pärast teavituse saamise kohta kinnituse andmist ja/või lahkuda dopingukontrollipunktist ajutiselt pärast sinna saabumist ning vastav luba võidakse anda juhul, kui *sportlast* on võimalik dopingukontrollipunktist eemalviibimise ajal pidevalt saata ja vahetult jälgida. Näiteks võidakse dopingukontrollipunkti hilinemist / dopingukontrollipunktist ajutist lahkumist lubada alljärgnevate toimingute tegemiseks.

a. *Võistlussisese testimise* korral:

- i. osalemiseks autasustamistseremoonial;
- ii. ajakirjandusega suhtlemise kohustuse täitmiseks;
- iii. edasistel *võistlustel* osalemiseks;
- iv. lõdvestusharjutuste sooritamiseks;
- v. vajaliku meditsiinilise abi saamiseks;
- vi. esindaja ja/või tõlgi leidmiseks;
- vii. fotoga dokumendi hankimiseks või
- viii. mis tahes muudel dopingukontrolliametniku arvates põhjendatud asjaoludel, võttes arvesse testiva asutuse juhiseid.

- b. *Võistlusvälise testimise korral:*
- i. esindaja leidmiseks;
 - ii. treeningu lõpetamiseks;
 - iii. vajaliku meditsiinilise abi saamiseks;
 - iv. fotoga dokumendi hankimiseks või
 - v. mis tahes muudel dopingukontrolliametniku arvates põhjendatud asjaoludel, võttes arvesse testiva asutuse juhiseid.

5.4.5 Dopingukontrolliametnik või muu volitatud proovivõtupersonal dokumenteerib kõik dopingukontrollipunkti hilinemise ja/või dopingukontrollipunktist lahkumise põhjused, mis võivad vajada testiva asutuse poolset edasist uurimist. Samuti tuleb dokumenteerida kõik juhtumid, mil *sportlane* ei viibinud pideva jälgimise all.

5.4.6 Dopingukontrolliametnik/saatja ei rahulda *sportlase* hilinemispalvet juhul, kui *sportlast* ei ole võimalik dopingukontrollipunktist eemaloleku vältel pidevalt jälgida.

5.4.7 Kui *sportlane* hilineb dopingukontrollipunkti muudel põhjustel peale artiklis 5.4.4 osutatute, kuid saabub enne dopingukontrolliametniku lahkumist, otsustab dopingukontrolliametnik, kas tuleks alustada võimaliku rikkumise menetlust. Kui vähegi võimalik, jätkab dopingukontrolliametnik *proovi* võtmisega ja dokumenteerib *sportlase* dopingukontrollipunkti hilinemist puudutavad üksikasjad.

5.4.8 Kui proovivõtupersonal täheldab mis tahes asjaolu, mis võib kahjustada *proovi* võtmist, avaldatakse need dopingukontrolliametnikule, kes need dokumenteerib. Kui dopingukontrolliametnik peab seda vajalikuks, järgib ta lisas A „Võimaliku rikkumise uurimine“ sätestatud nõudeid ja/või otsustab, kas on vaja võtta *sportlaselt* lisaproov.

6.0 Proovi võtmise ettevalmistamine

6.1 Eesmärk

Valmistuda proovi võtmiseks viisil, mis tagab, et proovi võtmine kulgeb tõhusalt ja tulemuslikult.

6.2 Üldsätted

Proovi võtmise ettevalmistamine algab korra kehtestamisega proovi tõhusat võtmist võimaldava asjakohase teabe saamiseks ja lõpeb proovivõtukomplekti ettenähtud tingimustele vastavuse kinnitamisega. Põhitoimingud on:

- a. korra kehtestamine proovi võtmisega seonduvate andmete kogumiseks;
- b. tingimuste kehtestamine selle kohta, kes võib proovi võtmise juures viibida;
- c. selle tagamine, et dopingukontrollipunkt vastab vähemalt artiklis 6.3.2 sätestatud tingimustele, ning
- d. selle tagamine, et proovivõtukomplekt vastab vähemalt artiklis 6.3.4 sätestatud tingimustele.

6.3 Proovi võtmiseks valmistumise nõuded

- 6.3.1 Testiv asutus või proove võttev asutus näeb ette korra kogu niisuguse teabe hankimiseks, mida on vaja proovi võtmise tõhususe tagamiseks, sealhulgas teeb kindlaks erinõuded, mida tuleb järgida puudega *sportlaste* vajaduste rahuldamiseks (kooskõlas lisaga B „Erisused puudega *sportlaste* korral“) ja *alaealiste sportlaste* vajaduste rahuldamiseks (kooskõlas lisaga C „Erisused *alaealiste sportlaste* korral“).
- 6.3.2 Dopingukontrolliametnik kasutab niisugust dopingukontrollipunkti, mis tagab vähemalt *sportlase* privaatsuse ja mida võimaluse korral kasutatakse proovi võtmise ajal ainult dopingukontrollipunktina. Dopingukontrolliametnik dokumenteerib kõik märkimisväärsed kõrvalekalded eeltoodud tingimustest.
- 6.3.3 Proove võttev asutus kehtestab tingimused selle kohta, kellele peale proovivõtupersonali võidakse anda luba viibida proovi võtmise juures. Nende tingimustega sätestatakse vähemalt alljärgnev:
 - a. *sportlase* õigus kasutada proovi võtmise ajal esindaja ja/või tõlgi abi, välja arvatud ajal, mil *sportlane* väljutab uriiniproovi;
 - b. *Alaealise sportlase* õigus (kooskõlas lisaga C „Erisused *alaealiste sportlaste* korral“) ja juuresviibiva dopingukontrolliametniku/saatja õigus lasta ajal, mil *alaealine sportlane* väljutab uriiniproovi, jälgida esindajal juuresviibivat dopingukontrolliametnikku/saatjat, ilma et kõnealune esindaja oleks proovi vahetu väljutamise tunnistajaks, välja arvatud juhul, kui *alaealine sportlane* seda nõuab;
 - c. puudega *sportlase* õigus kasutada esindaja abi kooskõlas lisaga B „Erisused puudega *sportlaste* korral“;

- d. WADA vaatleja juuresolek juhul, kui seda näeb ette *sõltumatu vaatleja programm*. WADA vaatleja ei tohi olla uriiniproovi vahetu väljutamise tunnistajaks.

6.3.4 Proove võttev asutus kasutab uriini- ja vereproovide tarbeks vaid niisuguseid proovivõtukomplekte, mis vastavad vähemalt alljärgnevatele tingimustele:

- a. on tähistatud kordumatu numeratsioonisüsteemiga, mis hõlmab kõiki A- ja B-pudeleid, anumaid, katsuteid või muid esemeid, mida kasutatakse *proovi* pitseerimiseks, ning kasutataval proovivõtukomplektil on võõt- või muu sarnane andmekood, mis vastab ADAMSi nõuetele;
- b. on manipuleerimiskindla pitseerimissüsteemiga;
- c. tagavad, et *sportlase* isikut ei saa tuvastada üksnes kasutatud komplekti põhjal;
- d. tagavad, et kogu komplekt on puhas ja pitseeritud, enne kui *sportlane* seda kasutab;
- e. on niisugusest materjalist ja niisuguse pitseerimissüsteemiga, mis talub käitlemistingimusi ja keskkonda, milles komplekti kasutatakse või mis komplektile mõjuvad, sealhulgas vedu, laborianalüüsi ja pikaajalist säilitamist külmutatud kujul kuni aegumistähtaja möödumiseni;
- f. on niisugusest materjalist ja niisuguse pitseerimissüsteemiga, mis
 - i. tagab *proovi* püsivuse (selle keemiliste ja füüsiliste omaduste säilimise) analüütiliseks testimiseks;
 - ii. talub uriini ja vere korral temperatuuri $-80\text{ }^{\circ}\text{C}$. Külmutatud kujul püsivuse kindlakstegemiseks tehtavate testide jaoks tuleb kasutada proovipudelites, -anumates või -katsutites säilitatavat algmaterjali, st verd või uriini;
 - iii. talub vähemalt kolme külmutamist ja ülessulatamist;
- g. nende A- ja B-pudelid, -anumad ja -katsutid on läbipaistvad, et *proov* oleks nähtav;
- h. on sellise pitseerimissüsteemiga, mis võimaldab *sportlasel* ja *dopingukontrolliametnikul* veenduda, et *proov* on A- ja B-pudelites või -anumates korrektselt pitseeritud;
- i. on sisseehitatud turvaelemendiga (-elementidega), mis võimaldab (võimaldavad) kontrollida komplekti autentsust;

- j. vastavad Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni (IATA) avaldatud normidele erandlike inimeselt võetud *proovide*, sealhulgas uriini- ja/või vereproovide veo kohta, et ennetada lekkeid lennutranspordi käigus;
- k. on valmistatud, järgides ISO 9001 standardi kohast rahvusvaheliselt tunnustatud protsessi, mis hõlmab kvaliteedijuhtimissüsteeme;
- l. on pärast seda, kui labor on need esimest korda avanud, uuesti kinni pitseeritavad, kusjuures selleks kasutatakse uut kordumatut ja manipuleerimiskindlat pitseerimissüsteemi kordumatu numeratsioonisüsteemiga, mis tagab *proovi* püsimise ja katkematu valdusahela kooskõlas rahvusvahelise laborite standardiga, et *proovi* saaks pikka aega säilitada ja hiljem analüüsida;
- m. seda on katsetanud tootjast sõltumatu testimisasutus, mis on akrediteeritud standardi ISO 17025 nõuete suhtes ning mis kinnitab seda, et komplekt vastab vähemalt alapunktides b, f, g, h, i, j ja l toodud nõuetele.
- n. Materjali või pitseerimissüsteemi mis tahes muutmise korral tuleb komplekti uuesti alapunkti m kohaselt katsetada, et tagada selle jätkuv vastavus toodud nõuetele.

Uriiniproovi võtmise korral:

- a. iga pudel või anum mahutab vähemalt 85 ml uriini;
- b. A- ja B-pudelil või -anumal ja kogumisanumal on visuaalne tähis, mis näitab:
 - i. vähimat uriinikogust, mis tuleb A- ja B-pudelis või -anumasse koguda kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi lisaga D;
 - ii. suurimat kogust, mis võimaldab paisumist külmutamisel ilma pudelit, anumata või pitseerimissüsteemi kahjustamata, ning
 - iii. analüüsi jaoks sobivat uriinikoguse taset kogumisanumas;
- c. sisaldavad pooliku *proovi* manipuleerimiskindlat pitseerimissüsteemi, et ajutiselt pitseerida ebapiisava kogusega *proov* kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi lisaga F.

Vereproovi võtmise korral:

- d. võimaldavad koguda, säilitada ja transportida verd eraldi A- ja B-katsutites ja -anumates;

- e. täisvere või vereplasma analüüsimiseks *keelatud ainete* või *keelatud võtete* suhtes ja/või vereparameetrite profileerimiseks mahutab nii A- kui ka B-katsuti vähemalt 3 ml verd ja sisaldab antikoagulanti EDTA;
- f. vereseerumi analüüsimiseks *keelatud ainete* või *keelatud võtete* suhtes mahutab nii A- kui ka B-katsuti vähemalt 5 ml verd ning sisaldab inertset polümeerset seerumi separatsioonigeeli ja hüübimise aktiveerimisfaktorit ning
- g. tagavad vereproovide transportimisel, et hoiu- ja transpordiseade ning temperatuuriregistraator vastavad *rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi* lisas K toodud nõuetele.

[Kommentaari artikli 6.3.4 juurde. Tungivalt soovitatav on enne komplekti huvirühmadele kaubanduslikult kättesaadavaks tegemist jagada seda dopinguvastase tegevusega kokku puutuvate isikute hulgas, näiteks sportlastele, testivatele asutustele, proove võtvatele asutustele, proovivõtupersonalile ja laboritele, ning paluda tagasisidet, et tagada komplekti sobivus sihtotstarbeliseks kasutamiseks.

Kommentaari artikli 6.3.4 alapunktide s ja t juurde. Kui WADA asjakohases rahvusvahelises standardis, tehnilises dokumendis või juhendis on märgitud konkreetsete katsutid, siis tuleb teiste, sarnastele tingimustele vastavate katsutite kasutamiseks saada kinnitus asjaomast laborit (asjaomaseid laboreid) kaasates, samuti heakskiit WADAlt, enne nende kasutamist proovi võtmiseks.]

- 6.3.5 Proove võttev asutus töötab välja korra proovide valdusahela ja proovivõtudokumentide talletamiseks, mille raames kinnitatakse ka proovide ja proovivõtudokumentide saabumist ettenähtud sihtkohta.

[Kommentaari artikli 6.3.5 juurde. Teavet proovi säilitamise kohta enne selle dopingukontrollipunkti lahkumist võib talletada (näiteks) proovivõtujärgsesse aruandesse. Kui proov on dopingukontrollipunkti ära viidud, tuleks dokumenteerida proovi valduse igakordne üleminek ühelt isikult teisele, nt dopingukontrolliametnikult kullerile või dopingukontrolliametnikult laborile, kuni proovi saabumiseni selle ettenähtud sihtkohta.]

7.0 Proovi võtmise korraldamine

7.1 Eesmärk

Korraldada proovi võtmine viisil, mis tagab *proovi* rikkumatuse, turvalisuse ja tuvastatavuse ning mille käigus austatakse *sportlase* privaatsust ja väärikust.

7.2 Üldsätted

Proovi võtmine algab kõikide proovi võtmise korraldamist puudutavate ülesannete määratlemisega ning lõpeb, kui *proov* on võetud ja tagatud selle turvalisus ning proovivõtudokumendid on vormistatud. Põhitoimingud on:

- a. valmistumine *proovi* võtmiseks;
- b. *proovi* võtmine ja selle turvalisuse tagamine ning
- c. *proovi* võtmise dokumenteerimine.

7.3 *Proovi võtmisele eelnevad nõuded*

- 7.3.1 Proove võttev asutus vastutab proovi võtmise üldise korralduse eest, konkreetsed kohustused on delegeeritud dopingukontrolliametnikule.
- 7.3.2 Dopingukontrolliametnik tagab, et *sportlast* on teavitatud tema õigustest ja kohustustest artiklis 5.4.1 sätestatud korras.
- 7.3.3 Dopingukontrolliametnik annab *sportlasele* võimaluse manustada vedelikku. *Sportlane* peaks vältima liigse vedeliku manustamist, kuna anda tuleb analüüsi jaoks sobiva suhtelise tihedusega proov.
- 7.3.4 *Sportlane* võib dopingukontrollipunktist lahkuda vaid dopingukontrolliametniku või saatja pideva järelevalve all ja dopingukontrolliametniku loal. Dopingukontrolliametnik kaalub *sportlase* iga põhjendatud taotlust dopingukontrollipunktist lahkumiseks kooskõlas artiklitega 5.4.4, 5.4.5 ja 5.4.6, kuni *sportlane* on võimeline *proovi* andma.
- 7.3.5 Kui dopingukontrolliametnik annab *sportlasele* loa dopingukontrollipunktist lahkumiseks, lepib dopingukontrolliametnik *sportlasega* kokku alljärgnevad lahkumistingimused:
 - a. *sportlase* dopingukontrollipunktist lahkumise eesmärk;
 - b. tagasipöördumisaeg (või tagasipöördumine kokkulepitud toimingu sooritamise järel);
 - c. asjaolu, et *sportlane* peab kogu eemalviibimise aja olema pideva jälgimise all;

- d. *sportlase* kohustus mitte väljutada uriini enne dopingukontrollipunkti tagasipöördumist ning
- e. asjaolu, et dopingukontrolliametnik registreerib *sportlase* lahkumis- ja tagasipöördumisaja.

7.4 Nõuded *proovi* võtmisele

- 7.4.1 Dopingukontrolliametnik võtab *sportlaselt proovi* kooskõlas järgneva(te) konkreetse prooviliigi võtmist käsitlevate protokoll(de)ga.
 - a. Lisa D. *Uriiniproovide* võtmine
 - b. Lisa E. *Vereproovide* võtmine
 - c. Lisa K: *Sportlase* bioloogilise passi tarbeks *vereproovide* võtmine, hoidmine ja transport
- 7.4.2 Dopingukontrolliametnik dokumenteerib üksikasjalikult kõik *sportlase* ja/või *sportlasega* seotud *isikute* toimingud või ebatavalised asjaolud, mis võivad *proovi* võtmist kahjustada. Vajaduse korral järgib testiv asutus lisa A „Võimaliku rikkumise uurimine”.
- 7.4.3 Kui *proovi* päritolu või ehtsuse suhtes tekib kahtlusi, palutakse *sportlasel* anda täiendav *proov*. Kui *sportlane* keeldub täiendava *proovi* andmisest, dokumenteerib dopingukontrolliametnik üksikasjalikult keeldumisega kaasnenud asjaolud ning testiv asutus järgib lisa A „Võimaliku rikkumise uurimine”.
- 7.4.4 Dopingukontrolliametnik annab *sportlasele* võimaluse dokumenteerida mis tahes probleemid, mis *sportlasel* võivad tekkida seoses proovi võtmisega.
- 7.4.5 Proovi võtmise käigus registreeritakse vähemalt alljärgnev teave:
 - a. kuupäev, kellaaeg ja teavitamise viis (kas teatati ette või ei);
 - b. dopingukontrollipunkti saabumise aeg;
 - c. iga võetud *proovi* pitseerimise kuupäev ja kellaaeg ning kogu proovivõtu lõpuleviimise kuupäev ja kellaaeg (st aeg, millal *sportlane* allkirjastab dopingukontrollivormi lõpus toodud avalduse);
 - d. *sportlase* nimi;
 - e. *sportlase* sünnikuupäev;
 - f. *sportlase* sugu;

- g. *sportlase* kodune aadress, e-posti aadress ja telefoninumber;
- h. *sportlase* spordi- ja võistlusala;
- i. *sportlase* treeneri ja arsti nimi;
- j. *proovi* numberkood;
- k. *proovi* liik (uriin, veri vms);
- l. testi liik (*võistlussisene* või *võistlusväline* test);
- m. juuresviibiva dopingukontrolliametniku/saatja nimi ja allkiri;
- n. volitatud vereproovide võtja nimi ja allkiri (vajaduse korral);
- o. teave pooliku *proovi* kohta kooskõlas artikliga F.4.4;
- p. vajalik laboratoorne teave *proovi* kohta (st uriiniproovi korral selle kogus ja suhteline tihedus);
- q. eelnenud seitsme päeva jooksul manustatud ravimid ja toidulisandid ning (kui võetakse *vereproovi*) eelneva kolme kuu jooksul tehtud vereülekanded, mis sportlane on avaldanud;
- r. kõik korrast kõrvalekaldumised;
- s. *sportlase* märkused *proovi võtmise* kohta või sellega seotud probleemid, millest *sportlane* on teavitanud;
- t. *sportlase* nõusolek proovivõtuandmete töötlemiseks;
- u. *sportlase* nõustumine (või mittenõustumine) *proovi(de)* kasutamisega teaduslikel eesmärkidel;
- v. *sportlase* esindaja nimi ja allkiri (vajaduse korral) kooskõlas artikliga 7.4.6;
- w. *sportlase* nimi ja allkiri;
- x. dopingukontrolliametniku nimi ja allkiri;
- y. *testiva asutuse* nimi;
- z. *proove võtva asutuse* nimi ning

aa. tulemusi haldava asutuse nimi.

[Kommentaar artikli 7.4.5 juurde. Kogu eeltoodud teave ei pea sisalduma ühel dopingukontrollivormil, vaid seda võib koguda dopingukontrolli vältel ja/või märkida muul ametlikul dokumendil, näiteks eraldi teavitamise vormil ja/või lisaaruandes. Peale toodud andmete sisalduvad lisanõuded sportlase bioloogilise passi tarbeks vereproovide võtmise kohta käesoleva standardi lisas K.]

7.4.6 Proovi võtmise lõpus allkirjastavad sportlane ja dopingukontrolliametnik asjaomased dokumendid selle kinnituseks, et vastavad dokumendid käsitlevad täpselt *sportlaselt proovi võtmise* üksikasju, sh võimalikke *sportlase* tõstatatud probleeme. Kui *sportlane* on *alaealine*, allkirjastavad kõnealused dokumendid nii *sportlase* esindaja (kui esindaja on olemas) kui ka *sportlane*. Muud juuresolevad isikud, kes täitsid *sportlaselt proovi võtmise* käigus ametlikku rolli, võivad allkirjastada kõnealused dokumendid toimingu tunnistajatena.

7.4.7 Dopingukontrolliametnik annab *sportlasele* viimase allkirjastatud proovivõtudokumentide koopiad.

8.0 Turvalisus ja testijärgne haldustegevus

8.1 Eesmärk

Tagada, et kõiki dopingukontrollipunktis võetud *proove* ja proovivõtudokumente hoitakse turvaliselt enne nende äraviimist dopingukontrollipunktist.

8.2 Üldsätted

Testijärgne haldustegevus algab sportlase lahkumisega dopingukontrollipunktist pärast *proovi(de)* andmist ning lõpeb kõigi võetud *proovide* ja proovivõtudokumentide ettevalmistamisega transpordiks.

8.3 Nõuded turvalisusele ja testijärgsele haldustegevusele

8.3.1 Proove võttev asutus määrab kindlaks tingimused, millega tagatakse, et kõiki võetud *proove* hoitakse nende rikkumatust, tuvastatavust ja turvalisust kindlustaval viisil enne nende äraviimist dopingukontrollipunktist. Nimetatud tingimused peaks hõlmama vähemalt selle koha üksikasjade dokumenteerimist, kus *proove* hoitakse, ning seda, kelle kontrolli all *proovid* on ja/või kellele on lubatud juurdepääs *proovidele*. Dopingukontrolliametnik tagab kõigi *proovide* hoidmise kooskõlas nimetatud tingimustega.

- 8.3.2 Proove võttev asutus töötab välja süsteemi, millega tagatakse iga proovi dokumentide nõuetekohane täitmine ja turvaline käitlemine.
- 8.3.3 Proove võttev asutus töötab välja süsteemi, millega tagatakse, et vajaduse korral antakse proove analüüsivale laborile juhised analüüsiviisi kohta. Peale selle annab dopinguvastane organisatsioon laborile artikli 7.4.5 punktides c, f, h, j, k, l, p, q, y, z ja aa nõutavat teavet tulemuste avaldamiseks ja statistilistel eesmärkidel kasutamiseks.

9.0 Proovide ja dokumentide transport

9.1 Eesmärk

- a. Tagada, et proovid ja nendega seotud dokumendid saavad proove analüüsivasse laborisse nõutava analüüsi tegemist võimaldavas seisundis, ning
- b. tagada, et dopingukontrolliametnik saadab proovivõtudokumentid testivale asutusele turvaliselt ja õigeaegselt.

9.2 Üldsätted

- 9.2.1 Transport algab proovide ja nendega seotud dokumentide äraviimisega dopingukontrollipunktist ning lõpeb kinnituse saamisega proovide ja proovivõtudokumentide ettenähtud sihtpunkti saabumise kohta.
- 9.2.2 Põhitoiminguteks on proovide ja nendega seotud dokumentide ohutu transpordi korraldamine proove analüüsivasse laborisse ning proovivõtudokumentide testivale asutusele turvalise edastamise korraldamine.

9.3 Nõuded proovide ja dokumentide transpordile ning hoidmisele

- 9.3.1 Proove võttev asutus kehtestab transpordisüsteemi, millega tagatakse proovide ja dokumentide vedu nende rikkumatust, tuvastatavust ja turvalisust kindlustaval viisil.
- 9.3.2 Proove veetakse neid analüüsivasse laborisse alati proove võtva asutuse kehtestatud transpordiviisi kasutades esimesel võimalusel pärast proovi võtmise lõppu. Proove veetakse viisil, millega viiakse miinimumini proovi rikkumise oht niisuguste tegurite mõjul nagu viivitused või äärmuslikud temperatuurikõikumised.

[Kommentaari artikli 9.3.2 juurde. Dopinguvastased organisatsioonid peaks proove analüüsiva laboriga arutama transpordinõudeid eriolukordades (nt juhul, kui proov on võetud mittehügieenilistes tingimustes või kui proovide laborisse vedamise

käigus võib ette tulla viivitusi), et teha kindlaks, mida tuleb sellisel juhul konkreetsetes tingimustes teha (nt proovide jahutamine või külmutamine).]

- 9.3.3 *Proove analüüsivale laborile ei edastata koos proovide või dokumentidega sportlase isikut tuvastavaid dokumente.*
- 9.3.4 *Dopingukontrolliametnik edastab kõik asjaomased proovivõtudokumendid proove võtvale asutusele viimase kehtestatud transpordiviisi kasutades võimalikult ruttu pärast proovi võtmise lõppu.*
- 9.3.5 *Kui proovid koos saatedokumentidega või proovivõtudokumendid ei jõua oma sihtpunktidesse või kui transpordi ajal võib proovi rikkumatus või tuvastatavus olla saanud kahjustada, kontrollib proove võttev asutus valdusahelat ja testiv asutus otsustab, kas proovid tuleb tunnistada kõlbmatuks.*
- 9.3.6 *Proovi võtmisega ja/või dopinguvastase reegli rikkumisega seotud dokumente säilitab testiv asutus ja/või proove võttev asutus eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse rahvusvahelises standardis sätestatud aja vältel.*

[Kommentaar artikli 9.3 juurde. Ehkki siin toodud nõuded proovide ja dokumentide transpordile ja säilitamisele kehtivad võrdselt kõikide uriini- ja vereproovide, samuti sportlase bioloogilise passi tarbeks võetud vereproovide kohta, sisaldab käesoleva standardi lisa K täiendavaid nõudeid sportlase bioloogilise passi tarbeks võetud vereproovide transpordi kohta.]

10.0 Proovide omandiõigus

- 10.1 *Sportlaselt võetud proovid kuuluvad asjakohase proovi võtmisega seotud testivale asutusele.*
- 10.2 *Testiv asutus võib asjakohase taotluse korral anda proovide omandiõiguse üle tulemusi haldavale asutusele või muule dopinguvastasele organisatsioonile.*

[Kommentaar punkti 10.0 juurde. Eelkõige peaks suurürituste korraldajad andma proovide valduse üle muudele dopinguvastastele organisatsioonidele, millel on olemas ulatuslikumad strateegiad proovide säilitamise ja uuesti analüüsimise kohta, näiteks organisatsioonidele, mis on kehtestanud ranged sportlase bioloogilise passi programmid.]

KOLMAS OSA. TEABE KOGUMISE JA UURIMISE STANDARDID

11.0 Teabe kogumine, hindamine ja kasutamine

11.1 Eesmärk

- 11.1.1 *Koodeksi artikli 5.8 järgi peavad dopinguvastased organisatsioonid hankima, hindama ja töötleva kõikidest olemasolevatest allikatest saadavat dopinguvastast teavet, mida kasutatakse dopingu ennetamiseks ja avastamiseks, andes andmeid tõhusa, läbimõeldud ja proportsionaalse testiplaani väljatöötamiseks ja/või sihttestimise kavandamiseks ja/või selleks, et luua alus dopinguvastase reegli võimaliku (võimalike) rikkumis(t)e uurimiseks. Käesoleva rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi punkti 11.0 eesmärk on kehtestada normid teabe tõhusaks ja tulemuslikuks kogumiseks, hindamiseks ja töötlemiseks nimetatud eesmärkidel.*

[Kommentaari artikli 11.1.1 juurde. Ehkki testimine jääb alati dopinguvastase võitluse lahutamatuks osaks, ei piisa üksnes testimisest, et avastada ja tõendada nõuetekohases ulatuses kõiki koodeksis sätestatud dopinguvastaste reeglite rikkumisi. Kui keelatud ainete ja keelatud võtete kasutamist saab sageli avastada proovide analüüsimisega, siis teisi koodeksis sätestatud dopinguvastaste reeglite rikkumisi (ning sageli ka keelatud ainete ja keelatud võtete kasutamist) on võimalik tavaliselt tõhusalt avastada ja neile jälile saada üksnes n-ö mitteanalüütilise dopinguvastase teabe kogumise ja uurimise kaudu. See tähendab, et dopinguvastased organisatsioonid peavad töötama välja tõhusad ja tulemuslikud teabe kogumise ja uurimise toimingud.]

11.2 Dopinguvastase teabe kogumine

- 11.2.1 *Dopinguvastased organisatsioonid teevad kõik endast oleneva, et tagada oma suutlikkus koguda ja saada dopinguvastast teavet kõikidest olemasolevatest allikatest, sealhulgas sportlastelt ja sportlaste tugipersonalilt (kaasa arvatud koodeksi artikli 10.6.1 alusel antava olulise abi raames) ning avalikkuselt (nt anonüümse vihjeliini kaudu), proovivõtupersonalilt (kas ülesande- või juhtumiaruannete kaudu või muul moel), laboritelt, ravimifirmadelt, rahvuslikelt spordialaliitudelt, õiguskaitseorganitelt, muudelt õigusloome- ja distsiplinaarorganitelt ning ajakirjanduselt.*
- 11.2.2 *Dopinguvastased organisatsioonid kehtestavad eeskirjad ja korrad eesmärgiga tagada, et hangitud või saadud dopinguvastast teavet käideldakse turvaliselt ja konfidentsiaalselt, teabeallikad on kaitstud, tähelepanu on pööratud andmelekke ja teabe tahtmatu avaldamise ohu vältimisele ning teavet, mida nendega on jaganud õiguskaitseorganid, muud asjakohased asutused ja/või kolmandad isikud, töödeldakse, kasutatakse ja avaldatakse üksnes õiguspärastel dopinguvastastel eesmärkidel.*

11.3 Dopinguvastase teabe hindamine ja analüüsimine

- 11.3.1 *Dopinguvastased organisatsioonid* tagavad oma suutlikkuse hinnata kogu saadud dopinguvastase teabe asjakohasust, usaldusväarsust ja täpsust, võttes arvesse teabeallika olemust ja teabe hankimise või saamise asjaolusid.

[Kommentaar artikli 11.3.1 juurde. Dopinguvastase teabe hindamisel ja analüüsimisel võib kasutada erinevaid mudeleid. Niisuguse teabe korrastamise, töötlemise ja analüüsimise ning sellele ristviitamise hõlbustamiseks on samuti olemas mahukad andmebaasid ja juhtumite haldamise süsteemid.]

- 11.3.2 Kogu dopinguvastast teavet, mille *dopinguvastane organisatsioon* on hankinud või saanud, tuleb võrrelda ja analüüsida, et teha kindlaks käitumismustreid, suundumusi ja suhteid, mis võivad aidata *dopinguvastasel organisatsioonil* töötada välja tõhusat dopinguvastast strateegiat ja/või otsustada (kui teave puudutab konkreetset juhtumit), kas on piisavalt alust kahtlustada, et dopinguvastast reeglit võidi rikkuda nii, et rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi punkti 12.0 alusel on põhjendatud edasine uurimine.

11.4 Teabe tulemused

- 11.4.1 Dopinguvastast teavet kasutatakse selleks, et aidata kaasa testiplaani väljatöötamisele, läbivaatamisele ja muutmisele, ja/või selleks, et otsustada, millal teha *sihttestimist*, mõlemal juhul kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi punktiga 4.0, ja/või selleks, et luua sihtteavet sisaldavad toimikud, mida saaks edasi uurida rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi punkti 12.0 kohaselt.
- 11.4.2 *Dopinguvastane organisatsioon* peaks samuti töötama välja eeskirjad ja korrad teabe jagamiseks (kui see on asjakohane ja arvestades kehtivaid õigusakte) teiste *dopinguvastaste organisatsioonidega* (nt kui teave puudutab nende volialasse jäävaid *sportlasi* või muid *isikuid*) ja/või õiguskaitseorganitega ja/või muude asjakohaste õigusloome- või distsiplinaarasutustega (nt kui teave viitab võimaliku kuriteo toimepanemisele või õigusakti rikkumisele või muude käitumiseeskirjade eiramisele) ning rakendama neid.

12.0 Uurimine

12.1 Eesmärk

- 12.1.1 Käesoleva rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi punkti 12.0 eesmärk on kehtestada normid *dopinguvastastele organisatsioonidele* koodeksi alusel kohustuslikuks tehtud uurimise tõhusaks ja tulemuslikuks teostamiseks, sealhulgas:

- a. *atüüpiliste leidude ja halbade passileidude* uurimiseks kooskõlas vastavalt *koodeksi* artiklitega 7.4 ja 7.5;
- b. mis tahes muu analüütilise või mitteanalüütilise teabe uurimiseks kooskõlas vastavalt *koodeksi* artiklitega 7.6 ja 7.7, kui on põhjendatud alust arvata, et dopinguvastast reeglit võidi rikkuda, ning
- c. kui on tõendatud, et *sportlane* rikkus dopinguvastast reeglit, siis *koodeksi* artikli 20 kohaselt selle uurimiseks, kas *sportlase tugipersonal* või muud isikud võisid olla rikkumisega seotud.

12.1.2 Igal juhul on uurimise eesmärk saavutada alljärgnev: kas a) välistada võimalik rikkumine / rikkumisega seotus või b) leida tõendid, mis toetavad dopinguvastase reegli rikkumise menetluse algatamist kooskõlas *koodeksi* artikliga 8.

12.2 Atüüpiliste leidude ja halbade passileidude uurimine

12.2.1 *Dopinguvastased organisatsioonid* tagavad oma suutlikkuse uurida konfidentsiaalselt ja tõhusalt *atüüpilisi leide ja halbu passileide*, mis tulenevad nende nimel tehtud testidest ja/või testidest, mille tulemusi haldavaks asutuseks nad on, kooskõlas vastavalt *koodeksi* artiklites 7.4 ja 7.5 sätestatud nõuete ja rahvusvahelise laborite standardiga.

12.2.2 *WADA* nõudel annab *dopinguvastane organisatsioon WADALE* (või tagab, et *testiv asutus*, kui selleks on teine asutus, annab *WADALE* viimase nõudel) lisateavet *halbade analüütiliste leidude, atüüpiliste leidude* ja muude võimalike dopinguvastase reegli rikkumiste kohta, näiteks (muu hulgas):

- a. asjakohase *sportlase* võistlustaseme kohta;
- b. selle kohta, millist asukohateavet (kui üldse) on asjakohane *sportlane* andnud ning kas nimetatud teavet kasutati selleks, et leida teda selle *proovi* võtmiseks, mille tulemusena avastati *halb analüütiline leid* või *atüüpiline leid*;
- c. asjakohase *proovi* võtmise aja kohta, arvestades *sportlase* treeningu- ja võistlusgraafikut, ning
- d. muud sarnast *WADA* määratletud profiiliteavet.

12.3 Muude võimalike dopinguvastase reegli rikkumiste uurimine

12.3.1 *Dopinguvastased organisatsioonid* tagavad oma suutlikkuse uurida konfidentsiaalselt ja tõhusalt mis tahes muud analüütilist või mitteanalüütilist teavet kooskõlas vastavalt *koodeksi* artiklitega 7.6 ja 7.7, kui on põhjendatult alust arvata, et dopinguvastast reeglit võidi rikkuda.

[Kommentaar artikli 12.3.1 juurde. Kui sportlaselt proovi võtmise katse tulemusena saadakse teavet, mis viitab võimalikule proovi võtmisest kõrvalehoidmisele ja/või proovi võtmisest keeldumisele või proovi võtmises mitteosalemisele pärast nõuetekohast teavitamist, mis tähendab koodeksi artikli 2.3 rikkumist, või võimalikule dopingukontrolliga manipuleerimisele või manipuleerimise katsele, mis tähendab koodeksi artikli 2.5 rikkumist, uuritakse asja kooskõlas lisaga A „Võimaliku rikkumise uurimine“.]

12.3.2 Kui on põhjendatult alust arvata, et dopinguvastast reeglit võidi rikkuda, teavitab dopinguvastane organisatsioon WADA-t sellest, et alustab asja uurimist kooskõlas vastavalt kas koodeksi artikliga 7.6 või 7.7. Seejärel hoiab dopinguvastane organisatsioon WADA-t viimase nõudel kursis uurimise käigu ja avastatud leidudega.

12.3.3 Dopinguvastane organisatsioon kogub ja registreerib kogu asjakohase teabe ja dokumentatsiooni esimesel võimalusel, et kujundada teave ja dokumendid vastuvõetavaks ja usaldusväärseks võimaliku dopinguvastase reegli rikkumist käsitlevaks tõendusmaterjaliks ja/või teha kindlaks täiendavad uurimissuunad, mis võivad viia sellise tõendusmaterjali avastamiseni. Dopinguvastane organisatsioon tagab, et uurimine toimub alati õiglaselt, objektiivselt ja erapooletult. Uurimise kulg, selle käigus tuvastatud teabe ja tõendite hindamine ning uurimise tulemus dokumenteeritakse täies ulatuses.

[Kommentaar artikli 12.3.3 juurde. On oluline, et uurimist teostav dopinguvastane organisatsioon saab teabe ja kogub seda võimalikult kiiresti ja võimalikult üksikasjalikult, sest mida pikemaks kujuneb aeg juhtumi toimumise ja uurimise vahel, seda suurem on oht, et teatud tõendeid ei ole enam olemas.]

Uurimist ei tohiks toimetada kinnisideega, järgides vaid ühte eesmärki (nt sportlase või muu isiku vastu dopinguvastase reegli rikkumise menetluse algatamine). Pigem peaks uurija(d) igas võtmetähtsusega uurimisetapis olema avatud kõikidele võimalikele tulemustele ja neid kaaluma ning üritama koguda mitte üksnes neid kättesaadavaid tõendeid, mis viitavad rikkumisele, vaid ka neid kättesaadavaid tõendeid, mis näitavad, et rikkumist ei ole toimunud.]

12.3.4 Dopinguvastane organisatsioon peaks uurimise käigus kasutama kõiki mõistlikult kättesaadavaid uurimisvahendeid. See võib tähendada ka teabe ja abi saamist õiguskaitseorganitelt ja muudelt asjakohastelt asutustelt, sealhulgas teistelt õigusloomeasutustelt. Dopinguvastane organisatsioon peaks siiski kasutama ka kõiki tema enda käsutuses olevaid uurimisvahendeid, sealhulgas sportlase bioloogilise passi programmi, kehtivate normidega talle antud uurimisõigusi (nt õigust nõuda asjakohaste dokumentide ja teabe esitamist ning õigust küsitleda nii võimalikke tunnistajaid kui ka sportlast või muud isikut, kelle suhtes uurimine käib) ning õigust peatada kooskõlas koodeksi artikliga 10.6.1 olulise abi eest osa sportlasele või muule isikule määratud võistluskeelust.

[Kommentaar artikli 12.3.4 juurde. WADA dokument „Uurimise kooskõlastamine ning dopinguvastase teabe ja tõendusmaterjali jagamine“ sisaldab juhiseid selle kohta, kuidas luua õiguskaitseorganite ja teiste asjakohaste asutustega tõhusaid ja tulemuslikke suhteid, mis hõlbustavad dopinguvastase teabe jagamist ja uurimise kooskõlastamist.]

- 12.3.5 Koodeksi artikli 21 alusel on sportlastel ja sportlaste tugipersonalil kohustus teha dopinguvastaste organisatsioonidega uurimise käigus koostööd. Kui nad seda ei tee, tuleks nende suhtes alustada distsiplinaarmenetlust kooskõlas kehtivate reeglitega. Kui nad kahjustavad oma käitumisega uurimise käiku (nt esitavad väär-, eksitavat või mittetäielikku teavet ja/või hävitavad võimalikke tõendeid), peaks dopinguvastane organisatsioon alustama nende suhtes menetlust koodeksi artikli 2.5 („Manipuleerimine või manipuleerimise katse“) rikkumise tõttu.

12.4 Uurimise tulemused

- 12.4.1 Dopinguvastane organisatsioon teeb operatiivselt ja ilma põhjendamatu viivitusega otsuse selle kohta, kas sportlase või muu isiku vastu tuleks alustada dopinguvastase reegli rikkumise menetlust. Nagu koodeksi artiklis 13.3 on sätestatud, võib WADA juhul, kui dopinguvastane organisatsioon ei tee nimetatud otsust WADA määratud mõistliku tähtaja jooksul, esitada otse spordiarbitraažikohtule apellatsioonkaebuse nii, nagu dopinguvastane organisatsioon oleks teinud otsuse, mille kohaselt ei ole dopinguvastast reeglit rikutud. Koodeksi artikli 13.3 kommentaari järgi peab WADA enne sellise sammu astumist dopinguvastase organisatsiooniga nõu ja annab viimasele võimaluse selgitada, miks otsuse tegemine viibib.
- 12.4.2 Kui dopinguvastane organisatsioon teeb uurimise tulemuste põhjal järelduse, et sportlase või muu isiku suhtes tuleks alustada dopinguvastase reegli rikkumise menetlust, teavitab ta sellest otsusest koodeksi artiklites 7.4-7.6 (vastavalt) sätestatud korras ja alustab asjakohase sportlase või muu isiku suhtes menetlust kooskõlas koodeksi artikliga 8.
- 12.4.3 Kui dopinguvastane organisatsioon teeb uurimise tulemuste põhjal järelduse, et sportlase või muu isiku suhtes ei tuleks alustada dopinguvastase reegli rikkumise menetlust, siis:
- a. teavitab ta WADAt ning sportlase või muu isiku rahvusvahelist alaliitu ja riiklikku dopinguvastast organisatsiooni kirjalikult vastavast otsusest koos põhjendustega kooskõlas koodeksi artikliga 14.1.4;
 - b. annab ta uurimise kohta muud teavet, mida WADA ja/või rahvusvaheline alaliit ja/või riiklik dopinguvastane organisatsioon põhjendatult nõuab selleks, et otsustada, kas esitada otsuse peale apellatsioonkaebus.

- c. Alati kaalub ta seda, kas uurimise käigus saadud teavet ja/või õpitut tuleks kasutada selleks, et teavitada testiplaani väljatöötajaid ja/või kavandada *sihttestimist* ja/või kas nimetatud teavet tuleks jagada mõne muu organiga kooskõlas artikliga 11.4.2.

NELJAS OSA. LISAD

Lisa A. Võimaliku rikkumise uurimine

A.1 Eesmärk

Tagada, et nõuetekohaselt hinnatakse ja dokumenteeritakse kõik proovi võtmise eel, selle ajal või järel aset leidvad sündmused, mis võivad viia rikkumise tuvastamiseni, ning võetakse vajalikud meetmed.

A.2 Ulatus

Võimaliku rikkumise uurimine algab siis, kui testiv asutus või dopingukontrolliametnik saab teada võimalikust rikkumisest, ja lõpeb, kui testiv asutus teeb uurimise tulemusi arvestades vajalikke järeltoiminguid.

A.3 Kohustused

A.3.1 Testiv asutus kohustub tagama, et:

- a) võimalikust rikkumisest teadasaamisel teavitab ta sellest *WADA*t ning alustab rikkumise uurimist, lähtudes kogu asjakohasest teabest ja dokumentatsioonist;
- b) *sportlast* või muud isikut teavitatakse võimalikust rikkumisest kirjalikult ja talle antakse võimalus vastuse esitamiseks;
- c) uurimine toimub põhjendamatute viivitusteta ja hindamise käik dokumenteeritakse ning
- d) lõplik otsus (st otsus selle kohta, kas esitatakse dopinguvastase reegli rikkumise süüdistus) koos selle põhjendustega tehakse viivitamata kättesaadavaks *WADA*le ja teistele *dopinguvastastele organisatsioonidele* kooskõlas *koodeksi* artiklitega 7.10 ja 14.1.4.

A.3.2 Dopingukontrolliametnik kohustub:

- a) teavitama *sportlast* või muud isikut võimaliku rikkumise tagajärgedest;
- b) võimaluse korral viima lõpule *sportlaselt* proovi võtmise ning
- c) esitama üksikasjaliku kirjaliku aruande kõikide võimalike rikkumiste kohta.

A.3.3 Proovivõtupersonal kohustub:

- a) teavitama *sportlast* või muud isikut võimaliku rikkumise tagajärgedest ning

- b) teavitama dopingukontrolliametnikku kõikidest võimalikest rikkumistest.

A.4 Nõuded

- A.4.1 Dopingukontrolliametnik teavitab igast võimalikust rikkumisest ja/või testiv asutus kontrollib iga võimalikku rikkumist esimesel võimalusel.
- A.4.2 Kui testiv asutus leiab, et võimalik rikkumine on aset leidnud, teavitatakse vastavat *sportlast* või muud isikut viivitamata kirjalikult:
- a) selle võimalikest *tagajärgedest* ning
 - b) asjaolust, et võimalikku rikkumist hakkab uurima testiv asutus, ja sellest, et rakendatakse kohaseid järelmeetmeid.
- A.4.3 Mis tahes tarvilikku lisateavet võimaliku rikkumise kohta hangitakse kõigist asjakohastest allikatest (sealhulgas *sportlaselt* või muult isikult) niipea, kui see on võimalik, ning hangitud teave talletatakse.
- A.4.4 Testiv asutus kehtestab süsteemi selle tagamiseks, et võimaliku rikkumise temapoolse uurimise tulemusi võetakse arvesse tulemuste halduses ning vajaduse korral ka tegevuse edasises kavandamises ja *sihttestimises*.

Lisa B. Erisused puudega *sportlaste* korral

B.1 Eesmärk

Tagada, et võimaluse korral võetakse *proovi* andmisel arvesse puudega *sportlaste* erivajadusi, rikkumata sealjuures proovi võtmise terviklikku korda.

B.2 Ulatus

Erisuste vajalikkuse kindlaksmääramine algab niisuguste olukordade tuvastamisega, mille korral puudutab *proovi* võtmine puudega *sportlasi*, ning lõpeb proovivõtukorras ja varustuses tehtavate muudatustega juhul, kui need on vajalikud ja võimalikud.

B.3 Kohustused

B.3.1 Proove võttev asutus kohustub võimaluse korral tagama, et dopingukontrolliametnikul on olemas kogu teave ja selline proovivõtukomplekt, mis on vajalik puudega *sportlaselt* *proovi* võtmiseks.

B.3.2 Dopingukontrolliametnik vastutab *proovi* võtmise eest.

B.4 Nõuded

B.4.1 Kõik puudega *sportlastega* seonduvad teavitus- ja proovivõtutoimingud tehakse kooskõlas teavitamise ja *proovi* võtmise tüüpkorraga, välja arvatud juhul, kui *sportlase* puude tõttu tuleb teha muudatusi.

[Kommentaar artikli B.4.1 juurde. Näiteks võib vaimse puudega sportlase korral olla kohane taotleda testimiseks nõusolek tema esindajalt.]

B.4.2 *Proovide* võtmise kavandamisel või korraldamisel otsustavad proove võttev asutus ja dopingukontrolliametnik, kas *proove* võetakse ka sellistelt puudega *sportlastelt*, kelle puhul on *proovide* võtmiseks vaja muuta teavitamise või *proovide* võtmise korda, samuti proovivõtukomplekti ja -kohta.

B.4.3 Kui olukord nõuab, võivad proove võttev asutus ja dopingukontrolliametnik võimaluse korral teha muudatusi, tingimusel et muudatused ei sea ohtu *proovi* tuvastatavust, turvalisust ega rikkumatust. Kõik sellised muudatused dokumenteeritakse.

B.4.4 Vaimse, füüsilise või aistingulise puudega *sportlast* võib proovi võtmise käigus abistada *sportlase* esindaja või proovivõtupersonal, kui *sportlane* annab selleks loa ja dopingukontrolliametnik on sellega nõus.

B.4.5 Dopingukontrolliametnik võib otsustada kasutada alternatiivset proovivõtukomplekti või -kohta, kui see on vajalik selleks, et võimaldada *sportlasel* *proov* anda, tingimusel et see ei mõjuta *proovi* tuvastatavust, turvalisust ega rikkumatust.

- B.4.6 Uriini kogumis- või äravoolusüsteeme kasutavad *sportlased* peavad enne uriiniproovi analüüsiks andmist süsteemid olemasolevast uriinist tühjendama. Võimaluse korral tuleks olemasolev uriini kogumise või äravoolusüsteem enne *proovi* võtmist asendada uue, kasutamata kateetri või äravoolusüsteemiga. Kateeter või äravoolusüsteem ei ole proove võtva asutuse antava proovivõtukomplekti kohustuslik osa, vaid *sportlase* kohustus on omada kõnealuseks eesmärgiks vajalikke vahendeid.
- B.4.7 Dopingukontrolliametnik dokumenteerib erisused, mis on tehtud proovi võtmise tüüporda, arvestades puudega *sportlasi*, sealhulgas kõik eespool toodud rakendatavad erisused.

Lisa C. Erisused *alaealiste sportlaste* korral

C.1 Eesmärk

Tagada, et võimaluse korral arvestatakse *proovi* andmisel *alaealiste sportlaste* vajadustega, rikkumata sealjuures proovi võtmise terviklikku korda.

C.2 Ulatus

Erisuste vajalikkuse kindlaksmääramine algab niisuguste olukordade tuvastamisega, mille korral puudutab *proovi* võtmine *alaealisi sportlasi*, ning lõpeb proovivõtukorras tehtavate erisustega juhul, kui need on vajalikud ja võimalikud.

C.3 Kohustused

Testiv asutus kohustub võimaluse korral tagama, et dopingukontrolliametnikul on olemas kogu teave, mis on vajalik *alaealiselt sportlaselt proovi võtmiseks*. See tähendab vajaduse korral ka selle kinnitamist, et *ürituse* korraldaja hangib *üritusel* osaleva *alaealise sportlase testimiseks* tema vanemalt asjakohase nõusoleku.

C.4 Nõuded

- C.4.1 Kõik *alaealiste sportlastega* seonduvad teavitus- ja proovivõtutoimingud tehakse kooskõlas teavitamise ja *proovi* võtmise tüüpkorraga, välja arvatud juhul, kui seetõttu, et *sportlane* on *alaealine*, tuleb teha muudatusi.
- C.4.2 *Proovide* võtmise kavandamisel või korraldamisel teevad proove võttev asutus ja dopingukontrolliametnik otsuse selle kohta, kas *alaealistelt sportlastelt proovide* võtmiseks on vaja muuta teavitamise või *proovide* võtmise korda.
- C.4.3 Kui olukord seda nõuab, võivad proove võttev asutus ja dopingukontrolliametnik võimaluse korral teha muudatusi, tingimusel et muudatused ei sea ohtu *proovi* tuvastatavust, turvalisust ega rikkumatust.
- C.4.4 *Alaealisi sportlasi* tuleks teavitada täiskasvanu juuresolekul ja neil on õigus lasta oma esindajal ennast saata kogu proovi võtmise vältel. Esindaja ei tohi olla uriiniproovi väljutamise tunnistajaks, välja arvatud juhul, kui *alaealine* seda nõuab. Eesmärk on tagada, et dopingukontrolliametnik saab jälgida *proovi* andmist nõuetekohasel viisil. Isegi juhul, kui *alaealine* esindajast loobub, peab proove võttev asutus, dopingukontrolliametnik või saatja vajaduse korral kaaluma, kas mingi muu kolmas isik peaks viibima *sportlase* teavitamise ja/või temalt *proovi* võtmise juures.
- C.4.5 Dopingukontrolliametnik otsustab, kes (peale proovivõtupersonali) võib viibida *alaealiselt sportlaselt proovi* võtmise juures; näiteks *alaealise* esindaja, kes jälgib proovi võtmist (sh dopingukontrolliametnikku ajal, mil *alaealine* uriiniproovi väljutab, kuid ei jälgi uriiniproovi vahetut väljutamist, välja arvatud juhul, kui *alaealine* seda nõuab), ning

dopingukontrolliametniku/saatja esindaja, kes jälgib dopingukontrolliametnikku/saatjat ajal, mil *alaealine* uriiniproovi väljutab, kuid ei jälgi uriiniproovi vahetut väljutamist, välja arvatud juhul, kui *alaealine* seda nõuab.

- C.4.6 Kui *alaealine* keeldub esindaja juuresviibimisest proovi võtmise ajal, peab dopingukontrolliametnik selle selgelt dokumenteerima. See ei muuda testi kehtetuks, kuid tuleb registreerida. Kui *alaealine* keeldub esindaja juuresolekust, peab juures viibima dopingukontrolliametniku/saatja esindaja.
- C.4.7 *Alaealise võistlusvälise testimise* eelistatav koht on koht, kus on kõige tõenäolisem täiskasvanu juuresolek, nt treeningpaik.
- C.4.8 Juhul, kui *alaealise sportlase testimise* juures ei viibi ühtki täiskasvanut, otsustab proove võttev asutus edasise tegevuse ning abistab *sportlast testimiseks* esindaja leidmisel.

Lisa D. Uriiniproovide võtmine

D.1 Eesmärk

Võtta *sportlase uriiniproov* viisil, mis tagab:

- a) kooskõla tervishoiu valdkonnas rahvusvaheliselt tunnustatud asjakohaste standardsete ettevaatuspõhimõtetega, et mitte seada ohtu *sportlase* ja proovivõtupersonali tervist;
- b) *proovi analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse* ja *analüüsi jaoks sobiva uriinikooguse*. Kui *proov* ei vasta nendele nõuetele, ei muuda see *proovi analüüsi jaoks* mingil viisil kõlbmatuks. *Proovi* analüüsiks sobivuse otsustab asjaomane labor, mis peab nõu konkreetse proovi võtmise korraldanud testiva asutusega;
- c) *proovi* manipuleerimise, asendamise, saastamise või mis tahes muul viisil rikkumise ärahoidmise;
- d) *proovi* selge ja täpse tuvastamise ning
- e) *proovi* turvalise pitseerimise manipuleerimiskindlasse pakendisse.

D.2 Ulatus

Uriiniproovi võtmine algab *sportlase* teavitamisega proovivõtmisnõuetest ja lõpeb *sportlaselt proovi võtmise* lõpuks ülejäänud uriinijääkide kõrvaldamisega.

D.3 Kohustused

- D.3.1 Dopingukontrolliametnik kohustub tagama iga *proovi* nõuetekohase võtmise, tuvastamise ja pitseerimise.
- D.3.2 Dopingukontrolliametnik/saatja kohustub jälgima uriiniproovi vahetut väljutamist.

D.4 Nõuded

- D.4.1 Dopingukontrolliametnik tagab *sportlase* teavitamise proovivõtmisnõuetest, sealhulgas mis tahes erisustest, mis on sätestatud lisa B „Erisused puudega *sportlaste* korral”.
- D.4.2 Dopingukontrolliametnik tagab, et *sportlasele* pakutakse valikuvõimalust *proovi* võtmiseks sobivate vahendite seast. Kui *sportlase* puue eeldab täiendavate või muude lisa B „Erisused puudega *sportlaste* korral” sätestatud vahendite kasutamist, kontrollib dopingukontrolliametnik asjaomaseid vahendeid veendumaks, et need ei mõjuta *proovi* tuvastatavust ega rikkumatust.
- D.4.3 Dopingukontrolliametnik palub *sportlasel* valida proovivõtuanum.

- D.4.4 Kui *sportlane* valib proovivõtuanumat, samuti mis tahes muu, uriiniproovi vahetuks säilitamiseks kasutatava proovivõtukomplekti valimisel palub dopingukontrolliametnik *sportlasele* kontrollida, kas valitud vahenditel on kõik pitserid terved ja nendega ei ole manipuleeritud. Kui *sportlane* ei ole valitud vahenditega rahul, võib ta valida uued vahendid. Kui *sportlane* ei ole rahul ühegi valimiseks väljapakutud vahendiga, dokumenteerib dopingukontrolliametnik selle. Kui dopingukontrolliametnik ei ole *sportlasega* ühel meelel selles, et kõik valimiseks väljapakutud vahendid on kõlbmatud, annab dopingukontrolliametnik *sportlasele* korralduse jätkata *proovi* andmisega. Kui dopingukontrolliametnik on *sportlasega* ühel meelel selles, et kõik valimiseks väljapakutud vahendid on kõlbmatud, lõpetab dopingukontrolliametnik *sportlaselt* proovi võtmise ja dokumenteerib selle.
- D.4.5 Proovivõtuanum ja mis tahes antud *proov* jäävad *sportlase* valdusse kuni *proovi* (või pooliku *proovi*) pitseerimiseni, välja arvatud juhul, kui *sportlane* vajab oma puude tõttu abi kooskõlas lisaga B „Erisused puudega *sportlaste* korral“. Mis tahes *sportlast* võivad erandlike asjaolude korral proovi võtmise käigus täiendavalt abistada *sportlase* esindaja või proovivõtupersonal, tingimusel et *sportlane* annab selleks loa ja dopingukontrolliametnik on sellega nõus.
- D.4.6 *Proovi* väljutamise tunnistajaks olev dopingukontrolliametnik/saatja peab olema *proovi* andva *sportlasega* samast soost.
- D.4.7 Võimaluse korral peaks dopingukontrolliametnik/saatja tagama, et *sportlane* peseb enne *proovi* andmist oma käed korralikult puhtaks või kasutab *proovi* andmise ajal sobivaid (nt kummi)kindaid.
- D.4.8 Dopingukontrolliametnik/saatja ja *sportlane* siirduvad *proovi* võtmiseks eraldatud kohta.
- D.4.9 Dopingukontrolliametnik/saatja tagab, et *proovi* väljumine *sportlase* kehast on takistamatult vaadeldav, ja kohustub hoidma *proovi* selle andmise järel oma vaateväljas, kuni see on turvaliselt pitseeritud. Selge ja takistamatu vaate tagamiseks *proovi* andmisele palub dopingukontrolliametnik/saatja *sportlasele* eemaldada või kohendada neid riietusesemeid, mis varjavad dopingukontrolliametniku/saatja selget vaadet *proovi* andmisele. Dopingukontrolliametnik/saatja tagab, et kogu *sportlase* poolt *proovi* andmise käigus väljutatud uriin kogutakse proovivõtuanumasse.
- D.4.10 Dopingukontrolliametnik kontrollib *sportlase* nähes seda, kas antud on analüüsi jaoks sobiv uriinikogus.
- D.4.11 Kui *sportlase* antud uriinikogusest ei piisa, järgib dopingukontrolliametnik lisas F "Uriiniproovide ebapiisav kogus" sätestatud pooliku *proovi* võtmise korda.
- D.4.12 Kui *sportlase* antud uriinikogus on piisav, palub dopingukontrolliametnik *sportlasele* valida artikli D.4.4 kohaselt A- ja B-proovi pudeleid sisaldava proovivõtukomplekti.

- D.4.13 Pärast proovivõtukomplekti valimist kontrollivad dopingukontrolliametnik ja *sportlane*, kas kõik numberkoodi numbrid langevad kokku, ja veenduvad, et dopingukontrolliametnik kannab dopingukontrollivormile õige koodi. Kui *sportlane* või dopingukontrolliametnik avastab, et numbrid ei lange kokku, palub dopingukontrolliametnik *sportlasele* valida uus komplekt kooskõlas artikliga D.4.4. Dopingukontrolliametnik dokumenteerib juhtunu.
- D.4.14 *Sportlane* valab vähima analüüsi jaoks sobiva uriinikoguse pudelisse B (vähemalt tasemeni 30 ml) ja seejärel ülejäänud uriini pudelisse A (vähemalt tasemeni 60 ml). Analüüsi jaoks sobivat uriinikogust loetakse absoluutseks miinimumiks. Kui antud on vähimat analüüsi jaoks sobivat uriinikogust ületav kogus, tagab dopingukontrolliametnik, et *sportlane* täidab pudeli A komplekti tootja poolt soovitatavas suurimas ulatuses. Kui uriini peaks endiselt üle jääma, tagab dopingukontrolliametnik, et *sportlane* täidab ka pudeli B komplekti tootja poolt soovitatavas suurimas ulatuses. Dopingukontrolliametnik palub *sportlasele* jätta väike kogus uriini proovivõtuanumasse, selgitades, et see võimaldab dopingukontrolliametnikul testida jääkuriini kooskõlas artikliga D.4.16.
- D.4.15 Seejärel pitseerib *sportlane* A- ja B-pudelid vastavalt dopingukontrolliametniku juhistele. Dopingukontrolliametnik veendub *sportlase* nähes selles, et pudelid on korralikult pitseeritud.
- D.4.16 Dopingukontrolliametnik testib proovivõtuanumas sisalduvat jääkuriini, et teha kindlaks, kas *proov* on analüüsi jaoks sobiva suhtelise tihedusega. Kui dopingukontrolliametniku poolt välitingimustes saadud tulemus näitab, et *proov* ei ole analüüsi jaoks sobiva suhtelise tihedusega, järgib dopingukontrolliametnik lisa G ("Uriiniproovid, mis ei vasta analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõudele").
- D.4.17 Uriini võib kõrvaldada alles pärast seda, kui nii A- kui ka B-pudel on täidetud artiklis D.4.14 osutatud ulatuses ning jääkuriini on testitud kooskõlas artikliga D.4.16.
- D.4.18 *Sportlasele* antakse võimalus olla analüüsimiseks mittesaadetava jääkuriini kõrvaldamise tunnistajaks.

Lisa E. Vereproovide võtmine

E.1 Eesmärk

Võtta *sportlase vereproov* viisil, mis tagab:

- a) kooskõla tervishoiu valdkonnas rahvusvaheliselt tunnustatud asjaomaste standardsete ettevaatuspõhimõtetega ja *proovi* võtmise sobiva väljaõppe saanud isiku poolt, et mitte seada ohtu *sportlase* ja proovivõtupersonali tervist;
- b) *proovi* kvaliteedi ja koguse, mis vastavad asjaomastele analüütilistele suunistele;
- c) *proovi* manipuleerimise, asendamise, saastamise või mis tahes muul viisil rikkumise ärahoidmise;
- d) *proovi* selge ja täpse tuvastamise ning
- e) *proovi* turvalise pitseerimise.

E.2 Ulatus

Vereproovi võtmine algab *sportlase* proovivõtmisnõuetest teavitamisega ja lõpeb *proovi* nõuetekohase hoiustamisega enne selle transportimist *proovi* analüüsivasse laborisse.

E.3 Kohustused

E.3.1 Dopingukontrolliametnik kohustub tagama, et:

- a) iga *proov* võetakse, tuvastatakse ja pitseeritakse nõuetekohaselt ning
- b) kõik *proovid* hoiustatakse nõuetekohaselt ja saadetakse ära kooskõlas asjaomaste analüütiliste suunistega.

E.3.2 Volitatud vereproovide võtja kohustub võtma vereproovi, vastama *proovi* andmise ajal sellekohastele küsimustele ja kõrvaldama nõuetekohaselt kasutatud vereproovivahendid, mida ei ole vaja proovi võtmise lõpuleviimiseks.

E.4 Nõuded

E.4.1 Verega seonduvad protseduurid peavad olema kooskõlas kohalike tervishoiualaseid ettevaatusabinõusid käsitlevate normide ja õigusaktide nõuetega, kui need normid ja nõuded on allpool toodustest rangemad.

E.4.2 Vereproovi võtmise komplekti kuulub a) üks katsuti nende *proovide* jaoks, mida kasutatakse seoses *sportlase bioloogilise passi* programmiga, või b) nii A- kui ka B-katsuti *proovide* jaoks, mida ei kasutata seoses *sportlase bioloogilise passi*

programmiga, või c) muud asjakohase labori määratud vahendid. Dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja märgistab katsutid *proovi* ainukordse numberkoodiga, kui neid ei ole enne märgistatud. Konkreetsete analüüside jaoks vere võtmiseks kasutatavad vahendid ja vere kogus on sätestatud *WADA* vereproovide võtmise juhises.

- E.4.3 Dopingukontrolliametnik tagab *sportlase* nõuetekohase teavitamise proovivõtmisnõuetest, sealhulgas mis tahes erisustest, mis on sätestatud lisa B „Erisused puudega *sportlaste* korral“.
- E.4.4 Dopingukontrolliametnik/saatja ja *sportlane* siirduvad *proovi* andmise kohta.
- E.4.5 Dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja tagab, et *sportlasele* võimaldatakse mugavad tingimused, ning palub *sportlasel* enne *proovi* andmist istuda normaalses asendis jalad põrandal vähemalt kümme minutit.
- E.4.6 Dopingukontrolliametnik palub *sportlasel* valida *proovi* võtmiseks proovivõtukomplekt(id) ning veenduda, et valitud vahenditega ei ole manipuleeritud ja nende pitsid on terved. Kui *sportlane* ei ole valitud komplektiga rahul, võib ta valida teise komplekti. Kui *sportlane* ei ole rahul ühegi komplektiga ja muid komplekte pole saadaval, dokumenteerib dopingukontrolliametnik selle. Kui dopingukontrolliametnik ei ole *sportlasega* ühel meelel selles, et kõik olemasolevad komplektid on kõlbmatud, annab dopingukontrolliametnik *sportlasele* korralduse jätkata *proovi* andmist. Kui dopingukontrolliametnik on *sportlasega* ühel meelel selles, et kõik olemasolevad komplektid on kõlbmatud, lõpetab dopingukontrolliametnik *proovi* võtmise ja dokumenteerib selle.
- E.4.7 Pärast proovivõtukomplekti valimist kontrollivad dopingukontrolliametnik ja *sportlane*, kas kõik numberkoodi numbrid langevad kokku, ja veenduvad, et dopingukontrolliametnik kannab dopingukontrollivormile õige koodi. Kui *sportlane* või dopingukontrolliametnik avastab, et numbrid ei lange kokku, palub dopingukontrolliametnik *sportlasel* valida uus komplekt. Dopingukontrolliametnik dokumenteerib juhtunu.
- E.4.8 Volitatud vereproovide võtja puhastab naha steriilse desinfitseeriva lapi või tampooniga kohast, mille korral on *sportlasele* või tema sooritustele ebasoodsa mõju avaldamine ebatõenäoline, ning vajaduse korral paigaldab žguti. Volitatud vereproovide võtja võtab vereproovi pinnaveenist katsutisse. Paigaldatud žgutt tuleb pärast veeni läbistamist kohe ära võtta.
- E.4.9 Võetav verekogus peab olema piisav, et rahuldada asjaomaseid *proovi* analüüsiks ettenähtud analüütilisi nõudeid, mis on sätestatud *WADA* vereproovide võtmise juhises.
- E.4.10 Kui *sportlaselt* esimese katsega kätte saadud verekogusest ei piisa, kordab volitatud vereproovide võtja protseduuri kokku kuni kolm korda. Kui kõigi kolme katse tulemusena ei saada piisavat verekogust, teavitab volitatud vereproovide võtja sellest

dopingukontrolliametnikku. Dopingukontrolliametnik lõpetab proovi võtmise ning dokumenteerib selle ja proovi võtmise lõpetamise põhjused.

- E.4.11 Volitatud vereproovide võtja katab punktsioonikoha(d).
- E.4.12 Volitatud vereproovide võtja kõrvaldab kasutatud vereproovi võtmise vahendid, mis pole vajalikud proovi võtmise lõpuleviimiseks, järgides kohalikke kohustuslikke verrega ümberkäimist käsitlevaid norme.
- E.4.13 Kui proovi tuleb kohapeal lisaks töödelda, näiteks tsentrifuugida või eraldada seerumeid (nt *sportlase bioloogilise passi* programmiga seoses kasutatava proovi korral eemaldab volitatud vereproovide võtja pärast seda, kui verevool katsutisse on lõppenud, katsuti hoidikust ja ühtlustab vere katsutis käsitsi, pöörates katsuti ettevaatlikult vähemalt kolm korda tagurpidi), jääb proov sportlase jälgimise alla, kuni see on lõplikult pitseeritud turvalisse ja manipuleerimiskindlasse pakendisse.
- E.4.14 *Sportlane* pitseerib oma proovi dopingukontrolliametniku juhendamisel proovivõtukomplekti. Dopingukontrolliametnik veendub *sportlase* nähes selles, et pitseerimine on sooritatud nõuetekohaselt. *Sportlane* ja volitatud vereproovide võtja / dopingukontrolliametnik allkirjastavad dopingukontrollivormi.
- E.4.16 Pitseeritud proovi hoitakse selle rikkumatust, tuvastatavust ja turvalisust kindlustaval viisil enne selle transportimist dopingukontrollipunkti proovi analüüsivasse laborisse.
- E.4.17 Vereproove transporditakse kooskõlas punktiga 9.0. Transpordi korraldamise eest vastutab dopingukontrolliametnik. Vereproove transporditakse seadmes, mis tagab, et proovid aja jooksul välistemperatuuri muutustest hoolimata ei rikne. Transpordiseadet veetakse turvaliselt, kasutades testiva asutuse määratud transpordiviisi.

[Kommentaari artikli E.4 juurde. Selles lisas sätestatud nõuded kehtivad nii vahetuks analüüsimiseks võetud vereproovide kui ka sportlase bioloogilise passi tarbeks kogutud vereproovide kohta. Täiendavad nõuded, mis kehtivad üksnes sportlase bioloogilise passi tarbeks võetud proovide kohta, sisalduvad lisas K.]

Lisa F. *Uriiniproovide ebapiisav kogus*

F.1 Eesmärk

Tagada kohase korra järgimine juhul, kui analüüsi jaoks sobiva uriinikoguse võtmine ebaõnnestub.

F.2 Ulatus

Menetlus algab *sportlase* teavitamisega asjaolust, et tema antud *proov* ei vasta analüüsi jaoks sobiva uriinikoguse nõuetele, ning lõpeb sellega, et *sportlane* annab koguse poolest piisava *proovi*.

F.3 Kohustused

Dopingukontrolliametnikul on kohustus tunnistada *proovi* kogus ebapiisavaks ja võtta täiendav(ad) *proov(id)* koguse poolest piisava kombineeritud *proovi* saamiseks.

F.4 Nõuded

F.4.1 Kui võetud *proov* on koguse poolest liiga väike, teavitab dopingukontrolliametnik *sportlast* täiendava *proovi* võtmisest analüüsi jaoks piisava uriinikoguse nõuete täitmiseks.

F.4.2 Dopingukontrolliametnik palub *sportlase* valida pooliku *proovi* võtmise komplekt kooskõlas artikliga D.4.4.

F.4.3 Seejärel palub dopingukontrolliametnik *sportlase* avada asjakohane komplekt, valada ebapiisav *proov* uude anumasse (kui proove võtva asutuse juhistega ei ole lubatud jätta ebapiisavat *proovi* algsesse anumasse) ja pitseerida see dopingukontrolliametniku suuniseid järgides. Dopingukontrolliametnik veendub *sportlase* nähes selles, et anum (või asjakohasel juhul algne anum) on korralikult pitseeritud.

F.4.4 Dopingukontrolliametnik ja *sportlane* veenduvad selles, et dopingukontrolliametnik on kandnud dopingukontrollivormile õige komplekti numberkoodi ning ebapiisava *proovi* koguse ja tuvastusandmed. Pitseeritud poolik *proov* jääb kas *sportlase* või dopingukontrolliametniku kontrolli alla.

F.4.5 Täiendava *proovi* andmist ootav *sportlane* peab jääma pideva järelevalve alla ja talle peab andma võimaluse manustada vedelikku.

F.4.6 Kui *sportlane* on täiendava *proovi* andmiseks valmis, korratakse Lisas D "Uriiniproovide võtmine" sätestatud proovivõtukorda seni, kuni algse ja täiendava(te) *proovi(de)* ühendamisega on antud piisav uriinikogus.

- F.4.7 Kui dopingukontrolliametnik on veendunud selles, et analüüsi jaoks piisava uriinikoguse nõuded on täidetud, kontrollivad dopingukontrolliametnik ja *sportlane*, kas varem antud poolikut *proovi* (poolikuid *proove*) sisaldava(te) anuma(te) pitserid on rikkumata. Dopingukontrolliametnik dokumenteerib kõik pitseri(te) rikkumatusega seotud kahtlused ja uurib neid kooskõlas lisaga A "Võimaliku rikkumise uurimine".
- F.4.8 Seejärel palub dopingukontrolliametnik *sportlase*l pitser(id) avada ja ühendada *proovid*, tagades selle, et täiendavad *proovid* lisatakse algele poolikule *proovile* nende võtmise järjekorras, kuni vähemalt analüüsi jaoks sobiva uriinikoguse nõue on täidetud.
- F.4.9 Seejärel jätkavad dopingukontrolliametnik ja *sportlane* vajadust mööda kas artikli D.4.12 või artikli D.4.14 täitmisega.
- F.4.10 Dopingukontrolliametnik kontrollib jääkuriini kooskõlas artikliga D.4.16, et veenduda, kas see vastab analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõudele.
- F.4.11 Uriini võib kõrvaldada alles pärast seda, kui nii A- kui ka B-pudel on täidetud artiklis D.4.14 osutatud ulatuses ning jääkuriini on kontrollitud kooskõlas artikliga F.4.10. Analüüsi jaoks sobivat uriinikogust loetakse absoluutseks miinimumiks.

Lisa G. Uriiniproovid, mis ei vasta analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõudele

G.1 Eesmärk

Tagada kohase korra järgimine juhul, kui uriiniproov ei vasta analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõudele.

G.2 Ulatus

Menetlus algab sellega, et dopingukontrolliametnik teavitab *sportlast* täiendava proovi andmise vajadusest, ning lõpeb niisuguse *proovi* andmisega, mis vastab analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõuetele, või vajaduse korral kohaste järelemeetmete rakendamisega testiva asutuse poolt.

G.3 Kohustused

G.3.1 Proove võttev asutus kohustub kehtestama korra, millega tagatakse sobiva *proovi* võtmine, juhul kui algne *proov* ei vasta analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõudele.

G.3.2 Dopingukontrolliametnikul on kohustus võtta täiendavaid *proove* kuni sobiva *proovi* saamiseni.

G.4 Nõuded

G.4.1 Dopingukontrolliametnik otsustab, et analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõudeid ei ole täidetud.

G.4.2 Dopingukontrolliametnik teavitab *sportlast* täiendava *proovi* andmise kohustusest.

G.4.3 Täiendava *proovi* andmist ootav *sportlane* peab jääma pideva järelevalve alla ning tal soovitatakse hoiduda vedelikke manustamisest, sest see võib sobiva *proovi* saamist edasi lükata. Asjakohasel juhul võidakse vedeliku liigset manustamist käsitada *koodeksi* artikli 2.5 rikkumisena.

[Kommentaar artikli G.4.3. juurde. Sportlase kohustus on anda analüüsi jaoks sobiva suhtelise tihedusega proov. Proovivõtupersonal informeerib vastavalt vajadusele sportlast ja sportlase tugipersonali sellest nõudest testimisest teavitamisel, et hoida ära liigse vedeliku manustamine enne sportlase esimese proovi andmist. Kui sportlase esimene proov ei ole analüüsi jaoks sobiva suhtelise tihedusega, soovitatakse sportlasel hoiduda edasisest vedeliku manustamisest kuni analüüsi jaoks sobiva suhtelise tihedusega proov on antud.]

G.4.4 Kui *sportlane* on täiendava *proovi* andmiseks valmis, kordab dopingukontrolliametnik lisa D "Uriiniproovide võtmine" sätestatud proovivõtutoiminguid.

G.4.5 Dopingukontrolliametnik peab jätkama täiendavate *proovide* võtmist seni, kuni analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõue on täidetud või kuni dopingukontrolliametnik otsustab, et eksisteerivad erandlikud asjaolud, mille tõttu on proovi võtmisega jätkamine võimatu. Dopingukontrolliametnik peab sellised erandlikud asjaolud nõuetekohaselt dokumenteerima.

[Kommentaari lisa G artikli G.4.5 juurde. Proove võtvad asutused ja dopingukontrolliametnikud peaks tagama, et neil on olemas piisavad vahendid lisa G sätestatud nõuete täitmiseks. Dopingukontrolliametnik peaks ootama niikaua, kui on vaja, et saada analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõudele vastav(ad) täiendav(ad) proov(id). Testiv asutus võib täpsustada korda, mida dopingukontrolliametnik peab järgima selle otsustamisel, kas eksisteerivad erandlikud asjaolud, mis muudavad proovi võtmisega jätkamise võimatuks.]

G.4.6 Dopingukontrolliametnik dokumenteerib selle, et võetud *proovid* kuuluvad ühele *sportlasele*, samuti *proovide* andmise järjekorra.

G.4.7 Seejärel jätkab dopingukontrolliametnik proovi võtmist kooskõlas lisa D artikliga D.4.17.

G.4.8 Dopingukontrolliametnik saadab *laborile* analüüsimiseks kõik võetud *proovid*, olenemata sellest, kas need vastavad analüüsi jaoks sobiva suhtelise tiheduse nõudele.

G.4.9 Kui sama proovivõtu käigus võetakse *sportlaselt* kaks (2) *proovi*, analüüsib *labor* mõlemad *proove*. Kui sama proovivõtu käigus võetakse kolm (3) või enam *proovi*, seab *labor* *proovid* eelisjärjekorda ning analüüsib esimest *proovi* ja niisugust pärast esimest *proovi* võetud *proovi*, mille suhteline tihedus on dopingukontrollivormil dokumenteeritud andmete kohaselt suurim. Koos testiva asutusega võib *labor* otsustada, kas teisi *proove* tuleb analüüsida.

Lisa H. Nõuded proovivõtupersonalile

H.1 Eesmärk

Tagada, et proovivõtupersonalil ei ole huvide konflikte ning neil on proovi võtmiseks piisav kvalifikatsioon ja küllaldased kogemused.

H.2 Ulatus

Nõuded proovivõtupersonalile algavad proovivõtupersonalile vajalike oskuste arendamisega ja lõpevad kindla akrediteeringu omistamisega.

H.3 Kohustused

Proove võttev asutus vastutab kõigi käesolevas lisas H määratletud toimingute eest.

H.4 Kvalifikatsiooni- ja väljaõppenõuded

H.4.1 Proove võttev asutus:

- a) määrab kindlaks dopingukontrolliametniku, saatja ja volitatud vereproovide võtja ametikohtade jaoks vajaliku pädevuse ja kvalifikatsiooni ning
- b) töötab välja kogu proovivõtupersonali tööjuhendid, milles sätestatakse nende kohustused. Vähimad nõuded on järgmised:
 - i. proovivõtupersonali koosseisu ei tohi kuuluda *alaealised* ning
 - ii. volitatud vereproovide võtjatel peab olema veenist vereproovi võtmiseks piisav kvalifikatsioon ja küllaldased praktilised oskused.

H.4.2 Proove võttev asutus tagab, et proovi võtmise tulemusest huvitatud proovivõtupersonali ei määrata vastava proovi võtmises osalema. Loetakse, et proovivõtupersonalil on selline huvi, kui nad:

- a) on kaasatud selle spordiala haldustegevusse, milles *teste tehakse*, või
- b) on sugulussidemetes või isiklikes suhetes mõne *sportlasega*, kes võib vastava proovivõtmise käigus *proovi* anda.

H.4.3 Proove võttev asutus kehtestab süsteemi, millega tagatakse proovivõtupersonalile nende ülesannete täitmiseks piisav väljaõpe.

H.4.3.1 Volitatud vereproovide võtjate koolitusprogramm peab hõlmama vähemalt kõigi *testimise* käiku puudutavate asjaomaste nõuete õppimist ja tutvumist asjakohaste tervishoiualaste standardsete ettevaatusabinõudega.

H.4.3.2 Dopingukontrolliametnike koolitusprogramm hõlmab vähemalt:

- a) põhjalikku teoreetilist väljaõpet dopingukontrolliametniku ametikohaga seonduvate eri liiki testimistoimingute valdkonnas;
- b) kõikide käesolevas rahvusvahelises testimis- ja uurimisstandardis sätestatud dopingukontrolliametniku kohustuseks olevate dopingukontrollitoimingute jälgimist eelistatavalt välitingimustes ning
- c) ühe proovi võtmist välitingimustes algusest lõpuni rahuldaval tasemel kvalifitseeritud dopingukontrolliametniku vms isiku järelevalve all. Välitingimustes jälgimise nõue ei hõlma uriiniproovi vahetu väljutamise jälgimist.

H.4.3.3 Saatjate koolitusprogramm peab hõlmama proovivõtutoimingutega seotud kõigi asjaomaste nõuete õpet.

H.4.3.4 Proove võttev asutus, mis võtab proove sportlastelt, kes ei ole proove võtva asutuse proovivõtupersonaliga samast rahvusest (nt rahvusvahelisel üritusel või võistlusväliselt), peaks kehtestama lisasüsteemid tagamaks, et asjakohane proovivõtupersonal saab piisava väljaõppe oma kohustuste täitmiseks selliste sportlaste suhtes.

H.4.4 Proove võttev asutus säilitab kogu oma proovivõtupersonali haridust, väljaõpet, oskusi ja kogemusi käsitlevaid dokumente.

H.5 Akrediteerimise, akrediteeringu uuendamise ja delegeerimise nõuded

H.5.1 Proove võttev asutus kehtestab süsteemi proovivõtupersonali akrediteerimiseks ja akrediteeringu uuendamiseks.

H.5.2 Enne akrediteeringu andmist tagab proove võttev asutus, et proovivõtupersonal on läbinud väljaõppeprogrammi ning teab käesoleva rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi nõudeid (kui kohaldub artikkel H.4.3.4, siis ka nõudeid, mis käsitlevad proovide võtmist sportlastelt, kes ei ole proovivõtupersonaliga samast rahvusest).

H.5.3 Akrediteering kehtib kuni kaks aastat. Proovivõtupersonal peab kordama kogu väljaõppeprogrammi, juhul kui nad ei ole osalenud proovivõtutoimingutes akrediteeringu uuendamisele eelneva aasta jooksul.

H.5.4 Proove võttev asutus volitab proovivõtutoiminguid proove võtva asutuse nimel tegema vaid viimase tunnustatud akrediteeringut omavat proovivõtupersonali.

H.5.5 Dopingukontrolliametnikud võivad isiklikult sooritada ükskõik milliseid proovi võtmisega kaasnevaid toiminguid, välja arvatud vereproovide võtmine juhul, kui neil puudub vastav

kvalifikatsioon, ning nad võivad juhendada saatjat teatud toimingute tegemisel, kui need kuuluvad saatja kohustuste hulka.

Lisa I. Koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõuded

I.1 Sissejuhatus

I.1.1 *Registreeritud testimisbaasi kuuluv sportlane* peab:

- a) esitama kooskõlas artikliga I.3 kvartaalseid asukohateateid, mis sisaldavad täpseid ja täielikke andmeid *sportlase* asukoha kohta järgmises kvartalis, sealhulgas *sportlase* elu-, treenimis- ja võistluskohti nimetatud kvartalis, ning vajaduse korral asukohateateid ajakohastama, et ta oleks vastavas kvartalis *testimiseks* kättesaadav asjakohases asukohateates märgitud aegadel ja kohtades. Selle tegemata jätmist võidakse käsitada asukohateabe esitamata jätmisena; ning
- b) näitama asukohateates eelseisva kvartali igaks päevaks ära ühe kindla 60-minutilise ajavahemiku, mil ta on kindlaksmääratud kohas *testimiseks* kättesaadav kooskõlas artikliga I.4. Sellega ei piirata mingil moel *koodeksi* artiklis 5.2 sätestatud *sportlase* kohustust osaleda teda *testima* õigustatud *dopinguvastase organisatsiooni* nõudel *testimises* mis tahes ajal ja kohas. Samuti ei piirata sellega *sportlase* kohustust esitada artiklis I.3 osutatud teavet oma asukoha kohta väljaspool mainitud 60-minutilist ajavahemikku. Kui aga *sportlane* ei ole nimetatud kohas *testimiseks* kättesaadav *sportlase* asukohateates asjakohaseks päevaks määratud 60-minutilise ajavahemiku jooksul, võidakse seda käsitada testimiselt puudumisena.

[Kommentaar artikli I.1.1 punkti b juurde. 60-minutilise ajavahemiku eesmärk on tasakaalustada ühelt poolt vajadust saada sportlane testimiseks kätte ning teiselt poolt ebapraktilist ja -õiglast võimalust, et sportlasi võidakse võtta testimiselt puudumise eest vastutusele iga kord, kui nad oma varem avaldatud päevakavast kõrvale kalduvad. Dopinguvastased organisatsioonid, mis rakendasid asukohast teavitamise süsteemi enne 2009. aastat, lahendasid selle pingelise olukorra erinevalt. Mõned neist nõudsid ööpäeva- ja nädalaringset asukohateavet, ent andsid juhul, kui sportlast ei õnnestunud leida tema osutatud kohast, testimiselt puudumisest teada vaid siis, kui a) sportlane ei ilmunud testimisele ka telefoni teel teavitamise järel või b) sportlane polnud ka järgmisel päeval seal, kus ta lubas olla. Teised palusid sportlastelt asukohateavet vaid ühe tunni kohta päevas, kuid menetlesid sportlase eksimusi selle ajavahemiku vältel täie rangusega; niisugune lahendus andis kummalegi poolele teatud kindluse, kuid piiras dopinguvastase organisatsiooni võimalusi testida sportlast väljaspool mainitud tundi. Pärast põhjalikke nõupidamisi laialdasi asukohateabega seotud kogemusi omavate huvirühmadega jõuti seisukohale, et parim viis viia sportlase igal ajal leidmise võimalus maksimumini ning leevendada mõistlikult ja kohaselt ööpäeva- ja nädalaringset vastutust testimiselt puudumise eest on ühendada kummagi süsteemi parimad küljed, st nõuda ööpäeva- ja nädalaringse asukohateabe esitamist, kuid piirata vastutust testimiselt puudumise eest 60-minutilise ajavahemikuga.]

- I.1.2 Kui *sportlane* paneb 12 kuu jooksul toime kolm asukohateabega seotud rikkumist, tähendab see *koodeksi* artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumist. Need

asukohateabega seotud rikkumised võivad seisneda asukohateabe esitamata jätmises ja/või testimiselt puudumises kooskõlas artikliga I.5 kokku kolmel korral.

[Kommentaar artikli I.1.2 juurde. Kuigi ainukordne asukohateabega seotud rikkumine ei kujuta endast veel koodeksi artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumist, võib see asjaoludest tulenevalt tähendada koodeksi artiklis 2.3 (proovivõtmisest kõrvalehoidmine) ja/või artiklis 2.5 (dopingukontrolliga manipuleerimine või manipuleerimise katse) sätestatud dopinguvastase reegli rikkumist.]

- I.1.3 Koodeksi artiklis 2.4 sätestatud 12-kuuline periood hakkab kulgema päeval, mil *sportlane* paneb toime esimese asukohateabega seotud rikkumise, millele toetutakse, kui esitatakse süüdistus koodeksi artikli 2.4 rikkumises. Kui järgneva 12-kuulise perioodi jooksul leiab aset veel kaks asukohateabega seotud rikkumist, on rikutud koodeksi artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastast reeglit, olenemata *sportlaselt* selle 12 kuu pikkuse ajavahemiku vältel edukalt võetud *proovidest*. Kui aga *sportlane*, kes on pannud toime ühe asukohateabega seotud rikkumise, ei pane 12 kuu jooksul alates esimesest rikkumisest toime veel kahte asukohateabega seotud rikkumist, aegub esimene asukohateabega seotud rikkumine koodeksi artikli 2.4 tähenduses 12 kuu pärast ning järgmise asukohateabega seotud rikkumise korral hakkab kulgema uus 12-kuuline tähtaeg.

*[Kommentaar artikli I.1.3 juurde. Selleks, et teha kindlaks, kas asukohateabega seotud rikkumine on leidnud aset koodeksi artiklis 2.4 viidatud 12 kuu jooksul, loetakse a) asukohateabe esitamata jäetuks selle kvartali esimesel päeval, mille kohta jätab *sportlane* (piisava) teate esitamata, ning b) testimiselt puudumine toimunuks päeval, mil asjaomast proovi püüti ebaõnnestunult võtta.]*

- I.1.4 Et *sportlased* saaksid 2015. aasta koodeksisse tehtud muudatustest (artiklis 2.4 sätestatud asjakohase perioodi vähendamine 18 kuult 12 kuuni) täit kasu, aegub enne 1. jaanuari 2015 toimunud asukohateabega seotud rikkumine (artikli 2.4 tähenduses) pärast 12 kuu möödumist rikkumise toimumisest.

I.2 **Registreeritud testimisbaasi lisamine ja sellest eemaldamine**

- I.2.1 Rahvusvaheline alaliit või *riiklik dopinguvastane organisatsioon* (vajaduse kohaselt) teavitab iga *sportlast*, kes on otsustatud lisada *registreeritud testimisbaasi*, alljärgnevast:
- tõsiasiast, et ta on lisatud alaliidu või organisatsiooni *registreeritud testimisbaasi* alates kindlaksmääratud kuupäevast tulevikus;
 - asukohateabega seotud nõuetest, mida ta seetõttu peab täitma, ning
 - tagajärgedest*, mida kohaldatakse, kui ta eirab nimetatud asukohateabega seotud nõudeid.

[Kommentaar artikli 1.2.1 juurde. Teade võidakse esitada rahvusliku spordialaliidu või riikliku olümpiakomitee kaudu, kui rahvusvaheline alaliit / riiklik dopinguvastane organisatsioon leiab, et see on kohane või otstarbekas. Teates tuleks samuti selgitada, mida sportlane peab tegema, et täita koodeksi artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõudeid (või viidata veebilehele või muule allikale, kust ta võib asjaomast teavet leida). Registreeritud testimisbaasi lisatud sportlasi tuleks teavitada ja koolitada, et nad mõistaksid asukohateabega seotud nõudeid, mida neil tuleb täita, samuti seda, kuidas toimib asukohateabe esitamise süsteem, millised on asukohateabe esitamata jätmise ja testimiselt puudumise tagajärjed, ning oma õigust esitada vastuväiteid, kui neid süüdistatakse asukohateabe esitamata jätmises ja testimiselt puudumises.

Dopinguvastased organisatsioonid peaksid ennetavalt aitama sportlastel vältida asukohateabe esitamata jätmist. Näiteks paljud dopinguvastased organisatsioonid tuletavad oma registreeritud testimisbaasi lisatud sportlastele süsteemselt meelde asukohateadete esitamise kvartaalseid tähtpäevi ning seejärel rakendavad järeelmeetmeid nende sportlaste suhtes, kes tähtpäeva lähenedes ei ole ikka veel vajalikku teadet esitanud. Teate esitamise nõuete täitmise eest vastutavad siiski täies ulatuses sportlased ise, sõltumata sellest, kas dopinguvastane organisatsioon on neile eelnimetatud abi osutanud.]

- 1.2.2 Kui sportlane on lisatud rahvusvahelise alaliidu rahvusvahelisse registreeritud testimisbaasi ja riikliku dopinguvastase organisatsiooni riiklikku registreeritud testimisbaasi (või enam kui ühe riikliku dopinguvastase organisatsiooni või rahvusvahelise alaliidu registreeritud testimisbaasi), teavitab igaüks neist sportlast tema lisamisest oma testimisbaasi. Enne seda peavad nad omavahel kokku leppima, kellele neist peaks sportlane esitama oma asukohateadeteid, ning igas sportlasele saadetud teates tuleks märkida, et sportlane peab esitama oma asukohateadeteid üksnes sellele dopinguvastasele organisatsioonile (kes seejärel jagab nimetatud teavet teistega, samuti muude sportlast testimise õigustatud dopinguvastaste organisatsioonidega). Sportlaselt ei tohi nõuda asukohateadete esitamist enam kui ühele dopinguvastasele organisatsioonile.

[Kommentaar artikli 1.2.2 juurde. Kui asjaomased dopinguvastased organisatsioonid ei suuda jõuda omavahel kokkuleppele selles, kes neist kohustub koguma sportlase asukohateavet ja teeb selle kättesaadavaks teistele sportlast testimise õigustatud dopinguvastastele organisatsioonidele, peaks igaüks neist esitama WADALE kirjaliku selgituse selle kohta, kuidas tuleks nende arvates olukord lahendada, ning WADA teeb otsuse, lähtudes sportlase huvidest. WADA otsus on lõplik ega kuulu edasikaebamisele.]

- 1.2.3 Rahvusvaheline alaliit või riiklik dopinguvastane organisatsioon, kellel on oma registreeritud testimisbaas, loob toimiva süsteemi asukohateadete kogumiseks, haldamiseks ja jagamiseks, eelistatavalt (teabe sisestaja ja sisestamisaja registreerimist võimaldava) veebisüsteemi või vähemalt faksi, e-posti ja/või tekstisõnumite abil, eesmärgiga tagada, et:

- a) *sportlase* antud teavet hoitakse kindlalt ja turvaliselt (*ADAMS*is või muus *WADA* poolt heakskiidetud süsteemis);
- b) teabele on juurdepääs i) (vastavalt kas) rahvusvahelise alaliidu või *riikliku dopinguvastase organisatsiooni* nimel tegutsevatel volitatud isikutel üksnes juhul, kui neil on selleks vajadus, ii) *WADA* ning iii) muudel *sportlast testima* õigustatud *dopinguvastastel organisatsioonidel* ning
- c) teavet hoitakse alati rangelt salajas, seda kasutatakse üksnes *koodeksi* artiklis 5.6 sätestatud eesmärkidel ning see hävitatakse kooskõlas eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse rahvusvahelise standardiga kohe, kui see ei ole enam asjakohane.

I.2.4 Registreeritud testimisbaasi lisatud sportlase suhtes jäävad kehtima *koodeksi* artiklis 2.4 sätestatud asukohateabega seotud nõuded, välja arvatud juhul kui ja kuni:

- a) iga *dopinguvastane organisatsioon*, kelle *registreeritud testimisbaasi sportlane* on lisatud, teavitab teda kirjalikult asjaolust, et teda ei lisata enam organisatsiooni *registreeritud testimisbaasi*, või
- b) *sportlane* lõpetab asjaomasel spordialal võistlemise kooskõlas kehtivate reeglitega ning teavitab sellest kirjalikult iga *dopinguvastast organisatsiooni*, kes on lisanud *sportlase* oma *registreeritud testimisbaasi*.

[Kommentaar artikli I.2.4 juurde. Kehtivate reeglite kohaselt võib olla vajalik *sportlaskarjääri lõpetamise teate edastamine ka sportlase rahvuslikule alaliidule*.

Kui sportlane lõpetab sportlaskarjääri, kuid pöördub seejärel sporti tagasi, ei võeta seda aega, mil ta oli võistlusväliseks testimiseks kättesaamatu, arvesse koodeksi artiklis 2.4 viidatud 12 kuu pikkuse ajavahemiku arutamisel. Seega võib neid asukohateabega seotud rikkumisi, mille sportlane on toime pannud enne sportlaskarjääri lõpetamist, ühendada koodeksi artikli 2.4 tähenduses nende asukohateabega seotud rikkumistega, mille sportlane paneb toime pärast seda, kui ta on uuesti kättesaadav võistlusväliseks testimiseks. Näiteks juhul, kui sportlane pani sportlaskarjääri lõpetamisele eelnenud kuue kuu jooksul toime kaks asukohateabega seotud rikkumist ja seejärel paneb esimese kuue kuu jooksul pärast seda, kui ta on uuesti võistlusväliseks testimiseks kättesaadav, toime veel ühe asukohateabega seotud rikkumise, on tegemist koodeksi artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumisega.]

I.3 Asukohateate esitamise nõuded

- I.3.1 *Sportlase asukohateateid* koguva *dopinguvastase organisatsiooni* määratud kuupäeval, mis eelneb iga kvartali esimesele kuupäevale (st vastavalt 1. jaanuarile, 1. aprillile, 1. juulile ja 1. oktoobrile), peab *registreeritud testimisbaasi* kuuluv *sportlane* esitama asukohateate, mis sisaldab vähemalt alljärgnevat andmeid:

- a) täielikku postiaadressi ametlikke teated sisaldavate saadetiste edastamiseks *sportlasele*. Loetakse, et *sportlane* on antud aadressile postiga saadetud mis tahes teate või muu saadetise saanud kätte pärast viie tööpäeva möödumist teate või saadetise postitamisest;

[Kommentaar artikli 1.3.1 punkti a juurde. Selleks peaks sportlane avaldama oma elukoha aadressi või muu aadressi, mille kohta ta teab, et sinna saabunud postist teavitatakse teda viivitamata. Dopinguvastased organisatsioonid peaks täiendama toodud alussätet oma reeglites muudegi teavitamist ja/või teate kättesaaduks lugemist käsitlevate sätetega (näiteks faksi, e-posti, tekstisõnumi või muude teate edastamisviiside lubamine; tegeliku kättesaamiskinnituse ettenägemine kättesaamise eeldamise asemel; teate edastamise lubamine sportlase rahvuslikule spordialaliidule juhul, kui see sportlase poolt osutatud aadressilt avamata tagasi saadetakse). Selliste sätete eesmärk on lühendada tulemuste haldamise aega.]

- b) andmeid *sportlase* mis tahes puude kohta, mis võib mõjutada proovi võtmise käigus järgitavat korda;
- c) sõnaselget kinnitust *sportlase* nõusoleku kohta tema esitatud asukohateate jagamiseks muude *sportlast* testima õigustatud dopinguvastaste organisatsioonidega;
- d) järgmise kvartali iga päeva kohta *sportlase* ööbimiskoha täielikku aadressi (nt kodu, ajutine majutusasutus, hotell jne);
- e) järgmise kvartali iga päeva kohta iga koha nime ja aadressi, kus *sportlane* kavatses treenida, töötada või tegeleda mis tahes muude korrapäraste tegevustega (nt kool), samuti selliste korrapäraste tegevuste tavalisi ajavahemikke, ning

[Kommentaar artikli 1.3.1 punkti e juurde. See nõue kehtib üksnes selliste tegevuste kohta, mis kuuluvad sportlase tavapärasesse päevakavasse. Näiteks juhul, kui sportlase tavapärane päevakava hõlmab treenimist jõusaalis, basseinis ja staadionil ning korrapäraseid füsioteraapia seansse, peaks sportlane asukohateates näitama ära jõusaali, staadioni, basseini ja füsioterapeudi nime ja aadressi ning seejärel esitama oma tavapärase päevakava, nt esmaspäeviti 9-11 jõusaal, 13-17 jõusaal; teisipäeviti 9-11 jõusaal, 16-18 jõusaal; kolmapäeviti 9-11 staadion, 15-17 füsioterapeut; neljapäeviti 9-12 jõusaal, 16-18 staadion; reedeti 9-11 basseini, 15-17 füsioterapeut; laupäeviti 9-12 staadion, 13-15 basseini; pühapäeviti 9-11 staadion, 13-15 basseini.

Kui sportlasel pole kavas lähiajal treenida, peaks ta selle oma asukohateates välja tooma ja kirjeldama üksikasjalikult oma muud päevakava, mida ta eelseisvas kvartalis järgib, näiteks oma töörežiimi või koolikava, taastusraviasutuse

päevakava või muud päevakava, ning näitama ära iga koha nime ja aadressi, kus ta vastavat kava järgib, samuti kava ajalised raamid.

Võistkondliku spordiala või muu spordiala korral, kus võistlemine ja/või treenimine toimub kollektiivselt, tähendavad sportlase korrapärased toimingud tõenäoliselt suuremas osas või tervikuna võistkondlikku tegevust.]

- a) *sportlase järgmise kvartali võistlusgraafikut, sealhulgas iga koha nime ja aadressi, kus sportlane graafiku kohaselt kõnealuses kvartalis peaks võistlema, ning kuupäeva (kuupäevi), mil ta vastavas kohas (vastavates kohtades) peaks võistlema.*

- I.3.2 Arvestades artiklit I.3.3 peab asukohateade sisaldama iga järgmise kvartali päeva kohta ka üht kindlat 60-minutilist ajavahemikku kella 5.00 ja 23.00 vahel, mil sportlane on konkreetses kohas *testimiseks* olemas ja kättesaadav.

[Kommentaari artikli I.3.2 juurde. Sportlane võib ise otsustada, millise 60-minutilise ajavahemiku ta kella 5.00-st 23.00-ni selleks eesmärgiks määrab, tingimusel et ta on määratud ajavahemikus kusagil dopingukontrolliametnikule kättesaadav. See võib olla sportlase elu-, treenimis- või võistlemiskoht või muu koht (nt töökoht või kool). Sportlane võib 60-minutilise ajavahemiku määrata ajaks, mil ta viibib hotellis, kortermajas, valvega elamupiirkonnas või muus kohas, kus sportlase juurde pääsemist tuleb paluda vastuvõtulaust, uksehoidjalt või turvamehelt. Samuti võib sportlane määrata 60-minutilise ajavahemiku ajaks, mil ta osaleb võistkondlikus tegevuses. Igal juhul loetakse olukorda, kus sportlane ei ole määratud ajal ja kohas testimiseks kättesaadav, testimiselt puudumiseks.]

- I.3.3 Ainsa erandina artiklist I.3.2 võib juhul (kuid üksnes juhul), kui asjakohases kvartalis on päevi, mil sportlane kavatses võistelda mingil *üritusel* (välja arvatud *suurürituse korraldaja korraldatud üritusel*) ja sportlase registreeritud testimisbaasi lisanud *dopinguvastane organisatsioon* on veendunud, et teistest allikatest leiab piisavalt teavet selleks, et saada nendel päevadel sportlane *testimiseks* kätte, see *dopinguvastane organisatsioon*, mis lisas sportlase oma registreeritud testimisbaasi, loobuda artiklis I.3.2 sätestatud nõudest määrata nendeks päevadeks (võistluspäevad) 60-minutiline testimisaeg. Kui sportlane on oma registreeritud testimisbaasi lisanud nii rahvusvaheline alaliit kui ka *riiklik dopinguvastane organisatsioon*, otsustab rahvusvaheline alaliit, kas loobutakse nimetatud nõudest võistluspäevade suhtes. Kui 60-minutilise ajavahemiku määramise nõudest on võistluspäevade suhtes loobutud ja sportlane on oma asukohateades märkinud ära hulga kuupäevi, mil ta kavatses võistelda (ega ole seetõttu nendeks päevadeks määranud 60-minutilist ajavahemikku), kuid langeb seejärel *võistlusest* välja enne nimetatud kuupäevade möödumist, nii et ülejäänud päevad ei ole enam võistluspäevad, peab ta oma asukohateadet ajakohastama, et anda nende kuupäevade kohta kogu vajalik teave, sealhulgas määrama artiklis I.3.2 sätestatud 60-minutilise ajavahemiku.

- I.3.4 *Sportlase kohustus on tagada, et kogu nõutavat teavet kajastatakse asukohateates täpselt ja piisavalt üksikasjalikult, võimaldamaks mis tahes dopinguvastasel organisatsioonil, mis seda soovib, leida sportlane testimiseks kvartali mis tahes päeval sportlase poolt oma asukohateates asjakohaseks päevaks märgitud aegadel ja kohtadest, sealhulgas selleks päevaks määratud 60-minutilise ajavahemiku jooksul. Eelkõige peab sportlane andma piisavalt niisugust teavet, mis võimaldab dopingukontrolliametnikul teha kindlaks õige koht, saada sellele juurdepääs ja leida sealt sportlane. Selle tegemata jätmist võidakse käsitada asukohateabe esitamata jätmisena ja/või (kui asjaolud annavad selleks põhjust) proovivõtmisest kõrvalehoidmisena koodeksi artikli 2.3 tähenduses ja/või dopingukontrolliga manipuleerimise või manipuleerimise katsena koodeksi artikli 2.5 tähenduses. Igal sellisel juhul kaalub dopinguvastane organisatsioon sportlase sihttestimist.*

[Kommentaari artikli I.3.4 juurde. Näiteks märkusest nagu "jooksu Alutaguse metsas" ei piisa ja seda käsitataks tõenäoliselt asukohateabe esitamata jätmisena. Samuti tähendaks tõenäoliselt asukohateabe esitamata jätmist niisuguse koha märkimine, kuhu dopingukontrolliametnik ei saa juurdepääsu (nt hoone või piirkond, kuhu on juurdepääs vaid valitud isikutel). Dopinguvastane organisatsioon võib otsustada teabe ebapiisavuse üle kas asukohateate enda põhjal või teabe ebapiisavus võib talle teatavaks saada ka alles siis, kui ta püüab sportlast testida, kuid ei suuda teda leida. Mõlemal juhul tuleks asja menetleda kui võimalikku asukohateabe esitamata jätmist ja/või (kui asjaolud selleks põhjust annavad) proovivõtmisest kõrvalehoidmist koodeksi artikli 2.3 tähenduses ja/või dopingukontrolliga manipuleerimise või manipuleerimise katsena koodeksi artikli 2.5 tähenduses.

Kui sportlane ei tea täpselt, kus ta eelseisvas kvartalis mingil hetkel asub, peab ta esitama täpsemad talle teadaolevad andmed, lähtudes oma eeldatavast asukohast asjakohasel hetkel ning seejärel vajaduse korral ajakohastama esitatud teavet kooskõlas artikliga I.3.5.]

- I.3.5 Kui asjaolud muutuvad nii, et asukohateates märgitud teave ei ole enam täpne või täielik, nagu on nõutud artiklis I.3.4, peab sportlane esitama ajakohastatud teate, et antud teave oleks uuesti täpne ja täielik. Eelkõige peab sportlane alati ajakohastama oma asukohateadet nii, et kajastada kõiki asjakohase kvartali mis tahes päeva kohta aset leidvaid muutusi, mis puudutavad a) artiklis I.3.2 sätestatud 60-minutilise ajavahemiku kellaaega või kohta ja/või b) ööbimiskohta. Sportlane peab esitama ajakohastatud teate esimesel võimalusel pärast asjaolude muutumist ning igal juhul enne konkreetse päeva kohta teates määratud 60-minulist ajavahemikku. Selle tegemata jätmist võidakse käsitada asukohateabe esitamata jätmisena ja/või (kui asjaolud annavad selleks põhjust) proovivõtmisest kõrvalehoidmisena koodeksi artikli 2.3 tähenduses ja/või dopingukontrolliga manipuleerimise või manipuleerimise katsena koodeksi artikli 2.5 tähenduses. Igal sellisel juhul kaalub dopinguvastane organisatsioon sportlase sihttestimist.

[Kommentaar artikli 1.3.5 juurde. Sportlase asukohateateid koguv dopinguvastane organisatsioon peaks ette nägema kohased vahendid (nt telefoni, faksi, interneti, e-posti või tekstisõnumid), et lihtsustada teadete ajakohastamist.

Iga sportlast testima õigustatud dopinguvastane organisatsioon peab tagama, et enne sportlaselt tema asukohateate alusel proovi võtmise katset kontrollitakse, kas sportlane on teadet ajakohastanud. Tähele tuleb panna, et sportlane, kes muudab oma konkreetseks päevaks määratud 60-minutilist ajavahemikku enne esialgu määratud ajavahemiku saabumist, peab siiski olema valmis osalema testimisel algse 60-minutilise ajavahemiku vältel, kui ta kõnealuse algse 60-minutilise ajavahemiku vältel testimiseks leitakse.]

1.3.6 Sportlane võidakse tunnistada süüdi asukohateabe esitamata jätmises üksnes juhul, kui tulemusi haldav asutus tõendab kõikide alljärgnevate asjaolude esinemist:

- a) sportlast teavitati nõuetekohaselt i) tema lisamisest registreeritud testimisbaasi, ii) sellest tulenevast asukohateadete esitamise nõudest ning iii) nimetatud nõude rikkumise tagajärgedest;
- b) sportlane ei täitnud kõnealust nõuet määratud tähtajaks;

[Kommentaar artikli 1.3.6 punkti b juurde. Sportlane rikub asukohateadete esitamise nõuet, i) kui ta jätab teate esitamata või ei ajakohasta teadet kooskõlas artikliga 1.3.5 või ii) kui ta esitab teate või ajakohastab seda, kuid ei lisa algsesse või ajakohastatud teatesse kogu nõutavat teavet (nt ei lisa kohta, kus ta järgneva kvartali igal päeval ööbib või kus ta ööbib ajakohastatud teatega hõlmatud päevadel, või jätab avaldamata korrapärase tegevuse, millega ta kõnealuses kvartalis või ajakohastatud teatega hõlmatud ajavahemikus tegeleb), või iii) kui ta lisab algsesse või ajakohastatud teatesse ebatäpseid andmeid (nt olematu aadressi) või ebapiisavat teavet, mis ei võimalda dopinguvastasel organisatsioonil teda testimiseks leida (nt "jooksen Alutaguse metsas").]

- c) (asukohateabe esitamata jätmise teise või kolmanda juhtumi korral samas kvartalis) sportlast teavitati kooskõlas artikli 1.5.2 punktiga d varasemast asukohateabe esitamata jätmisest ning (kui asukohateabe esitamata jätmise tõttu avastati asukohateates puudusi, mis tähendaks asukohateabe esitamata jätmist ka edaspidi, kui puudusi ei kõrvaldataks) sellest, et uue asukohateabe esitamata jätmises seisneva rikkumise vältimiseks peab ta esitama nõutava asukohateate (või ajakohastatud asukohateate) teates määratud tähtaja jooksul (mis ei tohi olla lühem kui vähemalt 24 tundi teate kättesaamisest ega pikem kui ajavahemik teate kättesaamise kuu lõpuni), kuid ometi jättis sportlane vajaliku asukohateabe teates määratud tähtpäevaks esitamata, ning

[Kommentaar artikli 1.3.6 punkti c juurde. Sportlast tuleb teavitada esimesest asukohateabe esitamata jätmisest kvartalis ning anda talle võimalus vältida korduvat samasisulist rikkumist, alles siis saab alustada sportlase suhtes

menetlust järgmise asukohateabe esitamata jätmises seisneva rikkumise tõttu samas kvartalis. See on ainus nõue. Eelkõige ei ole enne teise asukohateabe esitamata jätmises seisneva rikkumise menetluse algust vaja viia lõpule tulemuste haldamise menetlust sportlase esimese asukohateabe esitamata jätmises seisneva rikkumise suhtes.]

- d) *sportlase rikkumine oli põhjustatud vähemalt hooletusest. Selles tähenduses eeldatakse, et sportlase hooletusest põhjustatud rikkumisega on tegu juhul, kui tõendatakse, et sportlast teavitati nõuetest, kuid ta jättis sellele vaatamata nõuded täitmata. Sportlane saab seda eeldust ümber lükata vaid juhul, kui ta tõendab, et rikkumist ei põhjustanud ega soodustanud tema hooletu käitumine.*

I.4 Kättesaadavus testimiseks

- I.4.1 Peale selle, et koodeksi artikli 5.2 järgi peab iga sportlane teda testima õigustatud dopinguvastase organisatsiooni nõudel osalema testimises mis tahes ajal ja kohas, peab registreeritud testimisbaasi kuuluv sportlane olema eraldi kohal ja testimiseks kättesaadav iga päev selleks päevaks sportlase asukohateates määratud 60-minutilise ajavahemiku jooksul samas teates määratud kohas. Selle nõude rikkumist menetletakse kui võimalikku testimiselt puudumist. Kui sportlast testitakse nimetatud ajavahemikul, ei tohi ta dopingukontrolliametniku kõrvalt lahkuda enne proovi võtmise lõpuleviimist, isegi kui selleks ei piisa eelmainitud 60-minutilisest ajavahemikust. Selle nõude rikkumist menetletakse kui koodeksi artikli 2.3 (proovi võtmisest keeldumine või selles mitteosalemine) võimalikku rikkumist.

[Kommentaar artikli I.4.1 juurde. Et testimine võimaldaks pettusi tõhusalt ära hoida ja avastada, peab see toimuma võimalikult ootamatult. Seetõttu ei ole 60-minutilise ajavahemiku kehtestamise eesmärk mitte testimise piiramine selle ajavahemikuga või testimiseks n-ö vaikumisi ajavahemiku määramine, vaid pigem:

- a) *selle väga üheselt mõistetavaks tegemine, millal loetakse ebaõnnestunud katsed sportlast testida testimiselt puudumiseks;*
- b) *selle tagamine, et sportlast saab leida ja proovi võtta vähemalt korra päevas (see peaks dopingu kasutamise ära hoidma või selle vähemalt palju raskemaks muutma);*
- c) *ülejäanud sportlase esitatud asukohateabe usaldusväarsuse suurendamine ja dopinguvastase organisatsiooni aitamine sportlase testimiseks leidmisel väljaspool 60-minutilist ajavahemikku. 60-minutiline ajavahemik n-ö kinnistab sportlase teatud päeval teatud kohta. Koos teabega, mida sportlane peab andma selle kohta, kus ta sel päeval ööbib, treenib, võistleb ja korrapäraste toimingutega tegeleb, peaks Dopinguvastane organisatsioon suutma leida sportlast testimiseks ka väljaspool 60-minutilist ajavahemikku; ning*

- d) *kasuliku dopinguvastase teabe kogumine, nt kui sportlane määrab ajavahemike vahed sageli väga suureks ja/või muudab määratud ajavahemikku ja/või asukohta viimasel hetkel. Niisugusele teabele saab tugineda sportlase sihttestimisel.]*

I.4.2 Et tagada sportlase õiglane kohtlemine, võib juhul, kui sportlase asukohateates märgitud 60-minutilise ajavahemiku jooksul on ebaõnnestunud üritatud sportlast testida, sportlase mis tahes järgneva testimise ebaõnnestunud katse (kas sama või mis tahes muu dopinguvastase organisatsiooni poolt) sportlase asukohateates märgitud 60-minutilise ajavahemiku jooksul lugeda sportlase testimiselt puudumiseks (või asukohateabe esitamata jätmiseks, kui testimise katse ebaõnnestus seetõttu, et esitatud teave oli sportlase leidmiseks nimetatud ajavahemikul ebapiisav) üksnes siis, kui järgmine katse leiab aset pärast seda, kui sportlast on kooskõlas artikli I.5.2 punktiga d teavitatud esimesest ebaõnnestunud katsest.

[Kommentaar artikli I.4.2 juurde. Sportlast tuleb teavitada ühest testimiselt puudumisest enne, kui tema suhtes võib alustada menetlust järgmise testimiselt puudumise tõttu. See on ainus nõue. Eelkõige ei ole enne sportlase suhtes teise testimiselt puudumises seisneva rikkumise menetluse alustamist vaja viia lõpule tulemuste haldamise menetlust esimese testimiselt puudumises seisneva rikkumise suhtes.]

I.4.3 Sportlane võidakse tunnistada süüdi testimiselt puudumises üksnes juhul, kui tulemusi haldav asutus tõendab kõikide alljärgnevate asjaolude esinemist:

- a) *sportlase nõuetekohasel teavitamisel tema lisamisest registreeritud testimisbaasi hoiatati sportlast, et ta vastutab testimiselt puudumise eest juhul, kui ta pole testimiseks kättesaadav oma asukohateates osutatud 60-minutilise ajavahemiku vältel vastavaks ajavahemikuks määratud kohas;*
- b) *dopingukontrolliametnik üritas testida sportlast vastava kvartali suvalisel päeval sportlase poolt vastavaks päevaks asukohateates osutatud 60-minutilise ajavahemiku vältel, külastades selleks ajavahemikuks määratud kohta;*

[Kommentaar artikli I.4.3 punkti b juurde. Kui sportlane ei ole testimiseks kättesaadav 60-minutilise ajavahemiku alguses, kuid on testimiseks kättesaadav hiljem sama 60-minutilise ajavahemiku jooksul, peaks dopingukontrolliametnik võtma proovi ja loobuma katse menetlemisest ebaõnnestunud testimiskatsena, kuid dokumenteerima tööaruandes üksikasjalikult sportlase hilinemise. Sedalaadi käitumise kordumist tuleks uurida kui võimalikku proovivõtmisest kõrvalehoidmist keelava dopinguvastase reegli rikkumist koodeksi artikli 2.3 või 2.5 alusel. Samuti võib see anda põhjust sportlase sihttestimiseks.]

Kui sportlane ei ole testimiseks kättesaadav tema poolt vastavaks päevaks osutatud 60-minutilise ajavahemiku vältel vastavaks ajavahemikuks määratud kohas, vastutab ta testimiselt puudumise eest ka juhul, kui ta samal päeval hiljem leitakse ja temalt proovi võtmine õnnestub.]

- c) määratud 60-minutilise ajavahemiku vältel tegi dopingukontrolliametnik asjaolusid (st osutatud koha olemust) arvesse võttes kõik mõistlikult võimaliku sportlase leidmiseks peale *sportlase testimisest* ette teatamise;

[Kommentaar artikli I.4.3 punkti c juurde. Kui dopingukontrolliametnik on saabunud 60-minutilise ajavahemiku jaoks määratud kohta, ent sportlast ei õnnestu kohe leida, peaks dopingukontrolliametnik jääma mainitud kohta vastava 60-minutilise ajavahemiku lõpuni ja tegema allesjäänud aja vältel asjaolusid arvestades mõistlikke jõupingutusi sportlase leidmiseks. Selle kohta, mida niisuguses olukorras tuleks mõistlikuks pidada, vt WADA juhust, mis käsitleb tõhusa testimise programmi rakendamist.

Kui sportlast ei leita hoolimata dopingukontrolliametniku mõistlikest jõupingutustest ning 60-minutilise ajavahemiku lõpuni on jäänud vaid viis minutit, võib dopingukontrolliametnik viimase võimalusena sportlasele helistada (kuid ta ei pea seda tegema), et kontrollida, kas sportlane on määratud kohas (kui sportlane on oma asukohateatesse märkinud oma telefoninumbri). Kui sportlane vastab dopingukontrolliametniku kõnele ja on määratud asukohas (või selle vahetus läheduses) koheseks testimiseks (st 60-minutilise ajavahemiku jooksul) kättesaadav, peaks dopingukontrolliametnik sportlase ära ootama ja võtma temalt proovi nagu tavaliselt. Dopingukontrolliametnik peaks siiski kõik asjaolud hoolikalt dokumenteerima, et oleks võimalik otsustada, kas oleks vaja asja põhjalikumalt uurida. Eelkõige peaks dopingukontrolliametnik dokumenteerima kõik need asjaolud, mis viitavad sellele, et ajavahemiku jooksul, mis jäi telefonikõne ja proovi võtmise vahele, võidi sportlase uriini või verega manipuleerida. Kui sportlane vastab dopingukontrolliametniku kõnele, kuid ei ole määratud kohas ega selle vahetus läheduses ning ei ole seetõttu 60-minutilise ajavahemiku jooksul testimiseks kättesaadav, peaks dopingukontrolliametnik esitama ebaõnnestunud katse aruande.

Kuna telefonikõne tegemine on pigem suvaotsus kui kohustuslik toiming ning selle üle otsustab omal äranägemisel vaid proove võttev asutus, ei pea testimiselt puudumise tõendamiseks tõendama telefonikõne tegemist, ning seda, et sportlasele ei helistatud, ei saa sportlane kasutada kaitsena testimiselt puudumise süüdistuse vastu.

- d) artikkel I.4.2 ei kohaldu või (kui kohaldub), siis seda täideti, ning
- e) *sportlase kättesaamatus testimiseks määratud kohas osutatud 60-minutilise ajavahemiku vältel oli põhjustatud vähemalt hooletusest. Kui artikli I.4.3 punktides a-d sätestatud asjaolud leiavad tõendamist, eeldatakse, et sportlane on käitunud hooletult. Selle eelduse saab ümber lükata vaid juhul, kui sportlane tõendab, et tema hooletu käitumine ei põhjastanud seda ega aidanud kaasa sellele, et ta i) ei olnud testimiseks kättesaadav määratud kohas osutatud ajavahemiku vältel ning ii) ei ajakohastanud oma uusimat asukohateadet, et teatada oma muutunud*

asukohast, kus ta oleks olnud *testimiseks* kättesaadav vastava päeva jaoks osutatud 60-minutilise ajavahemiku vältel.

I.5 Tulemuste haldamine

- I.5.1 Koosõlas *koodeksi* artiklitega 7.1.2 ja 7.6 on võimalike asukohateabega seotud rikkumiste korral tulemusi haldavaks asutuseks see rahvusvaheline alaliit või *riiklik dopinguvastane organisatsioon*, kellele asjakohane *sportlane* esitab oma asukohateavet.

[Kommentaari artikli I.5.1 juurde. Kui dopinguvastane organisatsioon, mis saab sportlase asukohateavet (ning on seega asukohateabega seotud asjaolude korral sportlase tulemusi haldavaks asutuseks), kustutab sportlase oma registreeritud testimisbaasist pärast sportlase kohta ühe või kahe asukohateabega seotud rikkumise registreerimist, siis juhul, kui sportlane on jätkuvalt teise dopinguvastase organisatsiooni registreeritud testimisbaasis (või lisatakse sinna) ja see teine dopinguvastane organisatsioon hakkab saama teavet asukohateavet, muutub teine dopinguvastane organisatsioon kõikide selle sportlase asukohateabega seotud rikkumiste, sealhulgas esimese dopinguvastase organisatsiooni registreeritud rikkumiste suhtes tulemusi haldavaks asutuseks. Sellisel juhul annab esimene dopinguvastane organisatsioon teisele dopinguvastasele organisatsioonile igakülgset teavet selle (nende) asukohateabega seotud rikkumise kohta, mille registreeris asjakohasel ajavahemikul esimene dopinguvastane organisatsioon, nii et juhul, kui teine dopinguvastane organisatsioon registreerib täiendava(id) asukohateabega seotud rikkumise (rikkumisi), mille on toime pannud sama sportlane, on tal olemas kogu teave, mis on vajalik sportlase suhtes koodeksi artikli 2.4 rikkumise tõttu menetluse alustamiseks koosõlas artikliga I.5.4.]

- I.5.2 Kui asukohateabega seotud rikkumine võib olla aset leidnud, toimub tulemuste haldamine alljärgnevalt.
- a) Kui võimalik asukohateabega seotud rikkumine on avastatud sportlase *testimise* katse käigus, hangib testiv asutus dopingukontrolliametnikult ebaõnnestunud katse aruande. Kui testiv asutus ja tulemusi haldav asutus on erinevad, esitab testiv asutus ebaõnnestunud katse aruande viivitamata tulemusi haldavale asutusele ning seejärel annab tulemusi haldavale asutusele vajalikku abi dopingukontrolliametnikult võimalikku asukohateabega seotud rikkumist käsitleva teabe hankimisel.
 - b) Tulemusi haldav asutus vaatab üle kogu toimiku (sealhulgas dopingukontrolliametniku esitatud ebaõnnestunud katse aruande), et otsustada, kas on täidetud kõik artiklis I.3.6 (asukohateabe esitamata jätmise korral) või artiklis I.4.3 (testimiselt puudumise korral) sätestatud nõuded. Selle ülesande täitmiseks kogub ta vajaduse korral teavet kolmandatelt isikutelt (nt sellelt dopingukontrolliametnikult, kelle katse käigus *sportlast* testida avastati asukohateabe esitamata jätmise või kelle katse *sportlast* testida moodustab testimiselt puudumise aluse).

[Kommentaar artikli 1.5.2 punkti b juurde. WADA juhis, mis käsitleb tulemuste haldust, asjade arutamist ja otsuste tegemist, sisaldab suuniseid selle kohta, milliste selgitustega saab ja millistega ei saa vabandada võimalikku asukohateabe esitamata jätmist või testimiselt puudumist.]

- c) Kui tulemusi haldav asutus leiab, et mingit asjakohast nõuet ei ole täidetud (nii et asukohateabega seotud rikkumist ei saa toimunuks lugeda), teavitab ta sellest WADAt, (vastavalt kas) rahvusvahelist alaliitu või riiklikku dopinguvastast organisatsiooni ja seda dopinguvastast organisatsiooni, mis avastas asukohateabega seotud rikkumise, ning esitab oma põhjendused. Iga nimetatud asutus võib esitada otsuse peale apellatsioonkaebuse kooskõlas koodeksi artikliga 13.
- d) Kui tulemusi haldav asutus leiab, et kõik asjakohased nõuded on täidetud, teavitab ta sellest sportlast 14 päeva jooksul pärast võimalikku asukohateabega seotud rikkumist. Teade peab sisaldama piisavalt andmeid võimaliku asukohateabega seotud rikkumise kohta, et sportlane saaks esitada sellele põhistatud vastuse, ning sellega määratakse sportlasele vastuse esitamiseks mõistlik tähtaeg, samuti teavitatakse, et sportlane peab vastuses märkima, kas ta tunnistab asukohateabega seotud rikkumist või kui ta seda ei tunnista, siis miks. Teatega tuleks samuti teavitada sportlast asjaolust, et kolm asukohateabega seotud rikkumist 12 kuu jooksul tähendab koodeksi artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumist, ning selles tuleks märkida, kas eelneva 12 kuu jooksul on sportlase kohta registreeritud teisi asukohateabega seotud rikkumisi. Kui tegemist on asukohateabe esitamata jätmisega, tuleb teavitada sportlast sellest, et uue asukohateabega seotud rikkumise vältimiseks peab ta esitama puuduoleva asukohateabe teates märgitud tähtaja jooksul (tähtaeg ei tohi olla lühem kui 24 tundi teate kättesaamisest ega pikem kui ajavahemik teate kättesaamise kuu lõpuni).
- e) Kui sportlane ei esita vastust määratud tähtaja jooksul, registreerib tulemusi haldav asutus sportlase suhtes selle asukohateabega seotud rikkumise, millest teavitati. Kui sportlane esitab vastuse tähtaja jooksul, kaalub tulemusi haldav asutus, kas vastus muudab esialgu tehtud otsust selle kohta, et asukohateabega seotud rikkumise registreerimiseks on täidetud kõik nõuded.
- i. Kui see on nii, teavitab ta sellest WADAt, (vastavalt kas) rahvusvahelist alaliitu või riiklikku dopinguvastast organisatsiooni ja seda dopinguvastast organisatsiooni, mis avastas asukohateabega seotud rikkumise, ning esitab oma otsuse põhjendused. Iga nimetatud asutus võib esitada otsuse peale apellatsioonkaebuse kooskõlas koodeksi artikliga 13.
- ii. Kui see ei ole nii, teavitab ta sellest sportlast (esitades põhjendused) ja määrab mõistliku tähtaja, milleks sportlane võib taotleda tulemusi haldava asutuse otsuse läbivaatamist halduskorras. Selleks ajaks tuleks sportlasele

esitada ebaõnnestunud katse aruanne, kui seda pole esitatud varasema menetluse käigus.

- f) Kui *sportlane* ei nõua otsuse halduskorras läbivaatamist määratud tähtaja jooksul, registreerib tulemusi haldav asutus sportlase kohta selle asukohateabega seotud rikkumise, millest teavitati. Kui *sportlane* nõuab otsuse halduskorras läbivaatamist määratud tähtaja jooksul, vaatab otsuse üksnes dokumentide põhjal läbi üks isik või mitu isikut, kes ei ole osalenud võimaliku asukohateabega seotud rikkumise eelnevas hindamises. Otsuse halduskorras läbivaatamise eesmärk on uuesti otsustada, kas kõik asukohateabega seotud rikkumise registreerimiseks vajalikud nõuded on täidetud.
- g) Kui pärast otsuse halduskorras läbivaatamist leitakse, et kõik nõuded asukohateabega seotud rikkumise registreerimiseks ei ole täidetud, teavitab tulemusi haldav asutus sellest WADAt, (vastavalt kas) rahvusvahelist alaliitu või riiklikku dopinguvastast organisatsiooni ja seda *dopinguvastast organisatsiooni*, mis avastas asukohateabega seotud rikkumise, ning esitab oma põhjendused. Iga nimetatud asutus võib esitada otsuse peale apellatsioonkaebuse kooskõlas koodeksi artikliga 13. Kui aga leitakse, et kõik nõuded asukohateabega seotud rikkumise registreerimiseks on täidetud, teavitab tulemusi haldav asutus sellest *sportlast* ja registreerib tema kohta selle asukohateabega seotud rikkumise, millest teavitati.

- I.5.3 Tulemusi haldav astus teavitab otsusest registreerida *sportlase* kohta asukohateabega seotud rikkumine WADAt ja kõiki teisi asjakohaseid *dopinguvastaseid organisatsioone* ADAMSi või muu WADA poolt heakskiidetud süsteemi kaudu konfidentsiaalselt.

[Kommentaari artikli I.5.3 juurde. Tulemusi haldav asutus võib teavitada teisi asjakohaseid dopinguvastaseid organisatsioone (rangelt konfidentsiaalsel alusel) võimalikult asukohateabega seotud rikkumisest ka tulemuste haldamise menetluse varasemas etapis, kui ta peab seda kohaseks (testimise kavandamise või muul eesmärgil). Peale selle võib Dopinguvastane organisatsioon avaldada oma tegevuse kohta üldise statistilise aruande, milles avaldatakse organisatsiooni volialasse kuuluvate sportlaste kohta konkreetsel ajavahemikul registreeritud asukohateabega seotud rikkumiste üldarv, tingimusel et ei avaldata teavet, mis võimaldab paljastada asjaomaste sportlaste isikuid. Enne menetlust koodeksi artikli 2.4 alusel ei tohiks dopinguvastane organisatsioon avalikustada seda, kas konkreetse sportlase kohta on registreeritud võimalikke asukohateabega seotud rikkumisi (või ei ole) (või kas teatud spordialadel leidub või ei leidu sportlasi, kelle kohta on registreeritud võimalikke asukohateabega seotud rikkumisi).]

- I.5.4 Kui *sportlase* kohta on mis tahes 12-kuulise ajavahemiku jooksul registreeritud kolm asukohateabega seotud rikkumist, alustab tulemusi haldav asutus sportlase suhtes menetlust koodeksi artikli 2.4 väidetava rikkumise alusel. Kui tulemusi haldav asutus ei alusta kõnealust menetlust *sportlase* suhtes 30 päeva jooksul pärast seda, kui WADAlle on teatatud selle *sportlase* kohta kolmanda asukohateabega seotud rikkumise

registreerimisest 12 kuu jooksul, loetakse, et tulemusi haldav asutus on otsustanud, et dopinguvastast reeglit ei ole rikutud ja koodeksi artikli 13.2 alusel tekib edasikaabeõigus.

- I.5.5 *Sportlase*, keda süüdistatakse koodeksi artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumises, on õigus nõuda, et süüdistuse kohta tehtaks otsus kõiki tõendeid käsitleva asja arutamise käigus kooskõlas koodeksi artikliga 8. Tulemuste halduse käigus tehtud otsused (asukohateabega seotud rikkumise kohta esitatud selgituse piisavuse või muu asjaolu kohta) ei ole asja arutava kolleegiumi jaoks siduvad. Selle asemel peab menetlust alustanud *dopinguvastane organisatsioon* asja arutavat kolleegiumit rahuldavas ulatuses tõendama iga väidetava asukohateabega seotud rikkumise koosseisuelementide olemasolu. Kui asja arutav kolleegium otsustab, et üks asukohateabega seotud rikkumine (või kaks asukohateabega seotud rikkumist) on nõuetekohases ulatuses tõendatud, kuid teine (teised) väidetav(ad) asukohateabega seotud rikkumine (rikkumised) ei ole, siis leitakse, et koodeksi artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumist ei ole toimunud. Kui aga *sportlane* paneb seejärel sama 12 kuu jooksul toime ühe täiendava asukohateabega seotud rikkumise (või vastavalt kaks täiendavat asukohateabega seotud rikkumist), võib alustada uut menetlust korraga nii varasemas menetluses asja arutanud kolleegiumit rahuldavas ulatuses tõendatud asukohateabega seotud rikkumis(t)e (kooskõlas koodeksi artikliga 3.2.3) kui ka seejärel sportlase poolt toime pandud asukohateabega seotud rikkumis(t)e põhjal.

[Kommentaari artikli I.5.5 juurde. Artikkel I.5.5 ei takista dopinguvastasel organisatsioonil esitada asja arutamise käigus sportlase kasuks esitatud väiteid vastuväidet, mida oleks võinud esitada ka tulemuste haldamise varasemate etappide käigus, kuid ei esitatud.]

- I.5.6 Kui leitakse, et *sportlane* on pannud toime koodeksi artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumise, on sellel järgmised *tagajärjed*: a) määratakse võistluskeeld kooskõlas koodeksi artikliga 10.3.2 (esmakordne rikkumine) või 10.7 (järgnev rikkumine / järgnevad rikkumised) ning b) kooskõlas koodeksi artikliga 10.8 *tühistatakse* (kui see ei ole *sportlase* suhtes ilmselt ülekohtune) kõik *sportlase* individuaalsed tulemused, mille ta on saavutanud koodeksi artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumise päevast kuni *esialgse võistluskeelu* või *võistluskeelu* alguseni koos kõigi sellest tulenevate *tagajärgedega*, sealhulgas kõikidest medalitest, punktidest ja auhindadest ilmajäämisega. Selles tähenduses loetakse, et dopinguvastast reeglit on rikutud päeval, mil asja arutava kolleegiumi järelduste kohaselt pandi toime kolmas asukohateabega seotud rikkumine. Individuaalsportlase toime pandud koodeksi artiklis 2.4 sätestatud dopinguvastase reegli rikkumise mõju selle võistkonna tulemustele, milles *sportlane* asjakohasel ajavahemikul osales, määratakse kindlaks kooskõlas koodeksi artikliga 11.

I.6 Asukohateabega seotud kohustused

- I.6.1 Hoolimata käesoleva lisa I muudest sätetest:

- a) võib rahvusvaheline alaliit teha ettepaneku selle kohta ja *riiklik dopinguvastane organisatsioon* nõustuda sellega, et mõned või kõik lisa I alusel rahvusvahelisele

alaliidule pandud asukohateabega seotud kohustused delegeeritakse *riiklikule dopinguvastasele organisatsioonile*;

- b) võib rahvusvaheline alaliit delegeerida mõned või kõik lisa I alusel talle pandud asukohateabega seotud kohustused *sportlase* rahvuslikule spordialaliidule või
- c) võib *riiklik dopinguvastane organisatsioon* delegeerida mõned või kõik lisa I alusel talle pandud asukohateabega seotud kohustused *sportlase* rahvuslikule spordialaliidule või muule sobivale *dopinguvastasele organisatsioonile*, kelle volialasse asjaomane *sportlane* kuulub;
- d) kui asjakohast *riiklikku dopinguvastast organisatsiooni* ei ole olemas, võtab lisa I sätestatud *riikliku dopinguvastase organisatsiooni* asukohateabega seotud kohustused üle *riiklik olümpiakomitee*, ning
- e) kui WADA leiab, et (vastavalt kas) rahvusvaheline alaliit või *riiklik dopinguvastane organisatsioon* ei täida mõnesid või kõiki lisa I alusel talle pandud asukohateabega seotud kohustusi, võib WADA delegeerida mõned või kõik asjakohased kohustused mis tahes muule sobivale *dopinguvastasele organisatsioonile*.

I.6.2 Rahvuslik spordialaliit peab tegema kõik endast oleneva, et aidata (vastavalt kas) oma rahvusvahelisel alaliidul ja/või *riiklikul dopinguvastasel organisatsioonil* koguda rahvusliku spordialaliidu volialasse kuuluvatelt *sportlastelt asukohateateid*, nähes muu hulgas selleks oma reeglites ette erisätted.

I.6.3 *Sportlane* võib delegeerida oma asukohateadete (ja/või ajakohastatud asukohateadete) esitamise kohustuse kolmandale isikule, näiteks treenerile, mänedžerile või rahvuslikule spordialaliidule, kui kolmas isik on sellise ülesande täitmisega nõus. *Sportlase asukohateateid* koguv *dopinguvastane organisatsioon* võib nõuda, et talle esitataks mis tahes kohustuste kokkulepitud üleandmise kohta kirjalik teade, mille on allkirjastanud nii asjaomane *sportlane* kui ka käsundisajaajast kolmas isik.

[Kommentaari artikli I.6.3 juurde. Näiteks sportlane, kes tegeleb võistkondliku spordialaga või muu spordialaga, kus võistlused ja/või treeningud toimuvad kollektiivselt, võib delegeerida oma asukohateadete esitamise võistkonnale, nii et teateid esitab kas treener, mänedžer või rahvuslik spordialaliit. Mugavuse ja tõhususe huvides võib sellise spordialaga tegelev sportlane delegeerida oma asukohateadete esitamise võistkonnale mitte üksnes võistkondliku tegevuse ajaks, vaid ka ajavahemikeks, mida sportlane ei veeda koos võistkonnaga, tingimusel et võistkond on sellega nõus. Sellisel juhul peab sportlane esitama teabe oma isikliku asukoha kohta asjaomasel ajavahemikul võistkonnale, et täiendada võistkonna poolt võistkondliku tegevuse kohta esitatavat teavet.]

I.6.4 Samas kehtivad igal juhul, sealhulgas *võistkondlike spordialadega* tegelevate *sportlaste* suhtes, alljärgnevad põhimõtted:

- a) iga *registreeritud testimisbaasi* kuuluv *sportlane* kannab alati lõplikku vastutust täpsete ja täielike asukohateadete esitamise eest, sõltumata sellest, kas *sportlane* esitab teate isiklikult või delegeerib selle ülesande kolmandale isikule. Kaitseks asukohateabe esitamata jätmise süüdistuse vastu ei saa esitada väidet, et *sportlane* delegeeris asjakohase kohustuse kolmandale isikule, kes jättis kehtivad nõuded järgimata, ning
- b) *sportlane* vastutab igal ajal isiklikult selle tagamise eest, et ta on oma asukohateates määratud asukohas *testimiseks* kättesaadav. Kaitseks testimiselt puudumise süüdistuse vastu ei saa esitada väidet, et *sportlane* delegeeris asjakohase ajavahemiku kohta asukohateabe esitamise kohustuse kolmandale isikule, kes jättis korrektse teabe esitamata või varem esitatud teabe ajakohastamata ja tagamata selle, et asukohateates selleks päevaks asukoha kohta esitatud teave on kehtiv ja täpne.

[Kommentaar artikli 1.6.4 juurde. Näiteks juhul, kui sportlase testimise katse 60-minutilise ajavahemiku vältel, mis kattub teatud võistkondliku tegevuse toimumisajaga, ebaõnnestub seetõttu, et võistkonna ametiisik on esitanud võistkondliku tegevuse kohta valeteavet või jätnud ajakohastamata varem esitatud teate, kus võistkondliku tegevuse kohta märgitud teave on hiljem muutunud, võidakse võistkonda selle rikkumise eest karistada rahvusvahelise alaliidu kehtivate reeglite alusel, kuid asjaomane sportlane ise vastutab ikkagi asukohateabega seotud rikkumise eest. Niisugune kord on vajalik, sest kui sportlane saaks selles, et ta ei olnud võistkonna avaldatud kohas testimiseks kättesaadav, süüdistada oma võistkonda, võiks ta vältida vastutust oma asukoha testimise eesmärgil avaldamise eest. Mõistagi on võistkond sportlasega võrdväärselt huvitatud täpse asukohateate esitamise tagamisest ja sellest, et sportlane väldiks asukohateabega seotud rikkumiste toimepanemist.]

Lisa J. Testimine üritustel

- J.1 Kooskõlas *koodeksi* artikliga 5.3.2 nähakse selles lisas ette menetluskord, mida WADA peab järgima, kaaludes *dopinguvastaste organisatsioonide* taotlusi saada luba *testimiseks üritusel*, kus *testimise* suhtes ei ole jõutud kokkulepele *ürituse* juhtorganiga.
- J.2 Mainitud taotluste kaalumisel on WADA eesmärk edendada erinevate *dopinguvastaste organisatsioonide* vahelist koostööd ja tegevuse kooskõlastamist, et suurendada nende testimisprogrammide tõhusust ning tagada, et iga *dopinguvastase organisatsiooni* kohustusi täidetakse nõuetekohaselt, vältides nende tegevuse häirimist ja *sportlaste* korduvat tülitamist.
- J.3 *Dopinguvastane organisatsioon*, mis ei vastuta *üritusel testimise* algatamise ja juhtimise eest kooskõlas *koodeksi* artikliga 5.3.2, kuid mis sellele vaatamata soovib *üritusel* teste teha, taotleb **enne WADAGA ühenduse võtmist** kirjalikult asjakohast luba *ürituse* juhtorganilt, esitades kõik oma taotluse põhjendused.
- J.4 Taotlus saadetakse juhtorganile vähemalt **35 päeva** enne *ürituse* algust (st 35 päeva enne asjaomase spordiala rahvusvahelise alaliidu reeglitega määratud *võistlussisese* aja algust).
- J.5 Kui juhtorgan keeldub luba andmast või ei vasta taotlusele **7 päeva** jooksul selle saamisest, võib taotluse esitanud *dopinguvastane organisatsioon* saata WADALE kirjaliku taotluse koos kõigi põhjendustega, olukorra selge kirjeldusega ning juhtorgani ja taotluse esitanud *dopinguvastase organisatsiooni* vahelise kirjavahetusega (koopia samast taotlusest saadetakse ka juhtorganile). WADA peab taotluse kätte saama vähemalt **21 päeva** enne *ürituse* algust.
- J.6 Sellise taotluse saamisel palub WADA viivitamata juhtorgani arvamust taotluse kohta ja andmeid selle kohta, millisel alusel loa andmisest keelduti. Juhtorgan saadab oma vastuse WADALE **7 päeva** jooksul WADA nõude saamisest.
- J.7 Kui WADA on juhtorgani vastuse kätte saanud või kui juhtorgan **7 päeva** jooksul vastust ei esita, teeb WADA järgmise **7 päeva** jooksul põhjendatud otsuse. Otsuse tegemisel võtab WADA muu hulgas arvesse alljärgnevat:
- ürituse testiplaani*, sealhulgas seda, kui palju ja millist liiki teste kavatsetakse *üritusel* teha;
 - nende *keelatud ainete* nimistut, mille suhtes võetud *proove* analüüsitakse;
 - üldist sellel spordialal rakendatavat dopinguvastast programmi;
 - logistilisi küsimusi, mis kerkiksid, kui taotluse esitanud *dopinguvastasel organisatsioonil* lubatakse *üritusel* teste teha;
 - kõiki muid aluseid, millele viitavad taotluse esitanud *dopinguvastane organisatsioon* ja/või *testimise* lubamisest keeldunud juhtorgan, ning
 - mis tahes muud olemasolevat teavet, mis on WADA arvates asjakohane.

- J.8 Kui WADA otsustab, et luba *üritusel testimiseks* tuleb anda, kas sellisel kujul nagu taotles seda taotluse esitanud *dopinguvastane organisatsioon* või nagu pakub välja WADA, võib WADA anda juhtorganile võimaluse selliseid teste ise teha, kui WADA ei leia, et see oleks asjaolusid arvestades ebareaalne ja/või ebakohane.

Lisa K. *Sportlase bioloogilise passi* tarbeks vereproovide võtmine, hoidmine ja transport

K.1 Eesmärk

Võtta *sportlase vereproov*, mis on mõeldud kasutamiseks seoses *sportlase* individuaalsete verenäitude mõõtmisega *sportlase bioloogilise passi* programmi raames, sellel eesmärgil kasutamiseks kohasel viisil.

K.2 Nõuded

K.2.1 Kui *proov* võetakse pärast treeningut või *võistlust*, võetakse testiplaanis arvesse *sportlase* asukohateavet, tagamaks, et *testimine* ei toimu kahe tunni jooksul pärast nimetatud tegevuse lõppu. Kui *sportlane* on treeninud või võistelnud vähem kui kaks tundi enne seda, kui *sportlast* teavitatakse tema väljavalimisest *dopingukontrolli* jaoks, saadab *dopingukontrolliametnik* või muu *proovivõtupersonali* hulka kuuluv määratud isik *sportlast* kuni nimetatud kahetunnise ajavahemiku möödumiseni.

Kui *proov* võeti kahe tunni jooksul pärast treenimist või *võistlust*, dokumenteerib *dopingukontrolliametnik* pingutuse olemuse, kestuse ja intensiivsuse, et teha see teave kättesaadavaks *sportlase passi haldusüksusele* ja hiljem *ekspertidele*.

K.2.2 Ehkki *sportlase bioloogilise passi* tarbeks piisab ühest vereproovist, soovitatakse võtta ka täiendav B-*proov* täisvere võimalikuks hilisemaks analüüsiks *keelatud ainete* ja *võtete* suhtes (nt homoloogsete vereülekannete ja/või erütropoeesi stimuleerivate ainete avastamiseks).

Võistlusvälise testimise korral tuleb uriini A- ja B-*proovid* võtta koos vereproovi(de)ga, et võimaldada *analüütilist testimist* erütropoeesi stimuleerivate ainete suhtes, kui konkreetse, n-ö targa testimisstrateegiaga ei ole põhjendatud teistsugune käitumine.

[Kommentaar. WADA vereproovide võtmise juhised sisaldab viidatud protokolle ja praktilist teavet sportlase bioloogilise passi tarbeks toimuva testimise ühendamise kohta n-ö tavapärase testimisega. Vereproovide võtmise juhisesse on lisatud tabel, milles on märgitud testimiseks sobivad ajavahemikud juhul, kui ühendatakse teatud liiki teste (st sportlase bioloogiline pass + kasvuhormoon, sportlase bioloogiline pass + homoloogne vereülekanne jne), ning millist liiki proove võib korraga transportida.]

K.2.3 *Proov* jahutatakse pärast selle võtmist kuni analüüsimiseni, välja arvatud juhul, kui *proovi* analüüsitakse viivitamata selle võtmise kohas. *Proovi* hoidmise korraldamine on *dopingukontrolliametniku* kohustus.

Hoiu- ja transpordiseade peab säilitama vereproove hoiustamisaja vältel jaheda temperatuuri juures. Täisvere *proove* ei tohi ühelgi ajahetkel lasta külmuda. Hoiu- ja transpordiseadme valimisel võtab *dopingukontrolliametnik* arvesse *proovide*

hoiustamise aega, seadmes hoiustatavate *proovide* arvu ning valitsevaid keskkonnatingimusi (kõrge või madal temperatuur). Hoiuvahendina kasutatakse:

- a) külmikut;
- b) isoleeritud külmakasti;
- c) isotermilist kotti;
- d) mis tahes muud vahendit, millel on allpool toodud omadused.

K.2.4 Temperatuuri registreerimiseks alates *proovi* võtmisest kuni selle analüüsini kasutatakse temperatuuriregistraatorit, välja arvatud juhul, kui *proovi* analüüsitakse viivitamata selle võtmise kohas. Temperatuuriregistraator peab:

- a) võimaldama registreerida temperatuuri Celsiuse skaalal vähemalt korra minutis;
- b) võimaldama registreerida kellaaega Greenwichi aja järgi;
- c) andma ülevaate mingi ajavahemiku temperatuuriprofiilist tekstiformaadis, nii et ühte mõõtmist väljendatakse ühes reas järgmiselt: AAAA-KK-PP HH:MM temp;
- d) kandma ainukordset tunnuskoodi, mis koosneb vähemalt kuuest sümbolist.

K.2.5 Pärast seda, kui *sportlast* on teavitatud tema väljavalimisest *dopingukontrolli* jaoks ning dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja on selgitanud *sportlase* õigusi ja kohustusi *dopingukontrolli* käigus, palub dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja *sportlasel* enne *vereproovi* andmist istuda normaalses asendis jalad põrandal vähemalt kümme minutit.

[Kommentaar. Sportlane ei tohi proovi võtmisele eelneva kümne minuti jooksul püsti seista. Vastuvõetamatu on lasta sportlasel kümneminutilise ajavahemiku jooksul istuda ooteruumis ja kutsuda sportlane seejärel vereproovi võtmise ruumi.]

K.2.6 Lisaks tavalisele *dopingukontrollivormile* kasutab dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja *sportlase bioloogilise passi* lisavormi, kui see on olemas. *Sportlase bioloogilise passi* tarbeks ettenähtud eraldi *dopingukontrollivormi* puudumisel kasutab dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja tavalist *dopingukontrollivormi*, kuid kogub alljärgnevat lisateavet ja kannab selle seotud või täiendavale aruandevormile, mille allkirjastavad *sportlane* ja dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja:

- a) kinnitus selle kohta, et kahe tunni jooksul enne veretesti tegemist ei toimunud treeningut ega *võistlust*;
- b) see, kas *sportlane* on eelneva kahe nädala jooksul treeninud, võistelnud või elanud kõrgemal kui 1500 meetrit merepinnast. Kui see on nii või kui selles ei olda kindel,

siis dokumenteeritakse selle koha nimi ja asukoht, kus *sportlane* on viibinud, samuti *sportlase* seal viibimise kestus. Kui see on teada, siis dokumenteeritakse ka viibimiskoha hinnanguline kõrgus merepinnast;

- c) see, kas *sportlane* on eelneva kahe nädala jooksul kasutanud mingit kõrgust simuleerivat vahendit (nt alpitelki, hüpoksia maski vms). Kui see on nii, tuleb dokumenteerida võimalikult palju teavet kasutatud vahendi liigi ja selle kasutusviisi kohta (sagedus, kestus, tugevus jne);
- d) see, kas *sportlasele* on eelneva kolme kuu jooksul tehtud vereülekannet (vereülekandeid); see, kas eelneva kolme kuu jooksul on esinenud verekaotust seoses õnnetuse, patoloogia või doonorlusega; see, milline oli kaotatud vere hinnanguline hulk;
- e) dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja peab *dopingukontrollivormil* dokumenteerima kõik äärmuslikud keskkonnatingimused, milles *sportlane* on viibinud vereproovi võtmisele vahetult eelnenud kahe tunni jooksul, sealhulgas kõik kunstlikult tekitatud kuumas keskkonnas (nt saunas) viibimised;
- f) see, kas *proov* võeti vahetult pärast vähemalt kolme järjestikust päeva hõlmanud intensiivset *kestvusvõistlust*, näiteks jalgratta etapisõitu.

K.2.7 Dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja käivitab temperatuuriregistraatori ja asetab selle hoiuvahendisse. Oluline on alustada temperatuuri registreerimist enne *proovi* võtmist.

Hoiuvahend asub dopingukontrollipunktis ning seda hoitakse turvaliselt suletuna kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardiga.

K.2.8 Dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja palub *sportlasele* valida proovivõtukomplekt kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi artikliga E.4.6. Kui Vacutainer®-i konteinereid ei ole enne märgistatud, kannab dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja neile enne vere võtmist *proovi* ainukordse numberkoodi ja *sportlane* veendub, et numberkoodi numbrid kattuvad.

K.3 *Proovi* võtmise käik

Sportlase bioloogilise passi tarbeks vere võtmine toimub kooskõlas rahvusvahelise testimis- ja uurimisstandardi artiklis E.4 sätestatud menetlusega, millele lisanduvad alljärgnevad toimingud.

- a) Enne veeni läbistamist ja vere võtmist veendub volitatud vereproovide võtja, et istumiseks määratud kümne minuti pikkune (või pikem) ajavahemik on möödunud;
- b) volitatud vereproovide võtja veendub, et vaakumkatsutid on täidetud nõuetekohaselt, ning

- c) kui verevool katsutisse on lõppenud, eemaldab volitatud vereproovide võtja katsuti hoidikust ja ühtlustab vere katsutis käsitsi, pöörates katsuti ettevaatlikult vähemalt kolm korda tagurpidi.

K.3.1 Sportlane ja dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja allkirjastavad dopingukontrollivormi ning vajaduse korral *sportlase bioloogilise passi* lisavormi(d).

Vereproov pitseeritakse ja asetatakse hoiuvahendisse temperatuuriregistraatori kõrvale.

K.4 Transpordinõuded

Vereproove transporditakse seadmes, mis tagab, et *proovid* aja jooksul välistemperatuuri muutuste mõjul ei rikne.

Proovi transpordi korraldamine on dopingukontrolliametniku kohustus. Transpordiseadet veetakse turvaliselt, kasutades *dopinguvastase organisatsiooni* määratud transpordiviisi.

- K.4.1 *Sportlase bioloogilise passi* veremoodulis kasutatavate *markerite* püsivus on tagatud, kui vere koostise stabiilsuskoor (BSS) jääb alla 85, kusjuures BSS arvutatakse järgmiselt:

$$\mathbf{BSS = 3 \times T + CAT,}$$

kus "CAT" tähendab aega *proovi* võtmisest kuni analüüsini (tundides) ja "T" keskmist temperatuuri (Celsiuse skaalal), mille temperatuuriregistraator on mõõtnud *proovi* võtmisest kuni analüüsini.

Vere koostise stabiilsuskoori arvestades võib dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja kasutada alltoodud tabelit, et leida antud keskmise temperatuuri (T) korral maksimaalne hinnanguline laborisse või WADA poolt sportlase bioloogilise passi analüüsimiseks heaks kiidetud laborisse transportimise aeg (seda ajavahemikku nimetatakse *proovi* võtmisest kättesaamiseni kuluvaks ajaks (*Collection to Reception Time* ehk CRT)).

T [°C]	CRT [h]
15	35
12	41
10	46
9	48
8	50
7	53
6	55
5	58
4	60

Dopingukontrolliametnik / volitatud vereproovide võtja rakendab konservatiivset meetodit ja transpordib *proovi* kiiresti niisugusse laborisse või WADA poolt sportlase bioloogilise passi analüüsimiseks heaks kiidetud laborisse, mis asub *proovi* võtmise koha lähedal.

K.4.2 Dopingukontrolliametnik, volitatud vereproovide võtja või muu proovivõtupersonali hulka kuuluv isik registreerib viivitamata ADAMSi:

- a) *dopingukontrollivormi*;
- b) *sportlase bioloogilise passi* lisavormi ja/või *sportlase bioloogilise passiga* seotud lisateabe, mis on kogutud seotud vormile või lisaaruandesse;
- c) valdusahela all temperatuuriregistraatori tunnuskoodi (ilma ajaliste viideteta) ja testimiskoha ajavööndi Greenwichi aja järgi.

Lisa L. Tulemuste haldamise nõuded ja kord *sportlase bioloogilise passi* korral

L.1 Haldustegevus

- L.1.1 Selles lisas sätestatud nõuded ja korrad kehtivad kõikide *sportlase bioloogilise passi* moodulite kohta, kui sõnaselgelt ei ole märgitud või kontekstist ei tulene teisiti.
- L.1.2 Kordasid rakendab ja haldab sportlase passi haldusüksus passi hoidja nimel. Kõigepealt vaatab profiilid läbi sportlase passi haldusüksus, et anda vajaduse korral passi hoidjale soovitusi sihttegevuseks või edastada profiilid kooskõlas nõuetega ekspertidele. Bioloogiliste andmete haldamine ja edastamine, sportlase passi haldusüksuse aruanded ja ekspertide läbivaatused dokumenteeritakse *ADAMSi*s ning passi hoidja jagab neid *teiste dopinguvastaste organisatsioonidega*, kellel on *sportlase testimise* õigus, et vajaduse järgi kooskõlastada edasist passiga seotud *testimist*. *Sportlase bioloogilise passi* haldamise ja selle andmete edastamise juures on võtmetähtsusega sportlase passi haldusüksuse aruanne *ADAMSi*s, mis annab ülevaate *sportlase passi* hetkeolukorrast, sisaldades värskemaid sihttegevuse soovitusi ja kokkuvõtet ekspertide läbivaatustest.
- L.1.3 Selles lisas kirjeldatakse samm-sammult *sportlase passi* läbivaatust.
- Läbivaatus algab adaptiivse mudeli rakendamisega.
 - Atüüpilise passileiu* korral või kui sportlase passi haldusüksus leiab, et läbivaatus on õigustatud muudel põhjustel, teeb ekspert esialgse läbivaatuse ja annab sel ajal olemasolevate andmete põhjal hinnangu.
 - Kui esialgse läbivaatuse tulemusel on dopingu kasutamine tõenäoline, vaatab passi seejärel läbi kolm eksperti, sealhulgas esialgse läbivaatuse teinud ekspert.
 - Kui kolm eksperti on ühel nõul selles, et dopingu kasutamine on tõenäoline, koostatakse järgmise sammuna sportlase bioloogilise passi dokumentide pakett.
 - Sportlase passi haldusüksus teavitab *halvast passileiust* passi hoidjat, kui pärast kogu selles etapis kättesaadava teabe, sealhulgas sportlase bioloogilise passi dokumentide paketi läbivaatust jäädakse ekspertide arvamuse juurde.
 - Sportlast* teavitatakse *halvast passileiust* ja võimaldatakse tal anda selgitusi.
 - Kui pärast *sportlase* antud selgitusi jäävad eksperdid oma üksmeelse järelduse juurde, mille kohaselt on väga tõenäoline, et *sportlane* kasutas *keelatud ainet* või *keelatud võtet*, esitab passi hoidja *sportlase* vastu dopinguvastase reegli rikkumise süüdistuse ja alustatakse distsiplinaarmenetlust (*koodeksi* artikkel 7.5).

[Kommentaar. Sportlase bioloogilise passi korral on tulemuste haldamise loogiline ülesehitus sarnane tulemuste haldamisega analüütilise testimise korral. Mõlemal

juhul peabid menetlus v6imaliku dopinguvastase reegli rikkumise s6udistusega kas vastavalt koodeksi artikli 2.2 v6i 2.1 alusel. At66piline passileid on sportlase bioloogilise passi puhul sama mis at66piline leid anal66tilise testimise puhul. M66lema vajavad lisauurimist. Samamoodi on halb passileid sportlase bioloogilise passi puhul sama mis halb anal66tiline leid anal66tilise testimise puhul. M66lema korral on vajalik tulemuste haldamine koosk66las koodeksi artikliga 7.]

L.2 Esiialgse l66bivaatuse etapp

L.2.1 L66bivaatus adaptiivse mudeli abil

L.2.1.1 ADAMSiS t66deldakse adaptiivse mudeli abil automaatselt sportlase bioloogilise passi bioloogilisi *markereid*. Need *markerid* h66lmavad esmaseid *markereid*, mis on dopingule k66ige iseloomulikud, ja teiseid *markereid*, mis on kas iseseisvalt v6i koos teiste *markeritega* t66iendavaks t66endusmaterjaliks dopingu kasutamise kohta. Adaptiivne mudel prognoosib isiku jaoks eeldatava vahemiku, mille raamesse j66avad *markerite* erinevad v66artused normaalse f66sioloogilise seisundi korral. V666rv66artused vastavad v66artustele, mis j66avad v66ljalpoole 99%list vahemikku. Nimetatud vahemiku madalaim m6666r on 0,5% ja 66lemm666r 99,5% (66ks v66imalus sajast v6i sellest v66iksem v66imalus, et saadud tulemuse on p666hjustanud normaalne f66sioloogiline varieeruvus). 99% t666psust kasutatakse nii vere- kui ka steroidip666histe *at666piliste passileidude* tuvastamiseks. Jada h66lvete korral (jadast tulenevad *at666pilised passileiud*) kohaldatakse 99,9%list t666psust (66ks v66imalus tuhandest v6i sellest v66iksem v66imalus, et h66lbe on p666hjustanud normaalne f66sioloogiline varieeruvus).

L.2.1.2 *At666piline passileid* on ADAMSiS adaptiivse mudeli saadud tulemus, mille j666rki on esmase (esmaste) *markeri(te)* v6666rtus(ed) v66ljalpool sportlase individuaalset v6666rtuste vahemikku v6i j6666rki *markeri* v6666rtuste pikaajaline profiil (jada h66lbed) normaalse f66sioloogilise seisundi korral v66ljalpoole eeldatavaid vahemikke. *At666piline passileid* vajab p666hjalikumat t6666helepanu ja l66bivaatust.

L.2.1.3 Sportlase passi haldus66ksus v66ib esitada passi eksperdile ka siis, kui *at666pilist passileidu* ei ole tuvastatud (vt alltoodud artikkel L.2.2.4).

L.2.1.4 *At666piline passileid* veremooduli korral

L.2.1.4.1 Veremooduli puhul t666deldakse ADAMSiS adaptiivse mudeli abil automaatselt kahe esmase *markerina* hemoglobiini kontsentratsiooni ja stimulatsiooni indeksi OFF-skoori (OFFS) v6666rtust ning kahe teisese *markerina* retikulots6666tude protsenti ja ebanormaalse vereprofiili v6666rtust. *At666piline passileid* saadakse, kui viimase testi hemoglobiini kontsentratsioon ja/v66i OFFSi v6666rtus j6666rki v66ljalpoole eeldatavat individuaalset vahemikku. *At666piliseks passileiuks* loetakse ka olukorda, kus (kuni) viiest viimasest kehtivast hemoglobiini ja/v66i OFFSi v6666rtustest koosnev pikaajaline

profiil hälbib adaptiivse mudeli määratud eeldatavatest vahemikest (jada *atüüpiline passileid*). Adaptiivne mudel annab *atüüpilise passileiu* üksnes hemoglobiini ja OFFSi esmaste markerite või nende jada alusel.

L.2.1.4.2 *Atüüpilise passileiu* korral teatab sportlase passi haldusüksus testivale asutusele oma aruandes või vajaduse korral passi hoidja vahendusel, kas asjaomast *proovi* või sellega kaasasolevat *uriiniproovi* tuleks analüüsida erütropoeesi stimuleerivate ainete suhtes. Sportlase passi haldusüksus peaks soovitama teha analüüs erütropoeesi stimuleerivate ainete suhtes ka juhul, kui adaptiivse mudeli abil avastatakse ebanormaalsed teised *markerid*, s.o ebanormaalne retikulotsüütide protsent ja/või vereprofiili väärtus.

L.2.1.5 *Atüüpiline passileid* steroidimooduli korral

L.2.1.5.1 Steroidimooduli puhul töödeldakse ADAMSi adaptiivse mudeli abil automaatselt ühte esmast *markerit*, milleks on testosterooni/epitestosterooni suhtarv, ning nelja teisese *markerina* järgmisi suhtarve: androsteroon/testosteroon, androsteroon/etiokolanoloon, 5 α -androstaan-3 α ,17 β -diool/5 β -androstaan-3 α ,17 β -diool ja 5 α -androstaan-3 α ,17 β -diool/epitestosteroon.

L.2.1.5.2 Suhtarve, mis on saadud tugeva mikroobse rikkumise märkidega *proovist*, ja suhtarve, mille puhul ei mõõtnud labor üht või mõlemat kontsentratsiooni täpselt kooskõlas endogeenseid androgeense toimega anaboolseid steroide käsitleva *tehnilise dokumendiga*, adaptiivne mudel ei töötle. Kui labor annab teada tegurist, mis võib moonutada steroidiprofiili, näiteks etanoolglükuronidi olemasolust *proovis*, otsustab sportlase passi haldusüksus, kas steroidiprofiili saab siiski töödelda adaptiivse mudeli abil ja kas *proov* peaks läbima kontrolli (vt endogeensete androgeense toimega anaboolseid steroide käsitlev tehniline dokument).

L.2.1.5.3 *Atüüpiline passileid* saadakse, kui testosterooni ja epitestosterooni suhtarv jääb väljapoole eeldatavat individuaalset vahemikku. Atüüpiliseks loetakse ka olukorda, kus testosterooni ja epitestosterooni suhtarvu (kuni) viiest viimasest kehtivast väärtustest koosnev pikaajaline steroidiprofiil hälbib adaptiivse mudeli määratud eeldatavatest vahemikest (jada *atüüpiline passileid*).

L.2.1.5.4 Kui pikaajalise steroidiprofiili korral põhjustab *atüüpilise passileiu* ebatüüpiliselt suur testosterooni ja epitestosterooni suhtarv, esitatakse ADAMSi kaudu teade *atüüpilise passileiu* kontrolli

taotlemise kohta kooskõlas endogeenseid androgeense toimega anaboolseid steroide käsitleva tehnilise dokumendiga. Kui adaptiivne mudel määrab ebanormaalseks mis tahes muu steroidiprofiili eelnimetatud suhtarvu (androsteroon/testosteroon, androsteroon/etiokolanoloon, 5 α -androstaan-3 α ,17 β -diool/5 β -androstaan-3 α ,17 β -diool või 5 α -androstaan-3 α ,17 β -diool/epitestosteroon) , peaks sportlase passi haldusüksus teavitama testivat asutust kas oma aruandes või vajaduse korral passi hoidja kaudu sellest, kas *proov* peaks läbima kontrolli.

L.2.1.6 Kõrvalekaldumine WADA kehtestatud *sportlase bioloogilise passiga* seotud nõuetest

L.2.1.6.1 Kui *proovi* võtmisel, transportimisel ja analüüsimisel kaldutakse kõrvale *sportlase bioloogilise passiga* seotud WADA nõuetest, ei võeta adaptiivse mudeli arvutustes arvesse sellist *proovist* saadud bioloogilise *markeri* tulemust, mida mõjutas nõuete mittejärgimine (näiteks teatud transporditingimused võivad mõjutada retikulotsüütide protsenti, kuid ei mõjuta hemoglobiini).

L.2.1.6.2 *Markeri* tulemust, mida nõuete mittejärgimine ei mõjutanud, võib siiski adaptiivse mudeli arvutustes arvesse võtta. Sellisel juhul annab sportlase passi haldusüksus konkreetset selgitust selle kohta, miks seda tulemust (neid tulemusi) arvesse võeti. Igal juhul registreeritakse *proov sportlase passis*. Eksperdid võivad oma läbivaatusega hõlmata kõiki tulemusi, tingimusel et nende järelduste kehtivust saab tõendada ka juhul, kui arvestatakse nõuete järgimata jätmise mõju.

L.2.2 Eksperdi esialgne läbivaatus

L.2.2.1 *Atüüpilise passileiu* tuvastanud passi või passi, mille puhul on läbivaatus muul põhjusel õigustatud, saadab sportlase passi haldusüksus eksperdile läbivaatuseks ADAMSis. Seda peaks tegema seitsme tööpäeva jooksul pärast *atüüpilise passileiu* tuvastamist ADAMSis. Pass vaadatakse läbi , lähtudes passist ja muust alusteabest (nt võistlusgraafikutest), mis võib olla kättesaadav, kusjuures ekspert ei tea *sportlase* isikut.

[Kommentaari artikli L.2.2.1 juurde. Kui labori saadud tulemus tähendab atüüpilist passileidu, mille on põhjustanud ebatüüpiliselt suur testosterooni ja epitestosterooni suhtarv, läbib *proov kontrolli*, sealhulgas gaasikromatograafia-põlemis-isotoopsuhte massispektomeetria (GC-C-IRMS) analüüsi. Kui kontroll GC-C-IRMSi analüüsi abil annab negatiivse või lahtise tulemuse, taotleb sportlase passi haldusüksus eksperdi läbivaatust. Sportlase passi haldusüksus ega ekspert ei pea läbivaatust tegema, kui kontroll GC-C-IRMSi analüüsi abil annab tulemuseks halva analüütilise leiu.]

L.2.2.2 Kui ekspert on passi hiljuti läbi vaadanud ja passi hoidja rakendab *sportlase* suhtes konkreetset mitme *proovi* alusel *testimist*, võib sportlase passi haldusüksus lükata *atüüpilise passileiuga* passi läbivaatamise kuni kavandatud testide sarja lõpuni edasi, kui *atüüpilise passileiu* on tinginud üks sedalaadi *testimise* käigus kogutud *proov*. Sellisel juhul näitab sportlase passi haldusüksus oma aruandes selgelt ära põhjuse, miks passi läbivaatus edasi lükati.

L.2.2.3 Kui adaptiivne mudel märgib passi esimese ja ainsa tulemuse ära *atüüpilise passileiuna*, võib sportlase passi haldusüksus soovitada lisaproovi võtmist enne eksperdi esialgse läbivaatuse algatamist.

L.2.2.4 Lábivaatus juhul, kui ei ole tuvastatud *atüüpilist passileidu*

L.2.2.4.1 Passi võib saata eksperdile läbivaatamiseks ka *atüüpilise passileiu* puudumise korral, kui pass sisaldab muid andmeid, mis õigustavad läbivaatust. Need andmed võivad sisaldada muu hulgas:

- a) andmeid, mida adaptiivses mudelis ei ole arvesse võetud;
- b) mis tahes ebanormaalseid *markerite* tasemeid ja/või varieeruvusi;
- c) verepassis olevaid hemodilutsiooni märke;
- d) uriini steroiditasemeid, mis jäävad allapoole vastavat analüüsi määramispiiri;
- e) asjaomase *sportlase* kohta kogutud muud teavet.

L.2.2.4.2 Eeltoodud juhtudel alustatud eksperdi läbivaatus võib tuua kaasa samad tagajärjed mis *atüüpilise passileiu* korral algatatud eksperdi läbivaatus.

L.2.2.5 Eksperdihinnang

L.2.2.5.1 Passi hinnates kaalub ekspert, kui suur on tõenäosus, et passi on põhjustanud *keelatud aine* või *keelatud võtte kasutamine*, ning kui suur on tõenäosus, et passi on põhjustanud normaalne füsioloogiline või patoloogiline seisund, eesmärgiga anda üks järgmistest hinnangutest: "normaalne", "kahtlane", "dopingu kasutamine on tõenäoline" või "tõenäoline on haiguslik seisund". Selleks, et anda hinnang, mille kohaselt on dopingu kasutamine tõenäoline, peab eksperdi järelduse järgi olema tõenäosus, et passi on tinginud *keelatud aine* või *keelatud võtte kasutamine*, suurem kui

tõenäosus, et passi on tinginud normaalne füsioloogiline või patoloogiline seisund.

[Kommentaar artikli L.2.2.5.1 juurde. Konkureerivate eelduste kaalumisel hindab ekspert kummagi eelduse tõenäosust, lähtudes selle eelduse kasuks rääkivast tõendusmaterjalist. Tuleb mõnda, et lõppkokkuvõttes määrab eksperdi otsuse nende konkureerivate eelduste suhteline tõenäosus (st tõenäosuste suhe). Näiteks juhul, kui ekspert leiab, et suure tõenäosusega on passi põhjustanud keelatud aine või keelatud võtte kasutamine, siis selleks, et anda hinnang, mille kohaselt on dopinguga kasutamine tõenäoline, peab ekspert arvama, et ebatõenäoline on see, et passi võib olla tinginud normaalne füsioloogiline või patoloogiline seisund. Samuti juhul, kui ekspert leiab, et passi on tõenäoliselt põhjustanud keelatud aine või keelatud võtte kasutamine, peab ta selleks, et anda hinnang, mille kohaselt on dopinguga kasutamine tõenäoline, järeldama, et on väga ebatõenäoline, et passi võib põhjustada normaalne füsioloogiline või patoloogiline seisund.]

L.2.2.5.2 Kui puudub atüüpiline passileid, peab ekspert selleks, et jõuda järeldusele, mille kohaselt on dopinguga kasutamine tõenäoline, leidma, et suure tõenäosusega põhjustas passi keelatud aine või keelatud võtte kasutamine ja on väga ebatõenäoline, et selle võis tingida normaalne füsioloogiline või patoloogiline seisund.

L.2.3 Esialgse läbivaatuse tagajärjed

Sõltuvalt algse läbivaatuse tulemustest teeb sportlase passi haldusüksus alljärgnevat toiminguid.

<u>Ekspertihinnang</u>	<u>Sportlase passi haldusüksuse toiming</u>
Normaalne	Jätkata tavapärase <u>testimiskavaga</u> .
Kahtlane	Soovitada <u>passi hoidjale sihttestimist</u> , <u>proovi analüüsimist</u> ja/või vajaduse korral lisateabe nõudmist.
Dopinguga kasutamine on tõenäoline	Saata <u>pass</u> kolmest <u>eksperdist</u> koosnevale kolleegiumile, kuhu kuulub ka esialgne <u>ekspert</u> , kooskõlas lisa L punktiga 3.3.
Tõenäoline on haiguslik seisund	Teavitada <u>sportlast</u> <u>passi hoidja</u> kaudu (või edastada <u>pass</u> teistele <u>eksperptidele</u>).

[Kommentaar. Sportlase bioloogiline pass on vahend keelatud aine(te) või keelatud võtte (võtete) võimaliku kasutamise avastamiseks ning see ei ole mõeldud tervisekontrolliks või tervisliku seisundi seireks. Oluline on, et passi hoidja teavitaks sportlasi, tagamaks, et sportlased kontrollivad tervist korrapäraselt, mitte ei looda sel eesmärgil sportlase

bioloogilisele passile. Sellegipoolest peaks passi hoidja teavitama sportlast juhul, kui pass viitab ekspertide arvates tõenäolisele patoloogiale.]

L.3 Kolme eksperti läbivaatus

- L.3.1 Kui algseks läbivaatuseks määratud eksperti arvamuseks on kuni hilisemas etapis antava muu selgituseni, et dopingu kasutamine on tõenäoline, siis saadab sportlase passi haldusüksus passi läbivaatamiseks kahele lisaekspertile. See peaks leidma aset seitsme tööpäeva jooksul pärast algse läbivaatuse tulemusest teavitamist. Lisaläbivaatused peavad toimuma algse läbivaatuse tulemust teadmata. Asjaomased kolm eksperti moodustavad nüüd ekspertide kolleegiumi, kuhu kuuluvad algseks läbivaatuseks nimetatud ekspert ja kaks uut eksperti.
- L.3.2 Kolme eksperti tehtav läbivaatus peab vajaduse korral järgima käesoleva lisa artiklis L.2.2 sätestatud korda. Igaüks kolmest ekspertidest avaldab oma isikliku aruande ADAMSis. See peaks leidma aset seitsme tööpäeva jooksul pärast asjakohase taotluse saamist.
- L.3.3 Sportlase passi haldusüksus kohustub ekspertidega ühendust hoidma ja teavitama passi hoidjat ekspertide hinnangust. Ekspertid võivad nõuda täiendavaid andmeid, mida nad peavad läbivaatuse tarbeks vajalikuks, eelkõige teavet tervises seisundi, võistlusgraafiku ja/või *proovi(de)* analüüsi tulemuste kohta. Asjakohased taotlused edastab sportlase passi haldusüksus passi hoidjale.
- L.3.4 *Halvast passileiust* teadaandmiseks on vaja kolme eksperti üksmeelset arvamust, mis tähendab, et kõik kolm eksperti on arvamusel, mille kohaselt on dopingu kasutamine tõenäoline. Ekspertid peavad järeldusele jõudma nii, et kõik kolm eksperti hindavad samu andmeid sisaldavat sportlase passi.
- [Kommentaari artikli L.3.4 juurde. Nende kolme eksperti arvamusi ei tohi koguda aja jooksul erinevate andmete alusel.]*
- L.3.5 Olukorras, kus puudub *atüüpiline passileid*, peab ekspertide kolleegium selleks, et teha järeldus, mille kohaselt on dopingu kasutamine tõenäoline, jõudma üksmeelsele arvamusele, et suure tõenäosusega kajastab pass *keelatud aine* või *võtte kasutamist*, ei eksisteeri mõistlikku teesi, mille korral võiks selline pass kajastada füsioloogilist seisundit, ning väga ebatõenäoline on taoline pass patoloogilise seisundi korral.
- L.3.6 Kui kaks eksperti annavad passile hinnangu, mille kohaselt on dopingu kasutamine tõenäoline, ja kolmas ekspert hindab passi kahtlaseks, kuid küsib lisateavet, peab sportlase passi haldusüksus ekspertide kolleegiumiga nõu, enne kui ekspertid esitavad lõpliku arvamuse. Ekspertide rühm võib küsida nõu ka asjakohaselt rühmaväliselt ekspertidelt, kuid seda tehes tuleb sportlase isikuandmeid hoida rangelt konfidentsiaalsena.

L.3.7 Kui kolm eksperti ei jõua üksmeelele, peab sportlase passi haldusüksus andma hinnangu, mille kohaselt on passi tulemused kahtlased, uuendama oma aruannet ja soovitada passi hoidjal teha vajadust mööda täiendavaid teste ja/või koguda *sportlase* kohta veel teavet (vt teabe kogumise ja jagamise juhis).

L.4 Konverentskõne, sportlase bioloogilise passi dokumentide paketi ja ühise eksperdihinnangu koostamine

L.4.1 Kui kõik kolm eksperti leiavad üksmeelselt, et dopingu kasutamine on tõenäoline, annab sportlase passi haldusüksus oma ADAMSis avaldatavas aruandes hinnangu, mille kohaselt on dopingu kasutamine tõenäoline, ning korraldab ekspertide kolleegiumiga peetava konverentskõne, et algatada asjas järgmiste meetmete võtmine, sealhulgas panna kokku *sportlase bioloogilise passi* dokumentide pakett (vt *sportlase* passi haldusüksusi käsitlev tehniline dokument) ja valmistada ette ühine eksperdihinnang. Konverentskõne ettevalmistamise käigus peaks *sportlase* passi haldusüksus tegema koostööd passi hoidjaga, et koguda ekspertidele edastamiseks kokku igasugune asjas tähtsust omada võiv teave (nt kahtlased analüütilised leiud ning asjakohane kogutud ja patofüsioloogiline teave).

L.4.2 Kui sportlase bioloogilise passi dokumentide pakett on valmis, saadab sportlase passi haldusüksus selle ekspertide kolleegiumile, mis vaatab selle läbi ning koostab ühise eksperdihinnangu, mille allkirjastavad kõik ekspertid. Ühises eksperdihinnangus sisalduv järeldus tehakse ilma passi hoidja sekkumiseta. Vajaduse korral võib ekspertide kolleegium nõuda sportlase passi haldusüksuselt lisateavet.

L.4.3 Selles etapis ei avaldata *sportlase* isikut, kuid mööndakse, et konkreetne antav teave võib muuta *sportlase* isiku tuvastamise võimalikuks. See ei mõjuta menetluse kehtivust.

L.5 Halva passileiu avaldamine

L.5.1 Kui ekspertide kolleegium kinnitab oma üksmeelset arvamust, mille kohaselt on dopingu kasutamine tõenäoline, teatab sportlase passi haldusüksus *halvast passileiust*

L.5.1 ADAMSis, kuhu lisatakse kirjalik avaldus *halva passileiu* kohta, *sportlase bioloogilise passi* dokumentide pakett ja ühine eksperdihinnang.

L.5.2 Pärast sportlase bioloogilise passi dokumentide paketi ja ühise eksperdihinnangu läbivaatust passi hoidja:

- a) teavitab *sportlast* *halvast passileiust* ja sellest, et passi hoidja kaalub *sportlase* vastu dopinguvastase reegli rikkumise süüdistuse esitamist;
- b) annab *sportlasele* sportlase bioloogilise passi dokumentide paketi ja ühise eksperdihinnangu;

- c) palub *sportlasel* anda õigeks ajaks oma selgitus passi hoidjale esitatud andmete kohta.

L.6 *Sportlase selgituse läbivaatus ja distsiplinaarmenetlus*

L.6.1 Pärast *sportlaselt* määratud tähtjaks selgituse ja seda toetava teabe saamist edastab sportlase passi haldusüksus selle ekspertide kolleegiumile läbivaatamiseks koos mis tahes lisateabega, mida ekspertide kolleegium peab vajalikuks, et anda oma arvamus kooskõlastatult nii passi hoidja kui ka sportlase passi haldusüksusega. Selles etapis ei ole läbivaatus enam anonüümne. Ekspertide kolleegium hindab või kinnitab asjaolusid uuesti ning teeb alljärgnevat:

- a) annab passiandmetel ja *sportlase* antud teabel põhineva üksmeelse arvamuse, mille kohaselt on dopingu kasutamine tõenäoline;
- b) teatab, et ei jõua olemasoleva teabe alusel eelnimetatud üksmeelsele arvamusele, mille kohaselt on dopingu kasutamine tõenäoline.

[Kommentaar artikli L.6.1 juurde. Nimetatud uus hindamine peab toimuma ka juhul, kui sportlane selgitusi ei anna.]

L.6.2 Kui ekspertide kolleegium annab punkti L.6.1 alapunktis a toodud arvamuse, teavitab sportlase passi haldusüksus sellest passi hoidjat ning viimane jätkab tulemuste haldusega (*koodeksi* artikkel 7.5).

L.6.3 Kui ekspertide kolleegium annab punkti L.6.1 alapunktis b toodud arvamuse, uuendab sportlase passi haldusüksus oma aruannet ning soovib passi hoidjal teha vajadust mööda lisateste ja/või koguda *sportlase* kohta veel teavet (vt teabe kogumise ja jagamise juhis). Passi hoidja teavitab *sportlast* ja *WADAt* läbivaatuse tulemustest.

L.7 Passi lähtestamine

L.7.1 Kui *sportlane* on passi alusel tunnistatud süüdi dopinguvastase reegli rikkumises, lähtestab passi hoidja *sportlase* passi vastava võistluskeelu alguses ja *ADAMSis* määratakse bioloogilisele passile uus tunnusnumber. Nii jääb *sportlane* sportlase passi haldusüksuse ja ekspertide kolleegiumi võimalike tulevaste läbivaatuste korral anonüümseks.

L.7.2 Kui *sportlane* tunnistatakse dopinguvastase reegli rikkumises süüdi muul alusel kui *sportlase* bioloogiline pass, ei kaota vere- ja/või steroidipass kehtivust, välja arvatud juhul, kui keelatud aine või keelatud võte moonutas vastavalt vere- või steroidimarkereid (nt juhul, kui halb analüütiline leid kajastab androgeense toimega anaboolseid steroide, mis võivad mõjutada steroidiprofiilide markereid, või näitab erütropoeesi stimuleerivate ainete kasutamist või vereülekandeid, mis moonutavad veremarkereid). Pärast halva analüütilise leiu avastamist konsulteerib passi hoidja oma sportlase passi haldusüksusega, et otsustada, kas pass tuleks lähtestada. Sellisel juhul lähtestatakse *sportlase* profiil(id) alates karistuse algusest.